

การประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

An Curriculum Evaluation of Doctoral Degree in Life Long Education and
Human Development, Faculty of Education, Silpakorn University

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริณา จิตต์จรัส
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีบุญ จงวุฒิเวศย์
อาจารย์พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข

ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปี พ.ศ. 2556

การประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาดลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริณา จิตต์จรัส
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์
อาจารย์พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข

ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปี พ.ศ. 2556

An Curriculum Evaluation of Doctoral Degree in Life Long Education and
Human Development, Faculty of Education, Silpakorn University

By

Assoc. Prof. Dr.Sirina Jitcharat
Assist. Prof. Dr. Kiriboon Jongwutiwes
Phannaphat plangsrijareansuk

Department of Lifelong Education For Human and Social Development, Faculty of
Education,Silpakorn University.
Acadermic Year 2013

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาดูแลชีวิตและการพัฒนามนุษย์จัดทำขึ้นตามแนวการบริหารจัดการตามมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และนโยบายของคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของสาขาวิชาการศึกษาดูแลชีวิตและการพัฒนามนุษย์ที่เห็นความจำเป็น และความสำคัญของการประเมินเพื่อได้ข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุง และพัฒนาโดยยึดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เป็นสำคัญ

การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายได้ด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือ และผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อความสมบูรณ์ของการวิจัย กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย นักศึกษาดุษฎีบัณฑิต อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์พิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิตซึ่งให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การเสวนากลุ่มอย่างดียิ่ง คณะผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

การวิจัยครั้งนี้ถึงแม้ว่าจะมีเวลาไม่มากนัก แต่สามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการปรับหลักสูตรทั้งโครงสร้างในส่วนของจำนวน คำอธิบาย การเพิ่มรายวิชาใหม่ และองค์ประกอบอื่นที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนางานอย่างสร้างสรรค์ด้วยการสนับสนุนงบประมาณจากคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริณา จิตต์จรัส)

หัวหน้าโครงการวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน(Evaluation Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ในด้านสถานะแวดล้อม ปัจจัยป้อน กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ และ2) เสนอแนวทางการพัฒนาและการประกันคุณภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ โดยใช้รูปแบบซีพีในการประเมิน(CIPP Model) . กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยนักศึกษาจำนวน 18 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ จำนวน 10 คน กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ดุษฎีบัณฑิต จำนวน 3 คน และหัวหน้างานในหน่วยงานต้นสังกัดของดุษฎีบัณฑิต จำนวน 3 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหาแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง และการเสวนาการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistic) และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพในการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ด้านสถานะแวดล้อม ความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร แผนการดำเนินงาน คณะศึกษาศาสตร์ และ ความต้องการของผู้เรียน ภาควิชามีโครงการเปิดรับนักศึกษาเข้าศึกษาในภาคปกติอย่างต่อเนื่องทุกปี ทั้งมีแผนการจัดโครงการบริการทางวิชาการด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์อย่างสม่ำเสมอ มีแผนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่หลักสูตรผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย เป็นภาควิชาที่มีชื่อเสียงในด้านการศึกษาตลอดชีวิต มีอาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างรายวิชาสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนไม่แพงเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอื่น จุดอ่อนที่สำคัญคืออาจารย์ประจำหลักสูตรมีจำนวนน้อย สถานที่และอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ไม่เพียงพอ

ด้านปัจจัยนำเข้า โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรประกอบด้วย หมวดวิชาบังคับ พื้นฐาน 3 หน่วยกิต วิชาบังคับเฉพาะสาขา 18 หน่วยกิต วิชาบังคับเลือก 6 หน่วยกิต วิชาเลือกเสรี 3 หน่วยกิต วิทยานิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต.การสอบวัดคุณสมบัติและภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่ภาคกำหนด รวม 66 หน่วยกิต นักศึกษาเห็นควรให้มีการปรับลดจำนวนหน่วยกิตตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และปรับการเรียนและสอบภาษาอังกฤษตามมาตรฐานของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการประเมินด้านปัจจัยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องในรายชื่อที่ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นบางรายชื่อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่จำนวนสัดส่วนอาจารย์และนักศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายสนับสนุน ตำรา และเอกสาร แหล่งศึกษาดูงาน งบประมาณที่ภาควิชาได้รับ และทุนการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้รับ

ด้านกระบวนการ การจัดการบริหารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ในรายละเอียดของการชี้แจงการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียน สัดส่วนภาคทฤษฎี และปฏิบัติ การมีส่วนร่วม การเรียนรู้ เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ ใช้วิจัยเป็นฐานการเรียนรู้ สอดแทรก ความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับเนื้อหา ใช้เครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้และชิ้นการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ มีความครบถ้วนแต่มีบางรายวิชาที่ผู้สอนใช้เพียงคะแนนสอบในสัดส่วนที่มากกว่ากิจกรรมการเรียนรู้ หรือผลงานนักศึกษา การจัดทำวิทยานิพนธ์ สามารถปฏิบัติได้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม การเลือกหัวข้อและกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ตรงตามความต้องการและความสนใจ คณะกรรมการ ควบคุมวิทยานิพนธ์มีเวลาให้การปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบงานและให้ข้อเสนอแนะอย่างชัดเจน นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือและแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อที่ศึกษาอย่างเพียงพอ แต่ยังมี ความสำเร็จล่าช้าในการทำวิทยานิพนธ์ ในช่วงของการนำเสนอความก้าวหน้าของโครงร่าง วิทยานิพนธ์ การให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่การให้บริการของ เจ้าหน้าที่ภาค เจ้าหน้าที่คณะ ห้องสมุด บัณฑิตวิทยาลัยในการแจ้งข้อมูลตารางเรียน/ตารางเวลา/ การแจ้งปฏิทินการศึกษา การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์พิมพ์รายงานและวิทยานิพนธ์ การ ให้บริการสืบค้นข้อมูล การติดตามความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยดี ด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การดำเนินงานประกันคุณภาพใน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การติดตามและประเมินผลภายใน การนำผลการประเมินไป ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและกิจกรรม มีการดำเนินการในภาพรวมของคณะ การประเมิน ด้านกระบวนการภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับทุกรายข้อโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดการ ชี้แจงการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด การบริการบุคลากร

ด้านผลผลิต ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับทุกราย ข้อโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ รักและภาคภูมิใจในสถาบัน และ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ความรู้ความสามารถด้านการวิจัย และการพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ย 3.483 นักศึกษาจบรุ่นแรกในระยะเวลา 5 ปีจำนวน 3 ราย

ด้านผลกระทบ ผลการวิเคราะห์ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ รายข้อส่วนใหญ่ได้แก่ มีความกระตือรือร้นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ มีความเป็น ผู้นำทางความคิด สามารถให้ข้อคิดหรือมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในองค์การได้ มีความสามารถในการ จัดระบบงาน มีความสามารถในการสื่อสาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน มีความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์และประเมินปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้ดำเนินการ หรือวิทยากรในการฝึกอบรมให้กับองค์การ ส่วนรายข้อที่เหลือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วน คุณลักษณะเด่นเป็นพิเศษของคณาจารย์บัณฑิตสาขาการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์ด้านความ เข้าใจปัญหาของมนุษย์ ชุมชน และ องค์กร พัฒนาคณะเองอยู่เสมอเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถด้าน การศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์

แนวทางการพัฒนาหลักสูตร และการประกันคุณภาพ ได้นำผลการประเมิน และ
ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา เช่น
ปรัชญา โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา การเพิ่มวิชาเลือกใหม่ เป็นต้น เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตร
ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.
2555)

Abstract

This evaluation research has the following objectives: 1) to evaluate the Doctor of Education Program in Lifelong Education and Human Development in terms of environmental conditions, input, process, product, and impact, and 2) to offer guidelines in development and quality assurance of the Doctor of Education Program in Lifelong Education and Human Development using the CIPP model. The data collection consisted of content analysis and synthesis, questionnaires, structured interviews, and discussion. The target groups consisted of 18 students, 10 teachers and invited teachers, 5 thesis committee and experts, 3 graduates with Doctor of Education degree, and 3 heads of the departments where the graduates work. The quantitative data was analyzed using descriptive statistics. The qualitative data was analyzed using content analysis.

The findings were concluded as follows:

Concerning environment, appropriateness, and correspondence of the curriculum, it corresponds to the policy and national education standard, Silpakorn University Act, Faculty of Education's plans, learners' needs. The department has offered the program to students every year. The Program has planned to offer academic services in Lifelong Education and Human Development every year. It also has plans on public relations and promotion of the program through the Graduate School. The department is well-known for the management of Lifelong Education with relevant experienced teachers in Lifelong Education. The structure of the offered courses is able to be applied efficiently. The cost of study in the program is not expensive comparing with that in other universities. The weaknesses of the program were the insufficient number of teachers and lack of teaching and learning facilities.

Regarding the input, the structure and content of the curriculum consisted of a core course: 3 credits, major courses: 18 credits, major election: 6 credits, election: 3 credits, thesis: 36 credits, and the qualification and English tests as required by the program, with a total of 66 credits. The students wanted to reduce the number of credits to suit the policy of the Commission on Higher Education and also the English

test of Silpakorn University. The evaluation in overall factors showed in a high level which corresponded to the mean in each aspect, except in some aspects which showed the mean in a moderate level such as the ratio of teachers and students, administrators and supporting staff, textbooks and documents, places of educational tour, budget allocation received, and the research grants that the students received.

Regarding the process, it consisted of the curriculum management, learning and teaching process, detailed explanation of the lead-ins, the ratio of theory and practice, participation in learning activities focusing on critical thinking, analyzing, and synthesizing, research-based learning, integration of disciplines, morality, codes of ethics, student-centered learning activities, matching of teaching media and contents, using network and sources of learning, and testing and evaluation process. It was found sufficient. However, in some courses, the teachers gave more marks on tests than the learning activities or students' projects. The stages of thesis could be followed as planned. The selection of thesis topics was of interests and needs. The thesis supervisors had enough time for supervising the thesis, correcting papers, and giving advice. The students received enough assistance and advice from the experts in the field. However, the thesis stages were quite slow in presentation of the progress in the thesis structure, services and supports of relevant units such as from the department and faculty staff, library, and the Graduate School concerning the information of learning schedule and calendar, services of computers and printing, and information searches. The thesis progress follow-up was good. There was participation in education quality assurance, and quality assurance in teaching and learning, following up and internal assessment. There was also the application of assessment result to enhance learning and teaching activities. There was the overall implementation of the Faculty, the process evaluation was found in a high level, which corresponded to every item as showed the highest mean on the lead-instruction and the lowest mean on the personnel management.

For the product, the overall evaluation result was in the high level which corresponded to every item with the highest mean on virtue, morality, codes of ethics, love and pride in the institute. The lowest mean showed on research and

development capability. The students' achievement mean was at 3.483. Three students in the first batch could finish their degree in 5 years.

Concerning the impact, the overall analysis revealed the highest level which corresponded to most of the items including activeness in work to achieve the organization's goals, leadership in thinking, ability to give advice and take part in the problem solution in the organization, the ability to manage work system, ability to communicate, being creative, understanding, being able to assess the problems systematically, and the ability to conduct training courses for the organization. The rest of the items showed the high mean. The most outstanding characteristics of the graduates in Lifelong Education and Human Development consisted of understanding problems of people, community and organizations and regular self-development to become competent in Lifelong Education and Human Development.

Pertaining to guidelines of curriculum development and quality assurance, the evaluation results and the suggestions were brought to improve the curriculum following the standardized frame of the Office of Higher Education Commission such as philosophy, curriculum structure, course description, and addition of the new elective courses in order to develop the Doctor of Education Program in Lifelong Education and Human Development (revised curriculum 2012).

สารบัญ

		หน้า
	กิตติกรรมประกาศ.....	IV
	บทคัดย่อภาษาไทย.....	V
	Abstract.....	VIII
	สารบัญตาราง.....	XIII
	สารบัญภาพ.....	XVIII
	บทที่	
1	บทนำ.....	1
	ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตการวิจัย.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับการศึกษาตลอดชีวิต.....	7
	การศึกษาตลอดชีวิต อดีต ปัจจุบัน แนวโน้มอนาคต.....	10
	แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร.....	11
	แนวคิดการประเมินและการประเมินหลักสูตร.....	12
	หลักสูตรดุสิตบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์.....	29
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
	ประชากร.....	42
	ข้อมูลที่ใช้ในการประเมิน.....	43
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม	
	การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิต	
	และการประเมินผลกระทบ.....	51
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม	
	การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิต	
	และการประเมินผลกระทบ.....	58
	ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาหลักสูตร และการประกันคุณภาพ.....	63

5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
	สรุปผลการวิจัย.....	65
	อภิปรายผล.....	68
	ข้อเสนอแนะ	73
	ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	73
	ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป.....	74
	บรรณานุกรม.....	75
	ภาคผนวก.....	79
	ภาคผนวก ก รายชื่อคณาจารย์และผู้เชี่ยวชาญ	80
	ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	82
	ประวัติคณะวิจัย.....	115

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ ระหว่างประเภทการประเมิน ประเภทการตัดสินใจ และการนำไปใช้ประโยชน์.....	22
2	กรอบการประเมินผล วิธีประเมินและผู้ให้ข้อมูลหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาดูชีวิตและการพัฒนามนุษย์.....	43
3	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านปัจจัยนำเข้า.....	58
4	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการ	59
5	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลผลิต.....	61
6	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลกระทบ.....	62

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	สาระสำคัญการเรียนรู้ตามแนวคิดของ อีลิจีไอ บี. บาซากา.....	2
2	กรอบแนวคิดการประเมิน	4
3	ขั้นตอนการประเมินโครงการ	14
4	ประเภทของการประเมินและประเภทของการตัดสินใจของแบบจำลองซิปป์.....	26

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริถึงการศึกษาหาความรู้ ในเรื่องใด เรื่องหนึ่งว่า ต้องศึกษาให้เกิด “ความฉลาดรู้” คือ รู้แล้วสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงๆ การศึกษาเพื่อความฉลาดรู้นี้มีหลักการอันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของการเรียนรู้ 2 ประการ คือ

1. เมื่อจะศึกษาสิ่งใดเรื่องใดให้รู้จริง ควรจะศึกษาให้ตลอดครบถ้วนทุกแง่มุม ไม่ใช่เรียนรู้แต่เพียงบางส่วนบางตอน หรือเพ่งเล็งเฉพาะแต่เพียงบางแง่มุม

2. ต้องพิจารณาศึกษาเรื่องนั้นด้วยความคิดจิตใจที่ตั้งมั่นเป็นปกติ และเที่ยงตรงเป็นกลางไม่ยอมให้รู้เห็นและเข้าใจตามอำนาจความเห็นยวนำของอคติ ไม่ว่าจะเป็นอคติฝ่ายชอบหรือฝ่ายชัง นอกจากหลักการอันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของการเรียนรู้แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีแนวพระราชดำริถึงวิธีการเรียนรู้ว่าบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ 3 ลักษณะ คือ

1. เรียนรู้ตามความรู้ความคิดของผู้อื่น

2. เรียนรู้ด้วยการขบคิดพิจารณาของตนเองให้เห็นเหตุผล

3. เรียนรู้จากการปฏิบัติฝึกฝนจนประจักษ์ผล และเกิดความคล่องแคล่วชำนาญ

(สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู 2539 อ้างใน ศิริณา จิตต์จรัส, 2546 : 1)

หลักฐานที่ระบุว่าความรู้เกิดขึ้นเมื่อไรไม่มีปรากฏอย่างชัดเจน แต่อาจกล่าวได้ว่าความรู้อันมนุษย์เกิดขึ้นมาพร้อม ๆ กันและอยู่คู่กันมาโดยตลอด โดยเริ่มแรกความรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การต่อสู้เพื่อความอยู่รอด การแสวงหาความรู้เพื่อความสะดวกสบาย ความรู้ที่สะสมถ่ายทอดสืบต่อมาช่วงระยะเวลายาว การสะสมเชื่อมโยงความรู้ แสดงให้เห็นการพัฒนาสิ่งที่เป็นวัตถุและมีใช้วัตถุ ส่วนของความรู้มีหลักของการแสดงออกใน 3 ลักษณะ ตามพระบรมราโชวาทข้างต้น

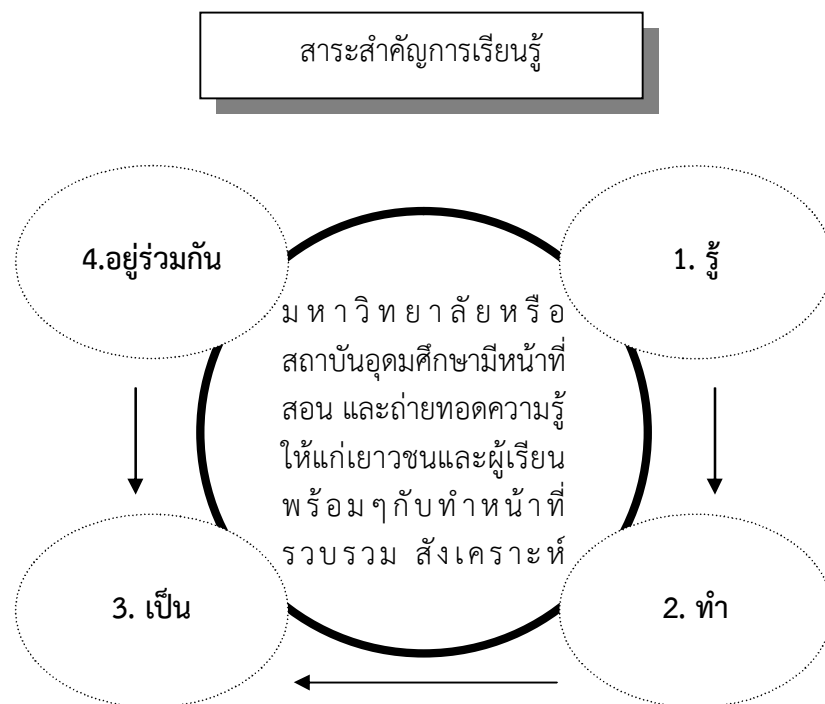
อีลิจีโอ ปี. บาซากา (อ้างถึงใน ศิริณา จิตต์จรัส, 2546 : 2) ได้สรุปว่า การศึกษาที่เหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ในศตวรรษที่ 21 คือ ต้องเป็นการศึกษาตลอดชีวิต มีความหมายครอบคลุมไปถึงการเรียนรู้ วิธีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในที่ทำงานและมีความหมายรวมไปถึงการก่อรูปปรับบุคลิกภาพ การเรียนรู้ในการศึกษาตลอดชีวิตมีสาระสำคัญ 4 ประการคือ

1. การเรียนรู้เพื่อรู้ เป็นการเรียนรู้ความรู้ทั่วไปอย่างกว้าง ๆ ผนวกกับการเรียนอีกจำนวนหนึ่งอย่างลึกซึ้ง กล่าวคือเป็นการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้เพื่อให้ได้ประโยชน์จากโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิตด้วย

2. การเรียนรู้เพื่อทำคือการศึกษาฝึกหัดอาชีพหรือการทำงาน จำเป็นต้องพัฒนาความสามารถเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่หลากหลายที่ไม่ได้คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นและความสามารถในการทำงานเป็นทีม

3. การเรียนรู้เพื่อเป็น ทุกคนจำเป็นต้องมีอิสระเพิ่มขึ้น มีการตัดสินใจที่ถูกต้องและมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อการทำงานของตน

4. การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน ต้องเข้าใจผู้อื่น เข้าใจธรรมเนียมประเพณีและจิตใจของผู้อื่น (ดังแสดงตามภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 แสดงสาระสำคัญการเรียนรู้ตามแนวคิดของ อีลิจีโอ บี. บาซากา.

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่ใช้ในปัจจุบันให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและการรับรองวิทยฐานะ และเพื่อให้การบริหารงานด้านวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนา นักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่างๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ

มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่สอนและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เยาวชนและผู้เรียน พร้อมทั้งทำหน้าที่รวบรวม สังเคราะห์ วิเคราะห์ สร้างและเผยแพร่ความรู้ ผ่านกระบวนการศึกษาวิจัยโลกในอดีต สิ่งที่เป็นอยู่ปัจจุบัน และสิ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ผลที่สังคมควรได้รับจากมหาวิทยาลัยคือบัณฑิตที่มีความรู้ สามารถเข้าสู่ชีวิตการทำงาน เป็นพลเมืองที่ได้รับการขัดเกลาทางสังคม และวัฒนธรรมเป็นอย่างดี ส่วนความรู้ และองค์ความรู้ที่เป็นผลิตผลจากมหาวิทยาลัย นอกจาก

ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเศรษฐกิจแล้วจะต้องช่วยนำพาสังคมไปสู่ความเป็นอารยประเทศอย่างยั่งยืนอีกด้วย (กรอบแผนอุดมศึกษา 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1 เอกสารอัดสำเนา)

กระบวนการสำคัญที่มหาวิทยาลัยจะสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพนั้นจะหลีกเลี่ยงการประเมินผลมิได้เมื่อกล่าวถึงคำว่าประเมินผลนั้นอาจให้ความหมายที่เข้าใจอย่างง่ายว่าเป็นการตัดสินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ มีวัตถุประสงค์การประเมินจำแนกเป็น 1) ด้านการบริหารเพื่อดูความเหมาะสมของโครงการหรือสิ่งที่ต้องการจะศึกษา เพื่อพิจารณาทางเลือกในการให้บริการทางสังคมว่าจะใช้วิธีใดดีที่สุด หรือ ดูความต้องการของหน่วยงานหรือผู้ให้ทุนสนับสนุน 2) ด้านการวางแผนหรือนโยบาย เพื่อดูความก้าวหน้าของการดำเนินโครงการหรือ นำผลมาช่วยในการตัดสินใจว่าจะขยายหรือยกเลิก และ 3) ด้านความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อทดสอบสมมุติฐานหรือทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังการนำโครงการไปปฏิบัติ ซึ่งความสำคัญของการประเมินช่วยให้ทราบการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ช่วยเร่ง กระตุ้น เร่งรัด ปรับปรุงงาน เห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงาน ช่วยควบคุม ลดงบประมาณ บุคลากร วัสดุ ช่วยตัดสินใจยกเลิก/ดำเนินการต่อ และมีสารสนเทศในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค

การศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรมของคนในทางบวก โดยเฉพาะการศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่เหมาะสมกับยุคของศตวรรษที่ 21 ที่เชื่อในการเปลี่ยนจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ พิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ ความต้องการ กิจกรรมที่หลากหลายแฝงด้วยความสนุกสนาน สิทธิที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนไม่มีพรหมแดนด้านบุคคล เวลา หรือสถานที่อย่างไร้พรหมแดน

หลักสูตรถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เนื่องจากหลักสูตรเป็นแนวทางหรือเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นที่จะต้องกระทำอย่างระมัดระวัง เพราะการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสมจนเป็นระบบที่สามารถปฏิบัติได้ (วิชัย ดิสสระ, 2535 : 31) การประเมินหลักสูตรจึงเป็นระบบที่สำคัญระบบหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร ที่ทำให้ทราบถึงคุณค่าและสภาพที่เป็นจริงของหลักสูตร เพื่อนำผลที่ได้รับมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดดังที่ สังกต อุทรานันท์ (2532 : 279) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินหลักสูตรที่มีต่อคุณภาพของหลักสูตรว่าการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตร ว่าเป็นอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น นอกจากการประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบถึงคุณค่าของหลักสูตรแล้วการประเมินหลักสูตรควรต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอเนื่องจากสภาพของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม (2551 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็น ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาและด้านวิจัยทางการศึกษา เป็นลำดับที่ 2 และ 3

สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ พ.ศ.2516 มีชื่อเดิมว่าการศึกษานอกโรงเรียน ปัจจุบันมีการเปิดการเรียนการสอนทั้งระดับปริญญาตรี โท และเอกครบทุกระดับ โดยหลักสูตรระดับปริญญาเอกเปิดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 จนถึงปัจจุบันมีนักศึกษาจำนวน 18 ราย ด้วยมีการเรียนการสอนมาระยะเวลาหนึ่ง ยังไม่มีการประเมินผลหลักสูตรอย่างเต็มรูปแบบ จึงควรมีการประเมินผลอย่างเป็นทางการเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษารอบสองและการพัฒนาประเทศ

ด้วยความเป็นมา ความสำคัญของศาสตร์แห่งการพัฒนาคคน ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตประกอบการพัฒนาระบบการศึกษาคณะผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการประเมินหลักสูตรดุขฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์โดยคาดหวังว่าจะมีข้อมูลย้อนกลับเพื่อประกอบการบริหารจัดการ เพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมเป็นเครื่องมือที่จะยังประโยชน์ต่อศาสตร์แห่งการพัฒนาคคน พัฒนางองค์กรสืบไป

ภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดการประเมิน

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษามีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้

- 1 เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ในด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยป้อน กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ
- 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและการประกันคุณภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมายดังนี้

1. นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตสาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์รุ่น 2-4 จำนวน 18 คน
2. ผู้สอนและอาจารย์พิเศษจำนวน 10 คน
3. ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน
4. ศิษย์เก่า 3 คน
5. ผู้ใช้บัณฑิต 3 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษานี้มีนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญดังนี้

1. การประเมินหลักสูตร หมายถึง การนำผลด้านสภาวะแวดล้อม(Context) ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ(Process) ด้านผลผลิต(Product) และด้านผลกระทบ(Impact) มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพหลักสูตรซึ่งมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้
 - 1.1) ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง ความเหมาะสม ความสอดคล้องของหลักสูตร แผนการดำเนินงาน หลักการ จุดอ่อนจุดแข็งของภาควิชา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
 - 1.2) ด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึง ความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้นต่าง ๆ ได้แก่ โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียนและ ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาและสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกการเรียนการสอน
 - 1.3) ด้านกระบวนการ หมายถึง การบริหารหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน การให้บริการและการประกันคุณภาพ
 - 1.4) ด้านผลผลิต หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จและคุณลักษณะบัณฑิต
 - 1.5) ด้านผลกระทบ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต และความพึงพอใจในการใช้บัณฑิต

2. หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต หมายถึง หลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนของ ภาควิชาการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ และสังคม สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ (หลักสูตรปรับปรุง) ฉบับปี พ.ศ. 2548

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์
2. มีแนวทางการพัฒนาและการประกันคุณภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์
3. มีองค์ความรู้การพัฒนางานวิชาการของสาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนา มนุษย์

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับการศึกษาตลอดชีวิต
2. การศึกษาตลอดชีวิตอดีต ปัจจุบัน แนวโน้มอนาคต
3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร
4. แนวคิดการประเมินและการประเมินหลักสูตร
5. หลักสูตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับการศึกษาตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีสาระสำคัญในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษาและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิต ดังนี้

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องต่อไปนี้

1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลยั่งยืน

3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

4) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 4) จัดการเรียนรู้โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา
- 5) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
- 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมแต่ระดับและรูปแบบการศึกษา

ในส่วนของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

มาตรา 4 “การศึกษานอกระบบ” หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้นและมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

“การศึกษาตามอัธยาศัย” หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ยึดหลักการดังต่อไปนี้

- 1) การศึกษานอกระบบ
 - 1.1 ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งถึงเป็นธรรม และมีคุณภาพ เหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

1.2 การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

2) การศึกษาตามอัธยาศัย

2.1 การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย

2.2 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา

2.3 การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

มาตรา 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

1) ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคม ที่ใช้ความรู้ และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ตามแนวทางพัฒนาประเทศ

2) ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา

มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) ผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถเลือกใช้บริการได้หลากหลายตามความต้องการของตนเอง

2) ผู้จัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบ และผู้จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับการศึกษาตามอัธยาศัย มีการดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยบูรณาการความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม

3) ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้ มีการดำเนินการที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา 11 เพื่อประโยชน์ในการจัดและพัฒนาศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

1) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้

2) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายได้รับโอกาสในการจัดสรรทรัพยากรและเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีการกำหนดรูปแบบการศึกษา การสนับสนุนการศึกษา วิธีการจัดการศึกษาทั้งส่วนของผู้เรียน ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องเพื่อการดำเนินการอันก่อให้เกิดประโยชน์ที่เกี่ยวข้องการจัดการศึกษาอย่างครอบคลุมตลอดจนเชื่อมโยงกับแนวคิดในการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

2. การศึกษาตลอดชีวิตอดีต ปัจจุบัน แนวโน้มอนาคต

นियามการศึกษาตลอดชีวิต (Life long) เมื่อมองในภาพรวมทั้งมิติของความหมายทางภาษาอาจกล่าวถึงช่วงชีวิต ตลอดชีวิตซึ่งมนุษย์มีความเกี่ยวข้องทั้งสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม ส่วนคำว่าการศึกษาเข้าใจกันโดยทั่วไปคือการเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น การศึกษาตลอดชีวิตครอบคลุมทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาตั้งแต่เกิดมีชีวิตจนตายลง มิใช่จะต้องจำกัดเฉพาะเพียงวัยเด็ก เท่านั้นสอดคล้องกับคำที่กล่าวว่าไม่มีใครแก่เกินเรียน ดังทฤษฎีที่สนับสนุนของอี.แอล.ธอนไดท์ (E.L.Thorndike) เกี่ยวกับเขาว์ของผู้ใหญ่ว่าสติปัญญาของผู้ใหญ่มิได้ลดลงตามวัย สิ่งที่บั่นทอนความสามารถในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่คือสุขภาพ กำลังกาย ความสนใจ และโอกาส ดังนั้นการศึกษาตลอดชีวิตจึงเป็นสิ่งที่คู่กับมนุษย์อย่างยั่งยืน

ความสำคัญ ความจำเป็นที่ทำให้คนเราต้องศึกษาตลอดชีวิตก็ด้วยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง ประกอบกับความเจริญทางเทคโนโลยีจึงเกิดผลกระทบต่อมนุษย์อย่างยิ่งยวดอันเป็นกระแสให้เกิดความจำเป็นของการศึกษาตลอดชีวิตชัดเจนมากขึ้นตามลำดับในอนาคต ซึ่งมีค่าที่ใกล้เคียงหรือคล้ายกับการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong education) ก็คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) ในความแตกต่างกันน่าจะเป็นในลักษณะที่ว่าการศึกษาต้องมีการจัดการวางแผน เป็นไปอย่างตั้งใจ ส่วนการเรียนรู้อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงเช่นกันโดยที่ตั้งใจ หรือไม่ตั้งใจก็ได้ทั้งการวางแผน การจัดการ หากจะให้บังเกิดผลก็จะต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเช่นกัน

เมื่อมองภาพย้อนความเป็นมาของการศึกษาตลอดชีวิตตามความหมายข้างต้นก็อาจกล่าวได้ว่าเริ่มจากมนุษย์เกิดมาอยู่รวมกันมีพิธีกรรมจากเด็กเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ถือเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย ศาสนาเป็นสิ่งหล่อหลอมให้มนุษย์มีการเชื่อมโยงถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง ชาวไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธที่เชื่อในเรื่องของกรรม แม้ว่าหลักธรรมจะบ่งชี้ถึงองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการที่จะดำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาได้แก่ ศาสดา คำสอน และสาวก มิใช่พิธีกรรม หรือวัตถุที่เป็นส่วนประกอบย่อยของศาสนาเท่านั้น หากการดำเนินชีวิตของชาวพุทธก็จะเกี่ยวข้องในส่วนของพิธีกรรมเป็นส่วนใหญ่ไม่มากก็น้อย เพราะอยู่ในวิถีชีวิตจึงสามารถเรียนรู้ได้ทั้งโดยตั้งใจ และไม่ตั้งใจ ส่งผลต่อวิถีคิด วิถีปฏิบัติของคนไทยจากอดีตถึงปัจจุบันในรุ่นลูกหลานเรื่อยมายาวนาน การศึกษาตลอดชีวิตปรากฏในคำสั่งสอนในศาสนาต่างๆเช่นกัน เช่น ศาสนาฮินดู คัมภีร์ภวัตศิตาได้กล่าวสั่งสอนถึงจุดสูงสุดของชีวิตคือปัญญา การเข้ามาเป็นศิษย์คือการค้นคว้า รับผิดชอบได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั้งใน และนอกระบบ เพราะมีบทบาทความเป็นครู การค้นคว้าแบบอิสระ ศาสนาอิสลาม

เป็นอีกศาสนาหนึ่งที่ส่งเสริมให้มุสลิมศึกษาหาความรู้ตลอดเวลาไม่จำกัดอยู่เพียงคำสอนทางศาสนา แต่ให้ศึกษาวิชาการทั้งทางโลกและทางธรรมคู่กันไป ศาสนาอิสลามไม่มีสถาบันนักบวชทุกคนทำงานเพื่อปากท้อง จึงศึกษาหาความรู้ทั่วไป มีคำสั่งสอนเขียนไว้ว่าการแสวงหาความรู้เป็นหน้าที่จำเป็นแก่มุสลิมทั้งชาย และหญิงจึงศึกษาตั้งแต่เปลจนถึงหลุมฝังศพ....ทานที่ประเสริฐสุดคือการศึกษาหาความรู้แล้วบุคคลนั้นได้สั่งสอนต่อ...(เสาวนีย์ จิตหมวด 2524 :195-197 อ้างในการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ 2543 :6) ศาสนาอิสลามจะสนับสนุนให้เรียนรู้ในศาสตร์ต่างๆ เช่นปรัชญา ดาราศาสตร์ แพทยศาสตร์ เป็นต้น

หลักฐานที่ค้นพบปรากฏการศึกษาตลอดชีวิตตั้งแต่พ.ศ. 2478 ของ คอมมีเนียส(John Amos Comenius ,1598-1670) กล่าวว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือสร้างความเป็นมนุษย์สำหรับทุกคน เขาเสนอให้มีโรงเรียนสำหรับทุกช่วงอายุคือสำหรับเด็กทารก เด็กปฐมวัย เด็กเล็ก หนุ่มสาว หนุ่มสาวที่บรรลุนิติภาวะ ผู้ใหญ่ คนชรา และโรงเรียนสำหรับเตรียมตัวสู่ความตายดังนั้นการศึกษาอยู่ทุกช่วงอายุตรงกับการศึกษาตลอดชีวิตนั่นเอง

มีการประชุมระหว่างชาติว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ขององค์การสหประชาชาติ ณ กรุงมอนทรีออล ประเทศแคนาดา เมื่อพ.ศ. 2503 ที่ประชุมมองเห็นความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิตเป็นครั้งแรก ต่อมาก็มีแนวคิด หลักการที่ปรากฏเชิงนโยบาย กฎหมายไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา หรือยุโรปมีความร่วมมือกันในการประชุมขององค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่สหรัฐอเมริกา ยุโรป แคนาดา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สำหรับประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนา และยูเนสโก จนมีการนำแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตมาบรรจุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ 2520 และ2535 และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดบทบัญญัติไว้ ชัดเจนว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก 1) การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง หลักการดังกล่าวเป็นการเปิดมิติใหม่ของการศึกษาไทย ให้ทุกคนได้มีโอกาสที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในโลกกว้างได้ ตั้งแต่เกิดจนตาย ให้ทุกคนมีโอกาสเป็นผู้เรียนและผู้สอนได้ในเวลาเดียวกัน ให้การศึกษาหลอมรวมเข้ากับการดำเนินชีวิตประจำวัน หรือกล่าวสั้น ๆ ว่า “การศึกษา คือ ชีวิต” และ “ชีวิต คือ การศึกษา” นั่นเอง

3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

3.1 ความหมายของหลักสูตร

สุมิตร คุณานุกร (2532) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียน ไม่ว่าจะป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ธีรารัง บัวศรี (2532) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และประมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

กรมวิชาการ (2534) หลักสูตร หมายถึง แผนแม่บทในการกำหนดขอบข่ายความรู้ ความสามารถ และประมวลประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนของชาติใน วิทยาลัยต่าง ๆ

กาญจนา คุณารักษ์ (2535) หลักสูตร หมายถึง โครงการหรือแผน อันประกอบไปด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาผู้เรียนไปสู่ศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล

สงบ ลักษณะ (2542) หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งปวงที่จัดให้ผู้เรียนได้รับ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่พึงปรารถนา ทั้งพฤติกรรม ความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมต่าง ๆ

โบแชมป์ (Beauchamp, 1968) หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัด ให้แก่นักเรียน

เซลเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974) หลักสูตร หมายถึง การจัดเตรียมมวลประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา อย่างกว้าง ๆ และจุดมุ่งหมายเฉพาะโรงเรียน

กู๊ด (Good, 1973) ได้ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

1. เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา
2. ค่าโครงทั่วไปของเนื้อหาหรือถึงเฉพาะที่จะต้องสอบ ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็กเพื่อให้มี ความรู้จบชั้น
3. กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้การ แนะนำของโรงเรียนและสถานบันการศึกษา

โดยสรุปแล้ว หลักสูตร หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ มีพัฒนาการและคุณลักษณะตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะมีลักษณะเป็นแผนโครงการที่ ประกอบด้วยความมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กิจกรรมต่าง ๆ การวัดผลประเมินผล การเรียนการสอน

4. แนวคิดการประเมินและการประเมินหลักสูตร

การดำเนินการจัดหลักสูตรการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประเมินเพื่อตรวจสอบ ผลที่ได้จากการจัดการศึกษา ผลที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สาเหตุที่ต้องทำการประเมินเป็นเพราะต้องการทราบว่าสิ่งที่ได้ดำเนินการไป แล้วมีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด และเมื่อดำเนินการไปแล้วพบปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ประสบ ความสำเร็จที่มุ่งหวังหรือไม่ ตอบสนองความต้องการเพียงใด ควรดำเนินการต่อไปหรือควรปรับปรุง ซึ่งเท่ากับเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่กำลังดำเนินการหรือดำเนินการไปแล้ว นอกจากการประเมินมี ผลทางตรงต่อความสำเร็จของการจัดหลักสูตรแล้วยังส่งผลทางอ้อม หากการประเมินมีคุณภาพก็จะ ทำให้การบริหารงานตามแผนที่กำหนดมีคุณภาพไปด้วย หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เป็นเครื่องชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์เพื่อพัฒนาผู้เรียน เปรียบเสมือนเข็มทิศที่จํา นำทางให้การจัดการศึกษาบรรลุผล หลักสูตรที่ดีจะต้องมีความชัดเจน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของ

ภาควิชาและมีความเหมาะสมกับสภาพสังคม เพื่อให้การนำหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินหลักสูตรจึงเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า การนำหลักสูตรไปใช้จะได้ผลมากน้อยเพียงใด เพราะฉะนั้นการประเมินหลักสูตรจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และผลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรต่อไป

เวลช์ (Wayne W. Welch, 1974) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า การประเมิน คือ กระบวนการที่ก่อกำเนิดซึ่งสารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ

การประเมินตามแนวทางของเวลช์ มีวิธีการคือ เมื่อจะดำเนินการประเมินโครงการใดๆ จะต้องตอบคำถาม 3 ข้อ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ประเมิน คือ

1. ประเมินทำไม คำถามนี้จะทำให้ผู้ประเมินทราบถึงความสำคัญของปัญหาที่จะต้องประเมินว่า การประเมินนั้นเป็นการประเมินผลความก้าวหน้า (Formative Evaluation) หรือการประเมินผลรวมสรุป (Summative Evaluation)
2. ประเมินอะไร คำถามนี้ช่วยให้ผู้ประเมินทราบถึงวัตถุประสงค์ของการประเมิน
3. จะประเมินอย่างไร คำถามนี้ผู้ประเมินจะได้วิธีการและขั้นตอนของกระบวนการประเมิน ซึ่งเวลช์ได้เสนอกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Gathering) การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Processing) และการรายงานผล (Reporting) ซึ่งแต่ละขั้นตอนของกระบวนการประเมินประกอบด้วยส่วนที่สำคัญแตกต่างกัน

ชนิดของการประเมิน

การประเมินเป็นสิ่งที่ควรทำความเข้าใจกับการดำเนินโครงการ นับตั้งแต่การเลือกโครงการ การวางแผนโครงการ การดำเนินงานตามโครงการ จนถึงการประเมินผลสุดท้ายของโครงการ ชนิดของการประเมินจะแตกต่างกันไปตามช่วงของเวลาของการประเมิน ดังต่อไปนี้ (สุวิมล ติรภานันท์, 2543)

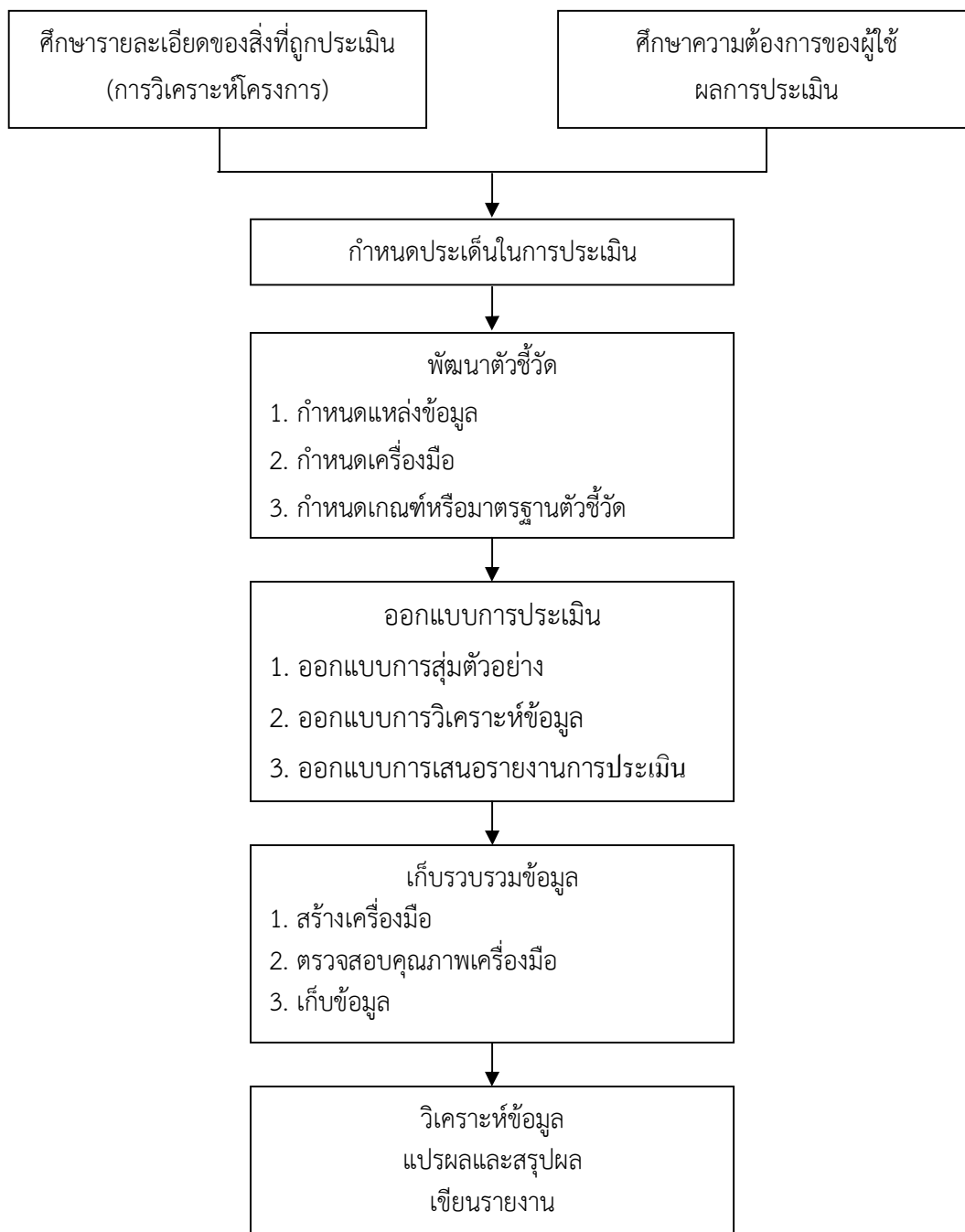
Need Assessment หมายถึง การประเมินความต้องการขององค์กรหรือกลุ่มสังคมเพื่อนำมาทำนโยบาย แผนงาน หรือโครงการใดๆ นิยมประเมินใน 5 ด้าน คือ

1. ด้านเศรษฐกิจ เป็นการพิจารณาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับ
2. ด้านสังคม เป็นการพิจารณาว่าโครงการหรือแผนงานไม่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณี และวิถีการดำรงชีวิต ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคม
3. ด้านการเมือง เป็นการพิจารณาว่าการดำเนินงานไม่มีข้อขัดแย้งทางการเมืองหรือได้รับการสนับสนุนด้านบริหาร เป็นการพิจารณาถึงขีดความสามารถขององค์กรที่เกี่ยวข้องว่ามีความสามารถที่จะดำเนินการได้หรือไม่
4. ด้านเทคนิค เป็นการพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน

5. ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการพิจารณาว่าโครงการหรือแผนงานที่จัดทำขึ้นมีผลต่อการทำลายสิ่งแวดล้อมหรือไม่

ขั้นตอนการประเมินโครงการ

ในการประเมิน มีขั้นตอนการประเมินโดยละเอียดจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะประเมินแต่โดยทั่วไป สามารถแบ่งตามขั้นตอน ดังภาพประกอบที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงขั้นตอนการประเมินโครงการ (สุวิมล ติรกานันท์, 2543)

สุวิมล ตรีภานนท์ (2543) ได้สรุปว่าการกำหนดประเด็นในการประเมินจะพิจารณา
 สิ่งต่อไปนี้

1. พิจารณาวัตถุประสงค์ของโครงการ เป็นการนำวัตถุประสงค์มากำหนดเป็นประเด็น
 ในการประเมิน หากขั้นตอนการจัดทำนโยบายและแผนเป็นไปตามขั้นตอน การประเมินสามารถที่จะ
 กำหนดประเด็นในการประเมินได้ตามกิจกรรม เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดมุ่งหมาย
 ตามลำดับ ดังนั้น ผู้ประเมินต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของโครงการก่อนที่จะเริ่มกำหนด
 ประเด็นในการประเมิน

2. พิจารณาความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน ผู้ใช้ผลการประเมิน ได้แก่ ผู้ให้ทุน ผู้
 มีหน้าที่จัดทำนโยบาย ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับต้น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ลักษณะของสิ่งที่
 บุคคลแต่ละระดับต้องการทราบจะแตกต่างกันออกไป เช่น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการต้องการทราบเพียงว่า
 ผลที่ได้ (Output) เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ ในขณะที่ผู้บริหารระดับสูงต้องการทราบมากกว่าผลที่
 ได้ อาจต้องการทราบถึงคุณภาพของการดำเนินโครงการตั้งแต่ต้นจนจบ ความพอใจของผู้รับบริการ
 นั้น งบประมาณที่ใช้ ตลอดจนผลกระทบที่ไม่คาดหวังอันเนื่องมาจากโครงการ ปัญหาที่พบ คือ

2.1 ผู้ใช้แต่ละระดับจะมีคำถามหรือประเด็นที่ต้องการประเมินแตกต่างกันไปตาม
 ภาระหน้าที่ที่ตนมีอยู่ จนทำให้ลืมนำเป้าหมายที่แท้จริง

2.2 การที่แต่ละฝ่ายมีประเด็นที่แตกต่างกัน หากมีผู้ใช้หลายฝ่ายทำให้การ
 ประนีประนอมระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ทำได้ยาก และการประเมินที่ละประเด็นเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้เนื่องจาก
 โครงการมีระยะเวลาการทำงานที่แน่นอน มีการกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด การประเมินทุก
 ประเด็นในคราวเดียวกันจะเหมาะสมมากกว่า เพราะผู้ประเมินสามารถวางแผนและออกแบบการ
 ประเมินได้สอดคล้องกันได้

3. พิจารณาจากประสบการณ์ของผู้ประเมิน หากผู้ประเมินมีประสบการณ์ด้านการ
 ประเมินมาก จะทำให้สามารถระบุถึงประเด็นการประเมินโครงการแต่ละประเภทได้ด้วยตนเองทั้งนี้
 โดยได้รับความเห็นชอบของผู้ใช้ผลการประเมิน อย่างไรก็ตามการกำหนดประเด็นที่ต้องการประเมิน
 จากประสบการณ์ของผู้ประเมินยังมีปัญหาเกี่ยวกับ

3.1 วิสัยทัศน์ของผู้ประเมินว่าเป็นคนมองภาพงานลักษณะทั้งระบบ หรือเป็นคนมอง
 ภาพงานที่ละด้าน การมองภาพทั้งระบบมีประโยชน์มากในการประเมินโครงการใหญ่ ๆ การประเมิน
 แผนงานที่ประกอบด้วยแผนโครงการจำนวนมากมาย และการประเมินนโยบายซึ่งประกอบด้วย
 แผนงานและแผนโครงการ

3.2 ภูมิหลังของผู้ประเมิน ส่วนใหญ่แล้วการกำหนดประเด็นจะเป็นไปตามสาขาที่
 ตนศึกษามา หรือเป็นการกำหนดตามภาระหน้าที่การงานที่ตนปฏิบัติอยู่ ทำให้หากการพิจารณา
 ประเด็นที่สำคัญอื่นๆ

4. อาศัยแบบจำลอง แบบจำลองที่ใช้กันทั่วไปมีอยู่ 2 ลักษณะ

4.1 Descriptive Model เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อบรรยาย การอธิบาย
 ลักษณะของสิ่งต่างๆ และอาจมีส่วนที่แสดงสิ่งที่คาดหวังในแบบจำลองนั้นอีกด้วย

4.2 Prescriptive Model เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นโดยลักษณะเป็นกฎ หรือแนวทางไปสู่การปฏิบัติ ผู้แบบจำลองจะอาศัยแบบจำลองนี้เป็นกรอบแนวคิด เป็นวิธีการในการดำเนินงาน

5. ลักษณะแบบจำลองที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบ Prescriptive Model ผู้ประเมินจะใช้แบบจำลองในการกำหนดประเด็นที่ต้องการประเมิน และกำหนดตัวชี้วัดสำคัญ นอกจากนี้จะมีแบบจำลองแล้ว ยังมีแนวคิดต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ในลักษณะเดียวกัน ซึ่งนักวิชาการด้านการประเมินคิดค้นขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประเมิน การสร้างแบบจำลองหรือแนวคิดใดๆ ก็ตาม จะถูกสร้างขึ้นภายใต้บริบทของ ผู้คิดซึ่งอาจจะเหมาะสมกับบริบทอื่นไม่ได้ทั้งหมด ซึ่งผู้มีหน้าที่ประเมินจะต้องศึกษาบริบท และความเป็นมาของแบบจำลองและแนวคิดก่อนที่จะนำมาใช้

6. พิจารณาจากสิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ในการพิจารณาประเด็นของการประเมินจากสิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จะเริ่มต้นระบุจากสิ่งที่เกี่ยวข้องก่อน จากนั้นจึงกำหนดประเด็นที่ต้องการคำตอบ ในการประเมินโครงการความสำคัญไม่ได้อยู่ที่ว่าโครงการประสบ ผลสำเร็จหรือไม่ แต่สิ่งที่ผู้ใช้ต้องการผลจากการประเมิน คือ ข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจ ปรับปรุงแก้ไข ขยาย หรือยุติโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปรับปรุงแก้ไขจะต้องมีสารสนเทศที่ชี้ให้เห็นถึงตำแหน่งหรือขั้นตอนที่ผิดพลาดเพื่อจะได้แก้ไขได้ถูกต้อง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมด มีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ การบริหารโครงการ ในการกำหนดประเด็นการประเมิน เป็นการนำแนวคิดของการประเมินสิ่งป้อนเข้าสู่โครงการ (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) การติดตามกำกับงาน (Monitoring) การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

6.1 การประเมินสิ่งป้อนเข้าสู่โครงการ (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินการปฏิบัติงานตามนโยบาย แนวทาง ขั้นตอน ที่กำหนดไว้ ว่ามีความถูกต้องเหมาะสมเพียงใด

6.2 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินการปฏิบัติงานตามนโยบาย แนวทาง ขั้นตอน ที่กำหนดไว้ว่ามีความถูกต้องเหมาะสมเพียงใด

6.3 การติดตามกำกับงาน (Monitoring) หมายถึง การประเมินเพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนงาน โครงการที่วางไว้หรือไม่

6.4 การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) หมายถึง การประเมินความก้าวหน้าของโครงการ เมื่อดำเนินโครงการไปได้ระยะหนึ่ง เพื่อนำผลไปใช้แก้ไขปรับปรุงแนวทางดำเนินโครงการ

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

กู๊ด (Carter V. Good. 1945: 209) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินหลักสูตรคือการประเมินผลของกิจกรรมการเรียนรู้ภายใน ขอบข่ายของการสอนที่เน้นเฉพาะจุดประสงค์ของการตัดสินใจในความถูกต้องของจุดมุ่งหมาย ความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเนื้อหาและสัมฤทธิ์ของวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจการวางแผนการจัดโครงการต่อเนื่องและการหมุนเวียนของกิจกรรมโครงการต่างๆ ที่จะให้มีขึ้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 18) ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่า การประเมินหลักสูตรเป็น การพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร โดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมมองต่างๆ ของ สิ่งที่ประเมินเพื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน และสรุปว่าจะให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาว่า อย่างไรมีคุณภาพดีหรือไม่เพียงใด หรือได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ มีส่วนใดที่ จะต้องปรับปรุงแก้ไข

สมิทร คุณากร (2543 : 27) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรไว้ว่า การประเมินหลักสูตร คือ การหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และ อะไรเป็นสาเหตุ

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 11) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจข้อบกพร่องหรือปัญหา เพื่อปรับปรุงแก้ไข ส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น หรือตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตรนั้น ๆ

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่ปฏิบัติกัน ส่วนใหญ่มี 2 ประการ คือ

1. การประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร คือ การประเมินในระหว่างการปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ผลการประเมินนั้นให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร มีความเหมาะสม และสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งเป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรในการปรับปรุงส่วนประกอบทุกส่วนของ หลักสูตรได้ถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้ได้จริงต่อไป

2. การประเมินเพื่อสรุปผลว่าคุณค่าของการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่ หลักสูตรได้สนองความต้องการของผู้เรียน ของสังคมเพียงใด ควรจะใช้ได้ต่อไป หรือควรจะยกเลิกทั้งหมด หรืออาจจะยกเลิกบางส่วนและปรับแก้ไขในส่วนใด

ทศนา แคมมณี (กรมวิชาการ. 2545:13) สรุปจุดมุ่งหมาย ในการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. เพื่อหาคุณค่าหลักสูตรนั้นโดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่

2. เพื่อตัดสินใจว่า การวางเค้าโครงและระบบของหลักสูตรตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตร เป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่

3. เพื่อวัดดูว่า ผลผลิตคือผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

จากจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร เราสามารถบอกเหตุผลหรือความจำเป็นที่ต้องมีการประเมินหลักสูตร ดังนี้

1. เพื่อพิจารณาตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของหลักสูตรที่ได้รับการแสดงออกแบบหรือพัฒนาขึ้น โดยพิจารณาว่าหลักสูตรสามารถทำให้หลักการและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จหรือไม่

2. เพื่อค้นหาข้อบกพร่องของหลักสูตร ทั้งในด้านตัวเอกสาร หลักสูตรที่กำหนด หลักการ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของเนื้อหาสาระ ตลอดจน ส่วนที่เป็นกระบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งครอบคลุมการบริหาร และบริการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล ฯลฯ

3. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งหมายถึง ผลลัพธ์ของหลักสูตรที่เกิดขึ้นกับนักเรียนว่าเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

ดังนั้นในการประเมินหลักสูตรแต่ละครั้ง ผู้ประเมินจึงต้องตอบให้ได้แน่ชัดว่าต้องการทราบว่ามีสิ่งใด เหตุผลของการประเมินครั้งนั้น เป็น ข้อ 1 ข้อ 2 หรือข้อ 3 หรือต้องการคำตอบมากกว่า 1 ข้อ หรือต้องการทั้ง 3 ข้อ เพราะขอบเขตของการประเมินจะแปรผันไปตามจุดมุ่งหมายยังจุดมุ่งหมายมีมากเท่าใด งานการประเมินก็จะพยายามขอบเขตมากขึ้นเท่านั้น

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่ปฏิบัติกันส่วนใหญ่ มีอยู่ 2 ประการ คือ

1. การประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร คือ การประเมินในระหว่างการศึกษาปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ผลการประเมินนั้นให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยมีการวัดผลเป็นระยะ ๆ ในระหว่างการศึกษาทดลองใช้หลักสูตรแล้วนำผลจากการวัดมาประเมินว่าแต่ละขั้นตอนของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งจะ เป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตร ในการที่ปรับปรุงส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรได้ถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้จริงต่อไป

2. การประเมินเพื่อสรุปผลว่าคุณค่าของการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่ หลักสูตรได้สนองความต้องการของผู้เรียนของสังคมเพียงใด ควรจะใช้ได้ต่อไป หรือควรยกเลิก หรืออาจจะยกเลิกเพียงบางส่วนและปรับแก้ในส่วนใด

สจัต อุทรานันท์ (2527 : 277 . 278) ได้สรุปว่าการประเมินหลักสูตรประกอบด้วย สิ่งที่จะต้องประเมินดังนี้

1. การประเมินเอกสารหลักสูตร
2. การประเมินการใช้หลักสูตร
3. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร
4. การประเมินระบบหลักสูตร

แพรท (Pratt 1980 : 409 . 419) ได้เสนอว่า การประเมินหลักสูตรจะมีลักษณะสำคัญที่ต้องประเมิน ดังนี้

1. การประเมินภายในตัวหลักสูตร ซึ่งจะต้องพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ คือ จุดมุ่งหมายเหตุผลของการสร้างหลักสูตร วัตถุประสงค์ เกณฑ์การประเมินผลการเรียน การจัดระดับผลการเรียนสภาวะแวดล้อม คุณลักษณะของผู้เรียน การสอน การแก้ปัญหาความแตกต่างของผู้เรียน การจัดการทรัพยากร การทดลองใช้หลักสูตร การประเมินโปรแกรมของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และผลผลิตจากหลักสูตร ซึ่งการประเมินในขั้นนี้ จะกระทำโดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เช่น ครู บุคลากรในชุมชน

2. การประเมินการทดลองใช้หลักสูตร มีการดำเนินงานเป็น 2 ชั้น คือ การทดสอบกับกลุ่มเล็ก (Pilot Testing) และการทดสอบจริง (Field Testing)

3. การประเมินผลโปรแกรม เป็นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร หลังจากที่ได้นำหลักสูตรไปใช้จริงแล้ว ซึ่งการประเมินลักษณะนี้จะต้องประเมินหลายๆ ด้าน ทั้ง จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ คุณลักษณะของผู้เรียน การสอนและการจัดการทรัพยากร ฯลฯ

แนวทางและรูปแบบการประเมินหลักสูตร

รูปแบบหรือทฤษฎีการประเมินหลักสูตร ดำเนินการได้ 3 ลักษณะ คือ

1. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร
2. การประเมินหลักสูตรคุณค่าของหลักสูตร
3. การประเมินในลักษณะของการตัดสินใจ

ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร

1. กำหนดองค์ประกอบที่จะประเมิน
2. กำหนดสิ่งที่จะประเมินในแต่ละองค์ประกอบว่าจะตรวจสอบในแง่ใดบ้าง
3. กำหนดเกณฑ์หรือระดับความคาดหวังที่ต้องการ
4. กำหนดแหล่งข้อมูล ซึ่งอาจได้จากเอกสาร บันทึกต่าง ๆ ผู้สอน บุคลากร ผู้เรียน ศิษย์เก่า และผู้เกี่ยวข้อง
5. สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
6. กำหนดเวลาในการรวบรวมข้อมูล
7. วิเคราะห์ข้อมูล แปลผล และสรุปเพื่อตัดสินใจ

ประโยชน์ของการประเมิน

ยาวดี ราชัยกุล วิบูลย์ศรี (2548) กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินดังต่อไปนี้

1. การประเมินเป็นเครื่องมือของการรับรองคุณภาพในการให้บริการ ถึงแม้จะไม่สามารถประกันผลสัมฤทธิ์ขั้นสูงสุดของโครงการได้ แต่ก็สามารถรับรองคุณภาพของการให้บริการในระดับหนึ่งได้ ด้วยเหตุนี้ องค์กรที่เป็นเจ้าของโครงการต่าง ๆ จำนวนมาก จึงเห็นความจำเป็นที่ต้องใช้วิธีประเมินโครงการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและที่น่าเชื่อถือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องรวมทั้งประชาชนทั่วไปด้วย
2. การประเมินช่วยให้ผู้สนับสนุนด้านเงินทุนได้รับทราบ ปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการ โดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์จากสภาพการณ์ที่เป็น ทั้งนี้เพื่อจะได้หาทางปรับปรุงหรือแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป
3. การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นสารสนเทศ ที่มีคุณค่าสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานที่ต้องพิจารณาจัดสรรเงินทุนเพื่อให้การสนับสนุนโครงการ เช่น สำนักงบประมาณแผ่นดิน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าก่อนที่จะมีการอนุมัติงบประมาณให้แก่โครงการใดๆ ทางสำนักงบประมาณแผ่นดินมักจะขอข้อมูลสารสนเทศ ที่เป็นผลการประเมินจากหน่วยงานซึ่งจัดทำโครงการไปประกอบการพิจารณา ทั้งนี้เพื่อให้การจัดสรรเงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย และสอดคล้องกับความต้องการที่เป็นจริง
4. การประเมินช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญของแต่ละโครงการ ตามลำดับก่อนหลังโดยสามารถจะทราบได้ว่าโครงการใดมีความจำเป็นเร่งด่วนกว่ากัน ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการคัดเลือกโครงการ ตลอดจนช่วยลดความกดดันจากอำนาจทางการเมือง อันเนื่องมาจากโครงการมีจำนวนมาก

(ทั้งจากการขยายโครงการและโครงการที่ต่อเนื่อง)แต่เงินทุนสนับสนุนมีจำนวนจำกัด ดังนั้นการประเมินโครงการต่างๆ อย่างมีระบบและครบทุกขั้นตอนจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งจะช่วยให้มั่นใจได้ว่า โครงการใดควรจะได้รับพิจารณาให้การสนับสนุนก่อน และโครงการใดควรจะให้ การสนับสนุนในลำดับถัดไป

5. การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้รับบริการ ข้อมูลประเภทนี้ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดและปัญหาต่างๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการ ตลอดจนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการ

6. การประเมินช่วยให้ทราบถึงผลผลิตของโครงการทั้งในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไป ถึงแม้ว่าการดำเนินโครงการต่างๆ ล้วนแต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ผลผลิตบางส่วนที่ไม่พึงประสงค์เกิดตามมากด้วย

7. การประเมินแบบตอบสนองหรือมีส่วนร่วม (Responsive Model) เป็นรูปแบบการประเมินโดยยึดจุดหมายและเหตุผลข้างเคียงเป็นหลัก โดยให้ความสนใจในปัญหา และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการโครงการ ทั้งนี้เพื่อทราบปัญหาและความต้องการของผู้ร่วมโครงการ

8. การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Mode) เป็นการประเมินโครงการที่เน้นบทบาทของผู้ประเมิน ซึ่งเป็นผู้ชำนาญหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโครงการโดยไม่ยึดจุดหมายของโครงการ ไม่คำนึงถึงปัญหาหรือข้อโต้แย้งๆ แต่จะใช้ผู้ชำนาญเป็นเครื่องมือพื้นฐานการวัดรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการสรุปผลประเมิน

9. การประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision Making Model) เป็นการประเมินโครงการโดยพิจารณาอย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นจุดมุ่งหมายของโครงการหรือปัญหาข้อโต้แย้งต่างๆ ในการดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อตัดสินใจและแสดงความรับผิดชอบ

รูปแบบการประเมิน

รูปแบบของการประเมิน หมายถึง กรอบหรือแนวความคิดที่สำคัญเกี่ยวกับกระบวนการและวิธีการประเมินแนวความคิดของการประเมินเหล่านี้ได้เกิดจากการศึกษาค้นคว้า และการคิดค้นของนักการศึกษา และนักประเมินมาเป็นเวลาหลายทศวรรษ และได้มีวิวัฒนาการมาโดยตลอด

สํารามู มีแจ่ง (2544) กล่าวว่่า กลุ่มหรือประเภทของการประเมินแบ่งได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหมายหลัก (Goal Attainment) แบบจำลองนี้เน้นจุดมุ่งหมายเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก รูปแบบที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบของไทเลอร์ (Tyler” s Model) การประเมินตามรูปแบบนี้มีลักษณะเป็นการประเมินในระบบปิด กล่าวคือ สนใจผลหรือส่วนประกอบเฉพาะที่จะใช้เพื่อประเมินจุดมุ่งหมายนั้น ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ เป็นการประเมินผลรวมสรุป (Summative valuation) ที่เน้นผลสุดท้ายมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงโครงการน้อยมาก

รูปแบบในการประเมินไทเลอร์ เป็นการวัดพฤติกรรมก่อนและหลังการเรียน หรือการอบรม (Pre – Post Measurement of Performance) หลักการประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักมีดังนี้

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของการสอนหรือโครงการ
- 2) เขียนวัตถุประสงค์ของการสอนในรูปพฤติกรรมนักเรียน

3) กำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนโดยพิจารณาถึงความสามารถของนักเรียนก่อนสอน วัฒนธรรมของสังคมและเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ จำเป็นต้องมีการกำหนดเกณฑ์ในการบรรลุผล สามารถตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างการปฏิบัติและวัตถุประสงค์ ซึ่งได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่มีข้อจำกัดคือเน้นวัตถุประสงค์โดยตรงและมองแคบเกินไป อีกทั้งเกณฑ์ในการตัดสินการบรรลุวัตถุประสงค์ยังเป็นอัตนัยมาก

2. รูปแบบการตัดสินคุณค่า (Judgmental Model) เป็นรูปแบบที่ต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่า โดยอาศัยเกณฑ์ภายในและเกณฑ์ภายนอก เกณฑ์ภายใน ได้แก่ กระบวนการต่างๆ ที่จะช่วยให้วัตถุประสงค์ประสงค์บรรลุผล ส่วนเกณฑ์ภายนอก ได้แก่ ผลของการบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นถ้าเป็นการประเมินการ หรือวิธีการก็จัดว่าเป็นแบบจำลองประเมินโดยให้เกณฑ์ภายใน ถ้าเป็นการประเมินผลผลิตก็จัดว่าเป็นแบบจำลองประเมินโดยเกณฑ์ภายนอก รูปแบบที่ใช้การตัดสินใจโดยยึดหลักเกณฑ์เป็นหลัก ได้แก่ แบบจำลองของสเตก (Stake's Model) และแบบจำลองของโพรวัส (Provus Model)

3. รูปแบบการตัดสินใจ (Decision Model) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้น เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหาร ได้แก่ แบบจำลองเวลช์ (Wayne W. Welch) แบบจำลองชิป (CIPP) ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) เป็นต้น

ในปัจจุบันรูปแบบการประเมินโครงการที่มีอิทธิพล และได้รับความนิยมนำมาใช้กันมาก มี 4 รูปแบบ คือ รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายของไทเลอร์ (Tyler) รูปแบบสนองความต้องการของสเตก (Stake) รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจแบบชิปป์ ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และรูปแบบการประเมินประสิทธิผลการอบรมของเคิร์กแพททริก (Kirkpatrick) (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549)

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531) ได้แบ่งรูปแบบการประเมินโครงการออกเป็น 4 ประเภท

ประเภทที่ 1 รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก กล่าวคือในการประเมินยึดถือเป้าหมายเป็นหลักสำคัญ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ รูปแบบการประเมินของแฮมมอนด์

ประเภทที่ 2 รูปแบบที่ยึดหลักเกณฑ์ภายนอกเป็นหลัก เป็นรูปแบบที่ใช้ตัดสินคุณค่าได้แก่รูปแบบการประเมินของสคริเวน รูปแบบการประเมินของสเต็ก

ประเภทที่ 3 รูปแบบที่ยึดเกณฑ์ภายในเป็นหลัก ได้แก่รูปแบบการประเมินของสมาคมภาคกลางเหนือของอเมริกา

ประเภทที่ 4 รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ เป็นรูปแบบการประเมินที่ช่วยในการหาข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหาร ในการดำเนินงานโครงการต่างๆ ได้แก่รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม รูปแบบการประเมินของอัคคิน และรูปแบบการประเมินของโพรวัส

สมคิด พรหมจ้อย (2542) ได้รวบรวมแนวคิดของนักวิชาการทางด้านการศึกษาซึ่งได้เสนอกรอบแนวคิดให้นักประเมินได้เลือกใช้หลายรูปแบบ สรุปได้ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) ในกลุ่มนี้มุ่งให้ความสนใจเปรียบผลที่ได้รับกับวัตถุประสงค์ นักวิชาการกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) เคิร์กแพททริก (Kirkpatrick) และครอนบาค (Cronbach)

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental Evaluation Model) กลุ่มนี้ให้ความสนใจกับการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน นักวิชาการกลุ่มนี้ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสเตค (Stake) สคริฟเวน (Scriven) และโพรวัส (Provus)

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision – Evaluation Model) กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มุ่งผลผลิตสารสนเทศให้ได้มาซึ่งข่าวสาร เพื่อการตัดสินใจ นักวิชาการในกลุ่มนี้ได้แก่สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และ อัลคิน

ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทการประเมิน ประเภทการตัดสินใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ ระหว่างประเภทการประเมิน ประเภทการตัดสินใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ สุวิมล ติรกานันท์ (2543)

ประเภทการประเมิน	ประเภทการตัดสินใจ	การนำไปใช้ประโยชน์
Context Evaluation	Planning Decision	ใช้กำหนดนโยบายหรือเป้าหมาย ใช้คัดเลือกโครงการที่เหมาะสม
Input Evaluation	Structuring Decision	กำหนดโครงสร้างการดำเนินงาน ยุทธวิธี วิธีการแผนการดำเนินงาน
Process Evaluation	Implementation Decision	ติดตามและกำกับการทำงาน ตามแผนปรับปรุงวิธีการดำเนินงานรายงานความก้าวหน้าของโครงการ
Product Evaluation	Recycling Decision	ยุติ ชะลอ หรือขยายโครงการ

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP

จากรูปแบบทั้ง 4 รูปแบบ ในการประเมินครั้งนี้ผู้ประเมินได้เลือกใช้รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจแบบซีบีพี (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม เพราะเห็นว่าเป็นรูปแบบที่มีแนวโน้มจะได้รับความนิยมและผู้ประเมินเห็นว่าเป็นรูปแบบที่จะได้มาซึ่งสารสนเทศที่น่าจะเป็นประโยชน์และคุ้มค่าซึ่งผู้ประเมินขอเสนอรายละเอียดดังนี้

ความเป็นมา

สต๊อฟเฟิลบีม ได้พัฒนารูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจ (CIPP Model) โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ที่จะประเมินอย่างครอบคลุมเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ในการตัดสินใจทางเลือกต่าง ๆ ของผู้บริหารที่เรียกว่ารูปแบบการประเมิน CIPP (Context Input Process Product Evaluation Model) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1965 และมีการปรับปรุงมาเรื่อยๆ จนกระทั่งล่าสุดใน ค.ศ. 2003 ซึ่งสามารถใช้กับการประเมินโครงการ แผน บุคลากรผลิตภัณฑ์ องค์การและระบบต่างๆ ได้ (Stufflebeam, 2004 อ้างถึงในพิสนุ พงศ์ศรี , 2549) โดยใช้วิธีการเชิงระบบ CIPP Model เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยมีวัตถุประสงค์การประเมินคือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาวัตถุประสงค์ของการประเมิน คือ การได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการของโครงการต่างๆ ซึ่งการประเมินที่สำคัญมุ่งประเด็น 4 ด้านคือ การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545)

คำว่า CIPP ย่อมาจาก คำว่า

C = Context คือ สภาพแวดล้อม

I = Input คือ ปัจจัยนำเข้า

P = Process คือ กระบวนการ

P = Product คือ ผลผลิต

1. การประเมินสภาพแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินความต้องการและความจำเป็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและการศึกษา ตลอดจนศึกษาปัญหา อุปสรรค ทั้งในและนอกระบบสังคมปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ทั้งในด้านกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ตลอดจนระบบการบริหาร ระบบการจัดการ เพื่อการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดกับทรัพยากรที่มีทรัพยากรที่มีอยู่และเป็นทางเลือกที่มีโอกาสทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการได้มากที่สุด

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปปฏิบัติ เพื่อศึกษาว่าการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรเพื่อที่จะได้สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่

4. การประเมินผลผลิตหรือผลงาน (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้ทราบว่าโครงการนั้นประสบผลสำเร็จหรือไม่ โดยพิจารณาว่าผลที่ได้รับบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือดูว่าผลจากโครงการคุ้มค่าหรือไม่

การใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP เป็นกรอบการประเมินที่กว้างขวาง สามารถใช้ประเมินลักษณะต่างๆ เช่น (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2550)

1. ประเมินเป็นช่วง (Formative Evaluation) เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและการประเมินผลรวม (Summative Evaluation)

2. การประเมินภายใน (Internal Evaluations) ซึ่งเป็นการประเมินตนเองหรือประเมินโดยบุคลากรในองค์กรและการประเมินภายนอก (External Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินโดยบุคลากรภายนอกองค์กร

3. การประเมินระยะสั้น (Short-Term) และการประเมินระยะยาว (Long - Term)

ในปัจจุบัน CIPP Model มีได้ใช้เพื่อการประเมิน โครงการแต่เพียงอย่างเดียวแต่สามารถใช้ในการประเมินสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. โครงการ (Projects)
2. โปรแกรม (Programs)
3. บุคคล (Products)
4. ผลผลิต (Products)
5. สถาบัน (Institutions)
6. ระบบ (Systems)

พิสนุ พงศ์ศรี (2549) ได้แบ่งรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ออกเป็น 3 ระยะตามลำดับพัฒนาการของการดำเนินโครงการ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินก่อนเริ่มดำเนินงาน

การประเมินก็เพื่อวางแผนการกำหนด วัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการ จัดทำสิ่งต่างๆ อาจเป็นโครงการ กิจกรรม หลักสูตร ซึ่งจะทำการประเมิน 2 ส่วน คือ

1.1 การประเมินบริบท (context Evaluation) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็น เพื่อกำหนดการดำเนินงาน โดยประเมินสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น วิธีการประเมินจะทำการบรรยายและเปรียบเทียบปัจจัยนำเข้า ที่ได้รับจริงกับสิ่งที่คาดหวัง บริบทของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ที่คาดหวังกับที่เป็นจริง รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุของความไม่สอดคล้องระหว่างความเป็นจริงและสิ่งที่คาดหวังดังกล่าว

นอกจากนี้ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2550) กล่าวถึงการประเมินบริบท (Context Evaluations) ว่าเป็นการประเมิน 1 ความต้องการ 2 ปัญหา 3 สิทธิหรือทรัพยากร 4 โอกาสต่างๆ เป็นการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย (Goals) ลำดับความสำคัญก่อนหลัง (Priorities) และผลลัพธ์ (Outcomes)

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมด้านทรัพยากร ที่จะใช้ในการดำเนินโครงการทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนระบบบริหารจัดการที่วางแผนไว้เพื่อวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ วิธีการประเมินใช้การบรรยายและวิเคราะห์ทรัพยากรที่มีอยู่ รวมถึงกลยุทธ์และกระบวนการดำเนินงานที่เป็นไปได้โดยมีประสิทธิภาพสูงสุด

ด้านการประเมินปัจจัยนำเข้า เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2550) กล่าวถึง การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluations) ว่าเป็นการประเมิน 1 ทางเลือก 2 แผนปฏิบัติ 3 แผนบุคลากร 4 งบประมาณเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ และศักยภาพของประสิทธิภาพในการลงทุนในการที่จะบรรลุ

ความต้องการและเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นการประเมินปัจจัยนำเข้าจึงช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกแผนปฏิบัติ การเขียนโครงการเพื่อขอการสนับสนุน ทางการเงิน การจัดสรรทรัพยากร การมอบหมายงานและงบประมาณ

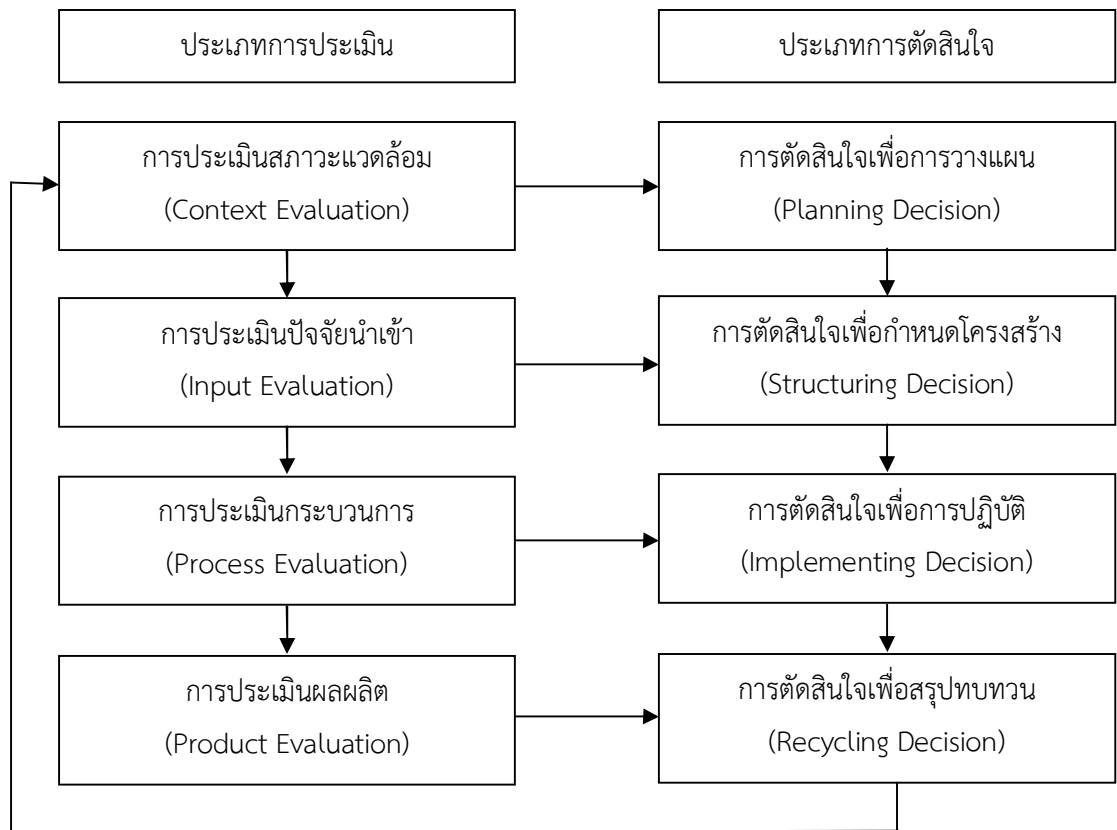
2. การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการนั่นเอง อันเป็นการศึกษาจุดอ่อนจุดแข็ง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ สาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการตามแผนได้ เพื่อจัดหาสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการได้อย่างทันที่ การประเมินขั้นตอนนี้จึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2548) กล่าวถึงการประเมินกระบวนการ(Process Evaluation) เป็นการประเมินขณะดำเนินงานหรือประเมิน ในเชิงความก้าวหน้าหรือประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการในวงจรการบริหารโครงการ ศึกษาปัญหาและอุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย เป็นการประเมินเพื่อหาสาเหตุ ควรทำการประเมินเป็นระยะๆ เพื่อส่งผลการบรรลุเป้าหมายของโครงการนั่นเอง สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ การควบคุมหรือปรับปรุงแก้ไขวิธีการต่างๆ ให้เหมาะสมทันที่ ในขณะที่โครงการนั้นกำลังดำเนินการอยู่

3. การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการเองจะตอบคำถามให้ได้ว่า การดำเนินงานโครงการประสบความสำเร็จ ตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คุ่มค่าหรือไม่ การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการจะพิจารณาผลลัพธ์ ผลกระทบของโครงการทุกๆ ด้าน ซึ่งมักใช้เทคนิคการติดตามผลหรือประเมินผลด้วยการติดตามหลังโครงการเสร็จหรือศึกษาย้อนรอย (Follow up Study หรือ Tracer Study) ผลการประเมินจะให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่าควร จะ คง ปรับ ขยายโครงการ หรือควรถูกยุติโครงการตามเวลาที่กำหนดไว้ หรือควรยกฐานะเป็นโครงการประจำ เป็นต้น

แนวคิดของศิริชัย กาญจนวาสี (2545) เห็นว่าการประเมินผลผลิต เป็นการประเมินความสำเร็จของโครงการโดยทำการวัดผลและแปลความหมายเปรียบเทียบกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดได้ตั้งแต่ต้น โดยพิจารณาว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ปฏิบัติได้หรือไม่ เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินความสำเร็จเป็นมาตรฐานสมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือมาตรฐานสัมพัทธ์ (Relative Criteria) และแปลความหมายสำเร็จ ไม่สำเร็จเกิดจากสาเหตุใด โดยพิจารณาจากรายงานการประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการร่วมด้วยเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการต่อไป

การประเมินผลผลิตจะช่วยให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับการตัดสินใจเพื่อสรุปบทวน (Recycling Decision) ตามแนวคิดของสตีฟเฟิลบีม สามารถสรุปประเภทการตัดสินใจ และประเภทของการประเมิน ได้ดังภาพประกอบที่ 4

ภาพที่ 4 แสดงประเภทของการประเมินและประเภทของการตัดสินใจของแบบจำลองซีบีพี (ศิริชัย กาญจนวาสี , 2545)

ในปัจจุบัน Stufflebeam ได้พัฒนากระบวนการประเมินออกไปเป็น 7 ด้าน จากเดิมใช้ CIPP มี 4 ด้าน

C = Context คือ สภาพแวดล้อม

I = Input คือ ปัจจัยนำเข้า

P = Process คือ กระบวนการ

P = Product คือ ผลผลิต

และได้เพิ่มเติมการประเมินในอีก 4 ด้าน

I = Impact คือ ผลกระทบ

E = Effectiveness คือ ประสิทธิภาพ

T = Transportability คือ การขยายผล

S = Sustainability คือ ความยั่งยืน

Model นี้ จึงถูกเรียกชื่อย่อว่า CIPPIEST

ปัญหาในการประเมิน

ในการประเมินโครงการผู้ประเมินอาจพบ ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งก่อนการดำเนินการระหว่าง การดำเนินการและหลังสิ้นสุดโครงการดังที่ประชุม รอดประเสริฐ (2545)กล่าวถึงปัญหาของการ ประเมินดังนี้

ปัญหาอันเกิดจากข้อมูลนำเข้า มีมากมายทั้งนี้แล้วแต่ลักษณะของโครงการ และ ลักษณะหรือความซับซ้อนของการประเมิน ข้อมูลนำเข้าที่มีส่วนทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการ ประเมิน เช่น การขาดแคลนงบประมาณ ที่จะต้องใช้เพื่อการประเมินโครงการ ได้แก่

1. ความไม่เพียงพอและความไม่เหมาะสมของผู้ที่จะทำหน้าที่ในการประเมินโครงการ
2. การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการประเมินโครงการ
3. การขาดหลักการในการบริหารและการประเมินโครงการ

ปัญหาอันเกิดจากกระบวนการ กระบวนการประเมินโครงการเป็นปัจจัยที่สำคัญประการ หนึ่ง เพราะเปรียบเสมือนกับเครื่องจักรที่จะต้องทำหน้าที่กลั่นกรองข้อมูลนำเข้าซึ่งเป็นวัตถุดิบให้ ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ที่มีคุณประโยชน์ต่อสังคม และบุคคลทั่วไปกระบวนการที่มีส่วนทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคในการประเมินโครงการได้หลายลักษณะดังเช่น

1. ความไม่ชัดเจนในวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ
2. การใช้รูปแบบการประเมิน ที่ไม่เหมาะสมกับลักษณะของโครงการ
3. ประเมินเฉพาะจุดใดจุดหนึ่งของโครงการเท่านั้น หรือประเมินผลสุดท้าย หรือ

ผลสำเร็จของโครงการเพียงอย่างเดียว จึงทำให้การสรุปผลการประเมินขาดความชัดเจน หรือขาด ความถูกต้องเท่าที่ควรจะเป็น

4. ขาดการประสานงานที่ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับโครงการ และการ ประเมินโครงการหรือระหว่างผู้ประเมินกับผู้ดำเนินงานโครงการ

ปัญหาอันเกิดจากผลงาน การกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด หากได้รับการดำเนินงานจนบรรลุถึง ความสำเร็จแล้วแต่ผลของการกระทำนั้น มิได้ถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ย่อมถือได้ว่าเป็นการลงทุนที่ ไม่คุ้มค่า หรือเป็นการกระทำที่เกิดการสูญเปล่าอย่างสิ้นเชิง ผลของการประเมินโครงการมีลักษณะ เช่นเดียวกันหากไม่ได้รับการนำไปใช้ย่อมไม่เกิดประโยชน์อันใดที่จะต้องมีการประเมินโครงการ ปัญหาอันเกิดจากผลงานอาจจำแนกได้ดังนี้

1. ผลงานการประเมินโครงการขาดความน่าเชื่อถือ ต่อการที่จะต้องนำไปใช้หรือ เพื่อการตัดสินใจ

2. ผลการประเมินได้รับการบิดเบือนจากความเป็นจริงนำไปใช้จึงไม่เกิดผลดีต่อการ บริหารโครงการและก่อให้เกิดปัญหาต่อองค์การโดยส่วนรวม

3. ผลของการประเมินมักถูกละเลย จากผู้บริหารที่จะต้องนำไปใช้เพื่อการปรับปรุงงาน ของตนให้ดีขึ้นคิดเพียงว่าการประเมินเป็นผลงานอย่างหนึ่ง ที่หน่วยงานของตนน่าจะทำได้เพื่อเป็น ผลงานของหน่วยงาน มากกว่าจะคิดว่าการประเมินเป็นการกระทำเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา หน่วยงานใดโดยส่วนรวมให้ดีขึ้น

4. ผลของการประเมินไม่สอดคล้อง หรือเบี่ยงเบนไปจากวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้มากเกินไป ทำให้การประเมินนั้นสูญเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากและการที่จะปรับผลประเมินในสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในภาพหลังเป็นเรื่องทำได้ยาก

กล่าวโดยสรุปวัตถุประสงค์ของการประเมินแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ การประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-oriented Evaluation) หรือการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Value-oriented Evaluation) ส่วนวิธีการประเมินควรเป็นผลที่ได้จากการใช้วิธีการที่น่าเชื่อถือและมีหลักฐานอ้างอิงได้ แต่รายละเอียดของวิธีการเข้าถึงคุณค่ายังมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่านักประเมินพิจารณาเลือกวิธีการประเมิน ด้วยวิธีเชิงระบบ (Systematic Approach) หรือวิธีเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Approach) ซึ่งวิธีเชิงระบบมี ที่มาของวิธีการ วิท ย า ศ า ส ต ร์ เ ศ ร ษ ฐ ศาสตร์ จิตวิทยาเชิงทดลอง รูปแบบ เป็นทางการ (formal) มีการจัดและทำ สูง (high structured) การมองคุณค่า คุณค่าเชิงเดี่ยว (singular) เครื่องมือที่นิยมใช้ เครื่องมือมาตรฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล อาศัยความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ทางสถิติ วิธีเชิงธรรมชาติ มีลักษณะที่แตกต่างกันคือที่มาเป็นศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์วารสารศาสตร์ รูปแบบไม่เป็นทางการ (informal) มีการจัดกระทำต่ำ (low structured) การมองคุณค่าเชิงพหุ (pluralistic) อัตนัย (subjectivism) การเก็บรวบรวมข้อมูล การสังเกต/สัมภาษณ์การจดบันทึกเหตุการณ์ตามธรรมชาติ การวิเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยงเหตุผลผู้ใช้ผลการประเมิน นักวิชาการ บุคคลทั่วไป

ประเภทของการประเมิน

จากโมเดล 2 มิติของรูปแบบการประเมิน เราสามารถจำแนกกลุ่มการประเมินออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. Systematic Decision – Oriented Evaluation (SD Models) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีเชิงระบบเพื่อการเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องสำหรับการตัดสินใจในเชิงบริหาร

2. Naturalistic Decision – Oriented Evaluation (ND Models) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีเชิงธรรมชาติเพื่อการเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องสำหรับการตัดสินใจในเชิงบริหาร

3. Systematic Value – Oriented Evaluation (SV Models) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีเชิงระบบเพื่อให้ให้นักประเมินทำการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน

4. Naturalistic Value – Oriented Evaluation (NV Models) การประเมินประเภทนี้เน้นการใช้วิธีเชิงธรรมชาติเพื่อให้ให้นักประเมินทำการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (ศิริชัย กาญจนวาสี ,2552: 112)

หลักสูตรเปรียบเสมือนทางเสื่อเรือที่กำหนดทิศทาง เป้าหมายของการศึกษามีความสำคัญยิ่งสำหรับผู้สอนที่จะดำเนินการอย่างไรก็ตามข้อกำหนดจากส่วนบน เชื่อมต่อเป็นแนวปฏิบัติสู่ผู้เรียนเพื่อตอบใจหทัยต่อชุมชน สังคมทั้งด้านคุณภาพของบัณฑิต ความต้องการของสังคมที่ร้อยสู่การพัฒนาประเทศ

4. หลักสูตร

- 4.1 จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 63 หน่วยกิต
- 4.1.1 จำนวนหน่วยกิตรายวิชาเรียน 27 หน่วยกิต
- หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน 4 หน่วยกิต (ไม่นับหน่วยกิต)
 - หมวดวิชาบังคับเฉพาะสาขา 12 หน่วยกิต
 - หมวดวิชาบังคับเลือก 9 หน่วยกิต
 - หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต
- 4.1.2 จำนวนหน่วยกิตวิทยานิพนธ์มีค่าเทียบเท่า 36 หน่วยกิต

5. แผนการศึกษา

- จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 66 หน่วยกิต
- จำนวนหน่วยกิตรายวิชาเรียน 30 หน่วยกิต
- หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน 4 หน่วยกิต (ไม่นับหน่วยกิต)
 - หมวดวิชาบังคับก่อน สำหรับผู้ที่ไม่วุฒิตศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาตลอดชีวิต ต้องเรียน 6 หน่วยกิต หรือ 3 หน่วยกิต แล้วแต่กรณี (ไม่นับหน่วยกิต)
 - หมวดวิชาบังคับเฉพาะสาขา 18 หน่วยกิต
 - หมวดวิชาบังคับเลือก 6 หน่วยกิต
 - หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต
- วิทยานิพนธ์มีค่าเทียบเท่า 36 หน่วยกิต

รายวิชาเรียนและหน่วยกิต

หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน จำนวน 3 หน่วยกิต (ไม่นับหน่วยกิต)

466 520 ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาคุุณภูบัณฑิตทางการศึกษา 1 3(3-0-6)
(English for Doctoral Students in Education I) โดยมีผลการเรียน

ระดับ S

หมวดวิชาบังคับก่อน สำหรับผู้ที่ไม่มีพื้นฐานทางการศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาผู้ใหญ่ หรือ การศึกษานอกระบบ ต้องเรียนรายวิชาต่อไปนี้ จำนวน 3 หน่วยกิต (ไม่นับหน่วยกิต)

469 401 หลักและปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต 3(3-0-6)
(Principles and Philosophy of Lifelong Education) โดยมีผลการ

เรียน ระดับ S

ให้เลือกเรียนรายวิชาเพื่อปรับพื้นฐานความรู้ในปีการศึกษาแรก จำนวน 1 รายวิชา
จากรายวิชาต่อไปนี้

469 402 กระบวนการเรียนรู้และการสอนผู้ใหญ่ 3(3-0-6)
(Adult Learning and Teaching Process)

469 403 การบริหารการศึกษาตลอดชีวิต 3(3-0-6)
(Administration in Lifelong Education)

469 406 การพัฒนาและการประเมินผลโครงการ 3(3-0-6)
(Project Development and Evaluation) โดยมีผลการเรียน ระดับ S

หมวดวิชาบังคับเฉพาะสาขา 18 หน่วยกิต

464 503	ระเบียบวิธีวิจัยและการออกแบบงานวิจัย (Research Methodology and Research Design)	3(3-0-6)
469 551	พัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Development and Learning)	3(3-0-6)
469 552	การพัฒนาโครงการการศึกษาตลอดชีวิต (Program Development in Lifelong Education)	3(3-0-6)
469 555	การสัมมนาทางการศึกษาตลอดชีวิตและพัฒนามนุษย์ (Seminar in Lifelong Education and Human Development)	3(2-2-5)
469 557	การพัฒนามนุษย์ (Human Development)	3(3-0-6)
469 800	สัมมนาวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก (Seminar on Doctoral Dissertation)	3(2-2-5)

หมวดวิชาบังคับเลือก 6 หน่วยกิต

นักศึกษาเลือกเรียนรายวิชาให้ได้จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดตามโครงสร้างหลักสูตร
ดังต่อไปนี้

469 553	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับ การศึกษาตลอดชีวิต (Information and Communication Technology for Lifelong Education)	3(3-0-6)
469 560	การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ระหว่างประเทศ (International Lifelong Education and Human Development)	3(3-0-6)
469 575	การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์สำหรับ กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (Lifelong Education and Human Development for Special Target Population)	3(3-0-6)
469 577	การวิเคราะห์นโยบายการศึกษาตลอดชีวิต (Policy Analysis in Lifelong Education)	3(3-0-6)

หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต ให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนรายวิชาต่อไปนี้หรือ
รายวิชาอื่น ๆ ที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากรหรือสถาบันอื่นทั้งภายในและ
ต่างประเทศ

464 504	การใช้คอมพิวเตอร์ในการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา (Computer for Educational Research and Evaluation)	3(3-0-6)
464 506	โปรแกรมทางสถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา (Statistical Packages for Educational Research)	3(3-0-6)

469 410	การจัดการความรู้ (Knowledge Management)	3(3-0-6)
469 466	สตรีศึกษา (Women Studies)	3(3-0-6)
469 467	การจัดการฝึกอบรม (Training Management)	3(3-0-6)
469 502	ปฏิบัติการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาตลอดชีวิต (Practicum in Qualitative Research in Lifelong Education)	3(2-2-5)
469 550	ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education Theory and Practice)	3(3-0-6)
469 558	การบริหารองค์กรการศึกษาตลอดชีวิต (Administration of Lifelong Education Organizations)	3(3-0-6)
469 559	การพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษาตลอดชีวิต (Curriculum Development in Lifelong Education)	3(3-0-6)
469 570	การนิเทศงานการศึกษาตลอดชีวิต (Supervision in Lifelong Education)	3(3-0-6)
469 574	การประเมินผลโครงการทางการศึกษาตลอดชีวิต (Evaluation in Lifelong Education)	3(3-0-6)
469 576	การศึกษาของชุมชน (Community Education)	3(3-0-6)
469 578	การวางแผนการวิจัย และการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม (Participatory Planning in Research and Evaluation)	3(3-0-6)
469 579	การพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Learning Material Development for Adults)	3(3-0-6)
469 580	การศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Education and Socio-Economic and Cultural Development)	3(3-0-6)
469 581	สัมมนาปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต ของประเทศโลกที่สาม (Seminar in Lifelong Education in the Third World Countries)	3(2-2-5)
469 582	การฝึกอบรมผู้นำชุมชน (Community Leaders Training)	3(3-0-6)
469 585	การจัดการศึกษาทางไกล (Distance Education Management)	3(3-0-6)
469 587	การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิตในประเทศไทย (Adult and Lifelong Education in Thailand)	3(3-0-6)
469 588	ภูมิปัญญาไทยและการพัฒนาสินค้าพื้นบ้าน	3(3-0-6)

	(Thai wisdom and Development of Local Products)	
469 589	การเงินเพื่อการจัดการการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education Financing)	3(3-0-6)
469 590	สัมมนาการอาชีวศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ (Seminar in Vocational Education for Adults)	3(2-2-5)
469 591	สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society)	3(3-0-6)

การลงทะเบียนสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) จะกระทำได้เมื่อนักศึกษาได้ศึกษารายวิชาบังคับทั้งหมด และรายวิชาเลือกต่าง ๆ มาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต

วิทยานิพนธ์ (Dissertation)

469 900	วิทยานิพนธ์ มีค่าเทียบเท่า (Dissertation)	36 หน่วยกิต
---------	--	-------------

สรุปจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ศึกษา (ตามแผนการเรียน)

หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน	4	หน่วยกิต	(ไม่นับหน่วยกิต)
หมวดวิชาบังคับก่อน	3 หรือ 6	หน่วยกิต	(ไม่นับหน่วยกิต)
หมวดวิชาบังคับเฉพาะสาขา	18	หน่วยกิต	
หมวดวิชาบังคับเลือก	6	หน่วยกิต	
หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต	
วิทยานิพนธ์	36	หน่วยกิต	
รวมจำนวนหน่วยกิต	66	หน่วยกิต	

แผนการศึกษา

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
464 503	ระเบียบวิธีวิจัยและการออกแบบงานวิจัย	3(3-0-6)
466 432	การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	2(2-0-4)
469 551	พัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	3(3-0-6)
469 557	การพัฒนามนุษย์	3(3-0-6)
	รวมหน่วยกิต	11

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
469 552	การพัฒนาโครงการการศึกษาตลอดชีวิต	3(3-0-6)
469 490	ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาค้นคว้าในสาขาการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์	2(2-0-4)
469 555	การสัมมนาทางการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์	3(2-2-5)
	วิชาบังคับเลือก 1 รายวิชา	3(3-0-6)
	รวมหน่วยกิต	11

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
	วิชาบังคับเลือก 1 รายวิชา	3(3-0-6)
	วิชาเลือกเสรี 1 รายวิชา	3(3-0-6)
	วิชาเลือกเสรี 1 รายวิชา	3(3-0-6)
469 800	สัมมนาวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก	3(2-2-5)
	รวมหน่วยกิต	12
		11

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
469 900	สอบวัดคุณสมบัติ วิทยานิพนธ์	12
	รวมหน่วยกิต	12

ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
469 900	วิทยานิพนธ์	12
	รวมหน่วยกิต	12

ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
469 900	วิทยานิพนธ์	12
	รวมหน่วยกิต	12

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีโดยสังเขปดังนี้

มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ(2554 :บทคัดย่อ)ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์1)เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านบริบท ปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต ผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการถ่ายโยง และ2) เพื่อศึกษาปัญหา และแนวการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตร และการสอน ใช้รูปแบบCIPPIest เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การตรวจเอกสารหลักสูตร แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ใน 6 กลุ่มได้แก่ผู้บริหาร คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ใช้บัณฑิต นักศึกษา และผู้ใช้บัณฑิต วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยในภาพรวมพบว่าการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตร และการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านมีความสอดคล้องกับภาพรวมคือมีค่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนปัญหา และแนวทางการพัฒนาควรดำเนินการในด้านโครงสร้างรายวิชาในหลักสูตร(แผน 2) วิชาบังคับแกนบางรายวิชา การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอน การจัดระบบที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการสอบวัดคุณสมบัติ

นวลฉวี ประเสริฐสุขและคณะ (2551 : บทคัดย่อ)ได้ประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน พบว่า

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก และควรเน้นบทบาทของนักจิตวิทยาชุมชนในการศึกษาวิจัยตามสภาพจริงของชุมชน รวมทั้งเพิ่มบทบาทการปฏิบัติงานในฐานะผู้ให้คำแนะนำปรึกษา (Consultant)

1.2 โครงสร้างของหลักสูตรที่กำหนดหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต มีความเหมาะสมทั้งในสัดส่วนของวิชาบังคับและวิชาเลือก โดยการกำหนดให้ทำวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสมมากที่สุด

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า

2.1 การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ควรเน้นให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้โดยการศึกษาในชุมชนจริงร่วมกับการศึกษาในชั้นเรียน

2.2 การกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียน การสอบคัดเลือก มีความเหมาะสม แต่ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้สามารถเชื่อมโยงแนวคิดของสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชนกับการทำงานในหน่วยงานต่างๆ

2.3 วุฒิการศึกษาและอัตราส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษามีความเหมาะสม อาจารย์ใช้เวลาปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก

2.4 ตำราภาษาไทยในสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในสาขายังมีไม่มาก

3. การประเมินกระบวนการ

3.1 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มมหาบัณฑิตประเมินการสอนรายวิชาระเบียบวิธีการวิจัยและสถิติเพื่อวิจัยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ส่วนกลุ่มนักศึกษาประเมินการสอนแบบบรรยายอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก

3.2 พฤติกรรมผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมหาบัณฑิตมีโอกาสเรียนรู้การรู้จักตนเอง/ผู้อื่นเป็นอันดับแรก ส่วนกลุ่มนักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และมีโอกาสเรียนรู้การรู้จักตนเอง/ผู้อื่นเป็นอันดับแรก

3.3 การฝึกปฏิบัติงานในชุมชนและการนิเทศการฝึกงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก มหาบัณฑิตได้รับการสนับสนุน คำแนะนำ กำลังใจจากอาจารย์นิเทศการฝึกงานเป็นอันดับแรก ส่วนนักศึกษาได้รับการสนับสนุน คำแนะนำ กำลังใจจากผู้ดูแลนักศึกษาเป็นอันดับแรก

3.4 การจัดรายวิชาโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมหาบัณฑิตเห็นว่าวิชาสถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความเหมาะสมในระดับมาก และวิชาสถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความเหมาะสมเป็นอันดับแรก

3.5 ด้านการให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มหาบัณฑิต/นักศึกษา ได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของคณะศึกษาศาสตร์ และบรรณารักษ์หอสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากรในระดับมาก

3.6 ด้านกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิตเห็นด้วยกับกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ในระดับมาก รวมทั้งมีความพอใจและตั้งใจในการทำวิทยานิพนธ์ในระดับมากที่สุด

4. การประเมินผลผลิต

4.1 มหาบัณฑิตเห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับคุณลักษณะของมหาบัณฑิตในการได้รับความรู้จากการศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน และการนำความรู้ทางวิชาการไปใช้ปฏิบัติจริง โดยคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรู้สึกภาคภูมิใจและรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองมากขึ้น นอกจากนี้มีความพึงพอใจต่อผลที่ได้รับจากการศึกษาในสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชนในระดับมาก ร้อยละ 53.1 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 34.4 โดยมหาบัณฑิตส่วนใหญ่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริงในการทำงานในระดับมาก

ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเห็นด้วยกับคุณลักษณะของมหาบัณฑิตในด้านการปฏิบัติงานทั่วไป และการปฏิบัติงานในฐานะนักจิตวิทยาชุมชนโดยรวมในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อมหาบัณฑิตในภาพรวมระดับมาก ร้อยละ 70 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 26.7 ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามหาบัณฑิตมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และกระตือรือร้นให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในระดับมากที่สุด และมหาบัณฑิตสามารถปฏิบัติงานในฐานะนักจิตวิทยาชุมชนในการให้ความรู้แก่ชุมชน เข้าใจปัญหาชุมชนมีความสามารถในการศึกษาวิจัยชุมชน และอำนวยความสะดวกให้กับชุมชนในระดับมาก

สมร เจนจิจะ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยทำการประเมินดังต่อไปนี้

1. ด้านบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับมากและมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก ส่วนโครงสร้างและเนื้อหาวิชาหลักสูตรมีความเหมาะสมดี

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น วุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และผลงานทางวิชาการของอาจารย์ในสาขาวิชาการสอนภาษาไทยเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อยู่ในระดับ A ภาระงานของอาจารย์ในสาขาวิชาที่ปฏิบัติจริงสูงกว่าเกณฑ์ ส่วนคุณสมบัติของนักศึกษาก่อนเข้าศึกษาไม่ควรจำกัดอายุในการเข้าศึกษา และประสบการณ์ การทำงาน แต่ควรมีวุฒิปริญญาตรีทางภาษาไทย ที่มีคะแนน 2.50 ขึ้นไป ส่วนวัสดุอุปกรณ์และ สื่อการเรียนการสอน มีความเพียงพอ มีคุณภาพและมีความสะดวกในการใช้บริการตลอดหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย มีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นอย่างดี ส่วนความเข้าใจใน วัตถุประสงค์ ของกระบวนการวิชาที่สอนนั้นไม่สามารถที่จะวิเคราะห์เพื่อประเมินได้ เนื่องจากในแต่ละ กระบวนการอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้กำหนดเอง การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม บทบาท ของ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นการปฏิบัติจริงสูงกว่าบทบาทที่คาดหวังของมหาบัณฑิต บทบาทของ คณะ กรรมการที่ปรึกษาที่เป็น การปฏิบัติจริงสูงกว่าบทบาทที่คาดหวังของมหาบัณฑิต บทบาทของ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในสภาพที่เป็นจริงสอดคล้องกับความคาดหวังของมหาบัณฑิต กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินสภาพที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ในสาขาวิชา เมื่อเทียบกับเกณฑ์มีการปฏิบัติได้เหมาะสม

4. ด้านผลผลิต จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพ บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อยู่ในระดับ B

5. การปฏิบัติงานทั่วไปและผลงานทางวิชาการของมหาบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษา แล้วเป็นที่พอใจของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานทั้งทางตรง และทางอ้อมอยู่ในระดับดี

บุญจันทร์ สีสันต์. (2548:บทคัดย่อ).ได้ทำการวิจัยการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏอุบลราชธานีปริญญามหาบัณฑิต ผลการประเมิน พบว่า 1. การสร้างตัวบ่งชี้และเกณฑ์สำหรับประเมินหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน ได้ประเด็นสำหรับประเมิน หลักสูตร 11 ประเด็น ตัวบ่งชี้การประเมิน 30 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน 30 เกณฑ์ แบ่งเป็น 1) ด้านความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 1 ประเด็น 1 ตัวบ่งชี้ 1 เกณฑ์ 2) ด้าน องค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร จำนวน 4 ประเด็น 13 ตัวบ่งชี้ 13 เกณฑ์ 3) ด้านสภาพการนำ หลักสูตรไปใช้ จำนวน 3 ประเด็น 13 ตัวบ่งชี้ 13 เกณฑ์ และ 4) ด้านสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร จำนวน 3 ประเด็น 3 ตัวบ่งชี้ 3 เกณฑ์ 2. ผลการประเมินความต้องการบุคลากรด้านการบริหารการศึกษา หัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษาและผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต มีความต้องการบุคลากรทางการ บริหาร การศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 3. ผลการประเมินองค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร มีดังนี้ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี โครงสร้างของหลักสูตรและจำนวนรายวิชามี

ความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้สำหรับการบริหารงานหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับพอใช้ ปัจจัยเกื้อหนุนอยู่ในระดับดี สรุปได้ว่าองค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี 4. ผลการประเมินสภาพการนำหลักสูตรไปใช้ มีดังนี้ การจัดกิจกรรม การเรียน การสอนของคณาจารย์อยู่ในระดับดี การวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับดี การบริหารงานหลักสูตรอยู่ในระดับดี สรุปได้ว่าสภาพการนำหลักสูตรไปใช้มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี 5. ผลการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ระดับผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ทักษะการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับดี คุณลักษณะของมหาบัณฑิตตามหลักสูตรอยู่ในระดับดี สรุปได้ว่าสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี

วิไล ทองแผ้ว ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพรู ภายในสถาบันราชภัฏเทพสตรี ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการประเมินองค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร พบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหารายวิชา และองค์ประกอบด้านต่างๆของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการดำเนินการหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

2. สภาพการใช้หลักสูตร พบว่าการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการบริหารหลักสูตรยังไม่ดีเท่าที่ควร เช่น ยังไม่มีแผนการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน การเตรียมผู้สอนยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับค่าวัสดุฝึก และกรรมการสาขายังไม่มี บทบาทในการบริหารหลักสูตรเท่าที่ควร

3. ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร พบว่า

3.1 นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้สำเร็จการศึกษารุ่นที่1 มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.45 ซึ่งต่ำกว่า 3.50อยู่ในเกณฑ์ไม่พอใจ

3.3 พฤติกรรมการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา มีการนำความรู้ที่ศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงาน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา มีความสามารถเพิ่มขึ้น แต่มีพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงคือ จรรยาบรรณครูและบุคลิกภาพความเป็นครู

3.4 ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาหลังจบการศึกษาสูงกว่าก่อนไปศึกษา ทั้งด้านรายด้านและโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลกระทบต่อหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.1 ผลกระทบต่ออาจารย์ผู้สอนและกรรมการสาขา ทำให้มีการพัฒนาการสอน มีการทำงานเป็นทีมในคณะ และมีการพัฒนางานวิชาการ

4.2 ผลกระทบต่อผู้สำเร็จการศึกษา ทำให้มีการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน และแนวคิดในการปฏิบัติงาน ได้รับการยอมรับมากขึ้น มีผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และมีความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่

4.3 ผลกระทบต่อหน่วยงานของผู้สำเร็จการศึกษา ทำให้มีการทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วมทางวิชาการมากขึ้น มีการพัฒนาการเรียนการสอน และมีผลงานเกิดขึ้นในโรงเรียน

4.4 ผลกระทบต่อหน่วยงานภายในสถาบันราชภัฏเทพสตรี ทำให้สำนักวิทยบริการต้องจัดหาหนังสือสิ่งพิมพ์เพิ่มขึ้น บัณฑิตวิทยาลัยต้องจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์มากขึ้น ฝ่ายทะเบียนมีการจัดระบบลงทะเบียนใหม่ ส่วนฝ่ายการเงินและฝ่ายอาคารสถานที่ไม่มีผลกระทบ

5. ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการผลการประเมินหลักสูตร

5.1 ผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นด้วยกับรูปแบบของการประเมิน และผลการประเมิน แต่มีข้อเสนอแนะให้ปรับจำนวนชั่วโมงทุกรายวิชาเป็น 3(2-2) และเพิ่มรายวิชาเลือก 2 รายวิชาคือ การศึกษาและความเป็นครูไทย และภาวะผู้นำ และบุคลิกภาพครู

5.2 หลักสูตรที่ปรับปรุงขึ้นมาใหม่จากผลการวิจัยครั้งนี้ ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ระยะเวลาที่นำไปใช้ควรเป็น 3 ภาคเรียน

5.3 หลักสูตรที่ปรับปรุงจากผลการวิจัยและผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการปรับปรุงในส่วนของปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ คำอธิบายรายวิชา จำนวนชั่วโมงในแต่ละรายวิชา และเพิ่มเติมรายวิชาเลือก 2 รายวิชาการ

ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม (2551 : บทคัดย่อ) ได้การประเมินความต้องการจำเป็นในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) พบว่ามีสภาพที่เป็นอยู่ในระดับปานกลาง ($X=3.40$ $S.D.=.45$) และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($X=4.70$ $S.D.=.30$) และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI modified) เท่ากับ .38 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก (.51) รองลงมาเป็น ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาและด้านวิจัยทางการศึกษา เป็นลำดับที่ 2 และ 3 (.45 และ .44 ตามลำดับ)

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) จำแนกตามสาขาวิชาพบว่า นักศึกษาสาขานิติศาสตร์ศึกษาศาสตร์ไทย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา มีความต้องการจำเป็นในด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเท่ากับ .46 .62 .47 และ .55 ตามลำดับ แต่นักศึกษานิติศาสตร์การประถมศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นในด้านการวิจัยทางการศึกษาเป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเท่ากับ .53

3. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) จำแนกตามเพศพบว่า นักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการจำเป็นในด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเท่ากับ .52 และ .50 ตามลำดับ

4. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสมพบว่า นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมสูงกว่าหรือเท่ากับ 3.20 และ นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 3.20 มีความต้องการจำเป็นในด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเท่ากับ .48 และ .57 ตามลำดับ

ลาวอน พี (Lavon P., 2007) ได้ทำการศึกษา เรื่องการประเมินหลักสูตร วิทยาศาสตร์ โดยใช้หลักการสอนผู้ใหญ่ จากจำนวนนักเรียน 1600 คนและครู 120 คน พบว่าการใช้หลักสูตรการสอนผู้ใหญ่ในโรงเรียน มีส่วนที่ทำให้ผู้เรียน เกิดพลังในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปรับปรุงทักษะ จากการวิจัยผ่านโครงการThe National Curriculum Redesign มีส่วนช่วยให้ครูเกิดการวิเคราะห์ กระบวนการเรียนรู้ของตนเองอีกด้วย

ทอร์บิน ทริง บาร์รี่ (Torbin Tring Barry, 1983) ได้ศึกษาการพัฒนาการวางกลยุทธ์ หลักสูตรให้ผู้เรียนสามารถประเมินตัวเองในด้านความสามารถในการเรียนรู้ไว้ดังนี้ จุดประสงค์ที่ 1 เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จุดประสงค์ที่ 2 เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนของครู ผลจากการศึกษา พบว่า การวางยุทธศาสตร์หลักสูตรมีผลดีต่อนักศึกษามากกว่า 50 %และมีข้อเสนอแนะที่ดีสำหรับนักศึกษาศึกษาตลอดชีวิต ในประเด็นที่ว่า ไม่ควรทำตามอย่างที่ครูกำหนด แต่นักศึกษาจะต้องสามารถวิเคราะห์ ตระหนักรู้ด้วยตนเอง นักศึกษาต้องสามารถ แบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม และผลของการเสวนาระหว่างครูและผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจความหมายของประสบการณ์การเรียนรู้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีความสุข

พอล โรเบิร์ต ฟินน์ (Paul Robert Finn, 1983) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตร สันทนการ ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ ความรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเป็อหนายในชีวิตของ เยาวชนผู้กระทำผิด ผลการวิจัยที่ได้จากการแบบสุ่มของเยาวชนผู้กระทำผิด พบว่า เยาวชนผู้กระทำ

ผิด มีแรงจูงใจภายในที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองสูงขึ้นและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีการตัดสินใจที่ดีในการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมทางสังคม และอิทธิพลของแรงจูงใจในการทำผิดของเยาวชนต่อไปข้างหน้า มีผลลดน้อยลง

สแตน เอ. เครอติส (Stan A. Curtis, 2005) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การประเมินรูปแบบการเรียนรู้ด้านการบูรณาการหลักสูตรวิชาการ หรือที่เรียกว่า DOL Model ซึ่งทำการประเมินใน 5 มิติ คือ การสร้างทัศนคติในเชิงบวก ลักษณะการเรียนรู้ การบูรณาการความรู้ การวิเคราะห์ความรู้ และนำความรู้ที่สำคัญไปใช้ การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อวัดประสิทธิผลของการบูรณาการการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งผลสำรวจจากนักเรียนเกรด 9-12 และครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การทดสอบครั้งนี้ให้ประสิทธิภาพที่ดีเพราะคะแนนในการทดสอบครั้งหลังเรียนเพิ่มสูงขึ้น มีความแตกต่างกันในการรับรู้และทัศนคติ ของผู้เรียนต่อการเรียนในชั้นเรียนเมื่อครูใช้ DOL Model

จอห์นสัน ทัวนาร์ (Johnson Tuana, 2011) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องหลักสูตรการบูรณาการแห่งธรรมชาติ : โปรแกรมการประเมินระหว่างการเรียนรู้ โดยสถาบันแห่งธรรมชาติเซาธ์วูด แคริฟอเนีย กับโรงเรียนขนาดกลาง เพื่อสร้างหลักสูตรและทดลองใช้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงหลักสูตร โดยใช้พื้นฐานทฤษฎีปัญหา การเรียนรู้ทางสังคม และความสามารถของผู้เรียนเอง ด้วยการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ ร่วมกับหลักปรัชญาและหลักการสอนของครู เพื่อหาข้อสรุป ซึ่งได้ผลว่าหลักสูตรใหม่นี้จำเป็นต้องเน้นเรื่องการเรียนรู้บนพื้นฐานปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลก ซึ่งโปรแกรมนี้จะได้รับการพัฒนาต่อไปจากสังคมที่เปลี่ยนไป และผลของความรู้ที่ได้รับอิทธิพลจากแห่งธรรมชาติในแคริฟอเนีย มีส่วนช่วยให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจ และความสำเร็จของนักศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดของ Stufflebeam ในการประเมิน โดยประยุกต์ใช้ Model CIPPIEST ใน 5 ชั้น ได้แก่ การประเมินสถานะแวดล้อม (Context) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) การประเมินกระบวนการ (Process) การประเมินผลผลิต (Product) และการประเมินผลกระทบ (Impact) ดังแผนภาพที่ 2 : หน้า 4

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาดูแลชีวิตและการพัฒนามนุษย์ครั้งนี้ เป็นการวิจัยประเมินผล (Evaluative Research) โดยใช้แนวคิดและโมเดลการประเมินแบบชิปปี้ หรือ CIPP Model ของสต๊อฟเฟิลบีม (Daniel . L. Stufflebeam) แบ่งประเด็นการประเมินผลออกเป็น 5 ประเภท คือ การประเมินด้านบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) ,การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อน (Input Evaluation : I) , การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) และการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation : I) โดยมีแบบแผนการประเมินผลตามรูปแบบของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินและการพัฒนาหลักสูตรตรวจสอบข้อมูลของสาขาวิชาด้านบุคลากร และนักศึกษาและสภาพการดำเนินงานเบื้องต้นเพื่อจัดทำและเสนอโครงสร้างการวิจัย ประชุมคณะวิจัยเพื่อกำหนดประเด็นของเครื่องมือ และตรวจสอบเครื่องมือ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย วิธีการ ลักษณะของเครื่องมือ เนื้อหา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องข้อมูล แล้วนำลงเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาตามลักษณะของข้อมูล

4. การรายงานผลหรือสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การบริหารการประเมินผล เพื่อเตรียมแผนการดำเนินงานทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนคือ กำหนดโครงสร้าง กำหนดบุคลากรและทรัพยากร กำหนดวิธีการปฏิบัติ ประเมินผลประสิทธิภาพของเครื่องมือ กำหนดวิธีการที่จะพัฒนาแบบแผนการประเมิน และการจัดหางบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน การประเมินผลตลอดโครงการ

ประชากร

ประชากรในการวิจัยประเมินผลครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาดูแลชีวิตและการพัฒนามนุษย์ที่ลงทะเบียนเรียน และยังไม่จบหลักสูตรจำนวน 18 คน

2. อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ สาขาวิชาการศึกษาดูแลชีวิตและการพัฒนามนุษย์ จำนวน 10 คน

3. กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

4. คณะผู้บัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาดูชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ที่จบการศึกษารุ่นที่ 1 จำนวน 3 คน
5. หัวหน้างานในหน่วยงานต้นสังกัดของคณะผู้บัณฑิต จำนวน 3 คน

ข้อมูลที่ใช้ในการประเมิน

ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

- 1.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง
- 1.2 ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ในหัวข้อการประเมิน ดังแสดงในตารางที่ 2
- 1.3 ข้อมูลจากแบบสอบถาม การเสวนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาดูชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ในหัวข้อการประเมินตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 2 กรอบการประเมินผล วิธีประเมินและผู้ให้ข้อมูลหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาดูชีวิตและการพัฒนามนุษย์

กรอบการประเมิน	วิธีการประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล				
		ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ (สอบถาม)	คณาจารย์และอาจารย์พิเศษ (สอบถาม)	คณะผู้บัณฑิต (สอบถาม/เสวนากลุ่ม)	นักศึกษา (สอบถาม/เสวนากลุ่ม)	ผู้ใช้บัณฑิต (สอบถาม)
สภาวะแวดล้อม Context (C)						
C1 ความสอดคล้องของหลักสูตร		✓	✓	✓	✓	
C2 แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา		✓	✓	✓	✓	
C3 จุดอ่อน/จุดแข็งของภาควิชา			✓	✓	✓	
C4 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร		✓	✓	✓	✓	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กรอบการประเมิน	วิธีการประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล				
		ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ (สอบถาม)	คณาจารย์และอาจารย์พิเศษ (สอบถาม)	คณาจารย์และอาจารย์พิเศษ (สอบถาม)	คณาจารย์และอาจารย์พิเศษ (สอบถาม)	คณาจารย์และอาจารย์พิเศษ (สอบถาม)
ปัจจัยนำเข้า Input (I)						
11 โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร		✓	✓	✓	✓	
12 คุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก		✓	✓	✓	✓	
13 คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน/ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์		✓	✓	✓	✓	
14 สิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกการเรียนการสอน			✓	✓	✓	
กระบวนการ Process (PC)						
PC1 ด้านการบริหารหลักสูตร			✓	✓	✓	
PC2 ด้านกระบวนการเรียนการสอน				✓	✓	
PC3 ด้านการวัดและประเมินผล				✓	✓	
PC4 ด้านกระบวนการการทำวิทยานิพนธ์				✓	✓	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กรอบการประเมิน	วิธีการประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล				
		ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ (สอบถาม)	คณาจารย์และอาจารย์พิเศษ (สอบถาม)	คณาจารย์และอาจารย์พิเศษ (สอบถาม)	คณาจารย์และอาจารย์พิเศษ (สอบถาม)	คณาจารย์และอาจารย์พิเศษ (สอบถาม)
PC5การให้บริการบริการและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				✓	✓	
PC6 ด้านการประกันคุณภาพ			✓	✓	✓	
PC7 ด้านกระบวนการการทำวิทยานิพนธ์				✓	✓	
ด้านผลผลิต Product (PD)						
PD1การปฏิบัติงานของบัณฑิต						✓
PD2ความพึงพอใจในการใช้บัณฑิต						✓

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเสวนากลุ่ม แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับนักศึกษา ประกอบด้วยแบบสอบถามและประเด็นของการเสวนากลุ่มเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ เป็นข้อคำถามดังนี้

การประเมินสถานะแวดล้อม

1. ความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติ
พรบ.มหาวิทยาลัย และคณะ ความต้องการของผู้เรียน กระบวนการสร้างความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา
4. จุดอ่อน/จุดแข็งของภาควิชา/สาขาวิชา

การประเมินปัจจัยนำเข้า

1. โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร
 - 1.1 หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน
 - 1.2 วิชาบังคับเฉพาะสาขา
 - 1.3 วิชาบังคับเลือก
 - 1.4 วิชาเลือกเสรี
 - 1.5 การทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต
 - 1.6 การลงทะเบียนสอบวัดคุณสมบัติ
 - 1.7 การจัดแผนการเรียน
2. คุณสมบัติผู้เรียน/การสอบคัดเลือก
3. คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
4. สิ่งเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

การประเมินกระบวนการ

1. การจัดการบริหารหลักสูตร
2. กระบวนการเรียนการสอน
3. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
4. การจัดทำวิทยานิพนธ์
5. การให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ประเด็น/ปัญหา ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ชุดที่ 2 สำหรับอาจารย์และอาจารย์พิเศษ ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ เป็นข้อคำถามดังนี้

การประเมินสถานะแวดล้อม

1. ความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติ
พรบ.มหาวิทยาลัย และคณะ ความต้องการของผู้เรียน กระบวนการสร้างความคิดริเริ่ม สร้างประ
สงค์ของหลักสูตร

2. แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา

3. จุดอ่อน/จุดแข็งของภาควิชา/สาขาวิชา

การประเมินปัจจัยนำเข้า

1. โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร

1.1 หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน

1.2 วิชาบังคับเฉพาะสาขา

1.3 วิชาบังคับเลือก

1.4 วิชาเลือกเสรี

1.5 การทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต.

1.6 การลงทะเบียนสอบวัดคุณสมบัติ

1.7 การจัดแผนการเรียน

2. คุณสมบัติผู้เรียน/การสอบคัดเลือก

3. คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

4. สิ่งเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

5. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ประเด็น/ปัญหา ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ชุดที่ 3 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย แบบสอบถาม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาดูแลชีวิตและการพัฒนา
มนุษย์ เป็นคำถามดังนี้

1. ความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติ
พรบ.มหาวิทยาลัย และคณะ ความต้องการของผู้เรียน กระบวนการสร้างความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา

4. จุดอ่อน/จุดแข็งของภาควิชา/สาขาวิชา

การประเมินปัจจัยนำเข้า

1. โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร

1.1 หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน

1.2 วิชาบังคับเฉพาะสาขา

1.3 วิชาบังคับเลือก

- 1.4 วิชาเลือกเสรี
- 1.5 การทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต.
- 1.6 การลงทะเบียนสอบวัดคุณสมบัติ
- 1.7 การจัดแผนการเรียน
2. คุณสมบัติผู้เรียน/การสอบคัดเลือก
3. คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ประเด็น/ปัญหา ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ชุดที่ 4 สำหรับคณาจารย์ ประกอบด้วยแบบสอบถามและการเสวนากลุ่มความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาลดชีวิตและการพัฒนา มนุษย์ เป็นข้อคำถามดังนี้

การประเมินสถานะแวดล้อม

1. ความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติ
พรบ.มหาวิทยาลัย และคณะ ความต้องการของผู้เรียน กระบวนการสร้างความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา
4. จุดอ่อน/จุดแข็งของภาควิชา/สาขาวิชา

การประเมินปัจจัยนำเข้า

1. โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร
 - 1.1 หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน
 - 1.2 วิชาบังคับเฉพาะสาขา
 - 1.3 วิชาบังคับเลือก
 - 1.4 วิชาเลือกเสรี
 - 1.5 การทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต.
 - 1.6 การลงทะเบียนสอบวัดคุณสมบัติ
 - 1.7 การจัดแผนการเรียน
2. คุณสมบัติผู้เรียน/การสอบคัดเลือก
3. คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
4. สิ่งเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

การประเมินกระบวนการ

1. การจัดการบริหารหลักสูตร
2. กระบวนการเรียนการสอน
3. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
4. การจัดทำวิทยานิพนธ์

5. การให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
ประเด็น/ปัญหา ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ชุดที่ 5 สำหรับผู้บังคับบัญชาเบื้องต้นของคณาจารย์

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อคณาจารย์ สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรจากมากที่สุด ถึง น้อยที่สุด ใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ ในประเด็นเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของคณาจารย์ ประกอบด้วย

1. ด้านการปฏิบัติงานทั่วไป
2. ด้านการปฏิบัติงานในฐานะคณาจารย์ สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์
3. ความพึงพอใจต่อศึกษาศาสตรคณาจารย์ สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์

สำหรับข้อคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะเด่นเป็นพิเศษของศึกษาศาสตรคณาจารย์ สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

เกณฑ์ในการจัดระดับความคิดเห็น ความเหมาะสม หรือความพึงพอใจต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรคณาจารย์ สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ คณะผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ของ Best (1981) ในการจัดระดับความคิดเห็น ความเหมาะสม หรือความพึงพอใจต่อหลักสูตร ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็น, ความเหมาะสม หรือความพึงพอใจมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็น, ความเหมาะสม หรือความพึงพอใจมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็น, ความเหมาะสม หรือความพึงพอใจปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็น, ความเหมาะสม หรือความพึงพอใจน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็น, ความเหมาะสม หรือความพึงพอใจน้อยที่สุด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบการประเมิน CIPP model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ฉบับปี 2548
2. สร้างข้อคำถามตามโครงสร้างการประเมิน
3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์และด้านการประเมินผล จำนวนรวมทั้งสิ้น 4 ท่าน ให้ข้อเสนอแนะด้วยย่อบางตัว เช่น วัตถุประสงค์ควรปรับอยู่กับสภาพแวดล้อมมากกว่าบริบท ระดับของเกณฑ์เป็นความเหมาะสม หรือการปฏิบัติ การให้ทุนสนับสนุนอยู่ระดับมหาวิทยาลัย หรือ ความเข้าใจของผู้ตอบเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย การวัดผลสัมฤทธิ์อย่างไร ผลกระทบวัดจากผู้ใช้อย่างไร ได้หรือไม่ ซึ่งได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะพร้อมทั้งนำมาพิจารณาในการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. คณะผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ อาจารย์ประจำหลักสูตร ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ที่จบการศึกษาตั้งแต่รุ่น 1 นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนแต่ยังไม่จบการศึกษา และหัวหน้างานในหน่วยงานต้นสังกัดของดุษฎีบัณฑิตเพื่อขออนุญาตเวลาสัมภาษณ์ หรือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม
2. คณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรตามที่ได้จำแนกไว้ ดังตารางที่ 1 ในช่วงเดือนธันวาคม 2554 – มกราคม 2555

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ครั้งนี้ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ในด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยป้อน กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบและ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและการประกันคุณภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง และการเสวนา กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยนักศึกษาจำนวน 18 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ จำนวน 10 คน กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ดุษฎีบัณฑิต จำนวน 3 คน และหัวหน้างานในหน่วยงานต้นสังกัดของดุษฎีบัณฑิต จำนวน 3 คน นำเสนอผลการวิจัยการในลักษณะผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเชิงปริมาณในรูปของตารางทั้ง 5 ด้านได้แก่ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านผลกระทบ พร้อมแนวทางการพัฒนาดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิต และการประเมินผลกระทบ

การประเมินสภาวะแวดล้อม

1. ความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติ ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่ต้องการเน้นย้ำว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส่วนหมวด 3 การบริหารแบ่งการศึกษาเป็น 3 ประเภทคือ การศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

2. ความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร และคณะศึกษาศาสตร์ มีแผนการดำเนินงานตาม ความต้องการของผู้เรียน กระบวนการสร้างความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ การจัดการและ การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต มีความสามารถด้านวิชาการ การบริหารและ การปฏิบัติ

ในวิชาชีพ มีการพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม และการวิจัย มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีทักษะในการสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยี

4. แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา มีโครงการเปิดรับนักศึกษาเข้าศึกษาในภาคปกติอย่างต่อเนื่องทุกปี ส่วนภาคพิเศษยังไม่มี การดำเนินการ ทั้งมีแผนการจัดโครงการบริการทางวิชาการ ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์อย่างสม่ำเสมอทุกปี ภาควิชา มีแผนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่หลักสูตรผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

5. จุดอ่อน/จุดแข็งของภาควิชา/สาขาวิชา เป็นภาควิชาที่มีชื่อเสียงในด้านการจัดการความรู้ ด้านการศึกษาตลอดชีวิต มีอาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ มีงานวิจัยในด้านการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและที่เกี่ยวข้อง นักศึกษาเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และทำงานในภาครัฐและเอกชนที่มั่นคง โครงสร้างรายวิชาสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนไม่แพงเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอื่นมีกิจกรรมและโครงการที่บูรณาการกับการเรียนรู้ในหลักสูตร มีการติดตามความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์ สถานที่ตั้งของสาขาอยู่ในแหล่งชุมชน

จุดอ่อนที่สำคัญคืออาจารย์ประจำหลักสูตรมีจำนวนน้อยเพียง 3 คน สถานที่และอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีไม่เพียงพอ ภาควิชา ยังไม่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาตามระบบ คณาจารย์ยังขาดผลงานที่ได้รับการจดสิทธิบัตร ขาดฐานข้อมูลที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสคือการศึกษาโลกยุคปัจจุบันเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มีการเปิดเสรีทางการค้า และการบริการด้านการศึกษาเพื่อรองรับ ASEAN

ส่วนสภาวะคุกคามคือการมีสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้นเพิ่มการแข่งขันทั้งระดับภูมิภาค และนานาชาติ ค่านิยมทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับปริญญาบัตรมากกว่าองค์ความรู้หรือคุณภาพของการศึกษา การนำระบบมาตรฐานตะวันตกมาใช้ในการบริหารจัดการ และการประเมิน

การประเมินปัจจัยนำเข้า

1. โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร

หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน 3 หน่วยกิต วิชาบังคับเฉพาะสาขา 18 หน่วยกิต วิชาบังคับเลือก 6 หน่วยกิต วิชาเลือกเสรี 3 หน่วยกิต วิทยานิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต การสอบวัดคุณสมบัติและภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่ภาคกำหนด รวม 66 หน่วยกิต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต) 3 หน่วยกิต ได้แก่ ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาดุสิตบัณฑิตทางการศึกษา 1

การมีวิชาบังคับก่อน สำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางการศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาผู้ใหญ่ หรือการศึกษานอกระบบ ต้องเรียนรายวิชาที่กำหนด จำนวน 3 หน่วยกิต (ไม่นับหน่วยกิต) ได้แก่ หลัก และปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต

2. วิชาบังคับเฉพาะสาขา 18 หน่วยกิต ได้แก่
 1. ระเบียบวิธีวิจัยและการออกแบบงานวิจัย
 2. พัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
 3. การพัฒนาโครงการการศึกษาตลอดชีวิตและพัฒนามนุษย์
 4. การสัมมนาทางการศึกษาตลอดชีวิตและพัฒนามนุษย์
 5. การพัฒนามนุษย์
 6. สัมมนาวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก
3. วิชาบังคับเลือก 6 หน่วยกิต ได้แก่
 1. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับการศึกษาตลอดชีวิต
 2. การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ระหว่างประเทศ
 3. การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
 4. การวิเคราะห์นโยบายการศึกษาตลอดชีวิต
4. วิชาเลือกเสรี 27 รายวิชา ได้แก่
 1. การใช้คอมพิวเตอร์ในการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา
 2. โปรแกรมทางสถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา
 3. กระบวนการเรียนรู้และการสอนผู้ใหญ่
 4. การบริหารการศึกษาตลอดชีวิต
 5. การพัฒนาและการประเมินผลโครงการ
 6. การจัดการความรู้
 7. สตรีศึกษา
 8. การจัดการฝึกอบรม
 9. ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาค้นคว้า ในสาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์
 10. ปฏิบัติการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาตลอดชีวิต
 11. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการศึกษาตลอดชีวิต
 12. การบริหารองค์การการศึกษาตลอดชีวิต
 13. การวางแผนและการจัดหลักสูตรทางการศึกษาตลอดชีวิต
 14. การนิเทศงานการศึกษาตลอดชีวิต
 15. การประเมินผลโครงการทาง

16. การศึกษาตลอดชีวิต
 17. การศึกษาของชุมชน
 18. การวางแผนการวิจัย และการ
 19. ประเมินผลแบบมีส่วนร่วม
 20. การพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
 21. การศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
 22. สัมมนาปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศโลกที่สาม
 23. การฝึกอบรมผู้นำชุมชน
 24. การจัดการศึกษาทางไกล
 25. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิตในประเทศไทย
 26. ภูมิปัญญาไทยและการพัฒนาสินค้าพื้นบ้าน
 27. การเงินเพื่อการจัดการการศึกษาตลอดชีวิต
 28. สัมมนาการอาชีวศึกษาสำหรับผู้ใหญ่
 29. สังคมแห่งการเรียนรู้
 5. การทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต
 6. การลงทะเบียนสอบวัดคุณสมบัติ เมื่อนักศึกษาได้ศึกษารายวิชาบังคับทั้งหมด และรายวิชาเลือกต่างๆ มาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต
 7. การจัดแผนการเรียน
2. คุณสมบัติผู้เรียน/การสอบคัดเลือก
 1. ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททุกสาขาหรือเทียบเท่า มีเกรดเฉลี่ยอย่างน้อย 3.25 ขึ้นไป
 2. ผู้เรียนมีประสบการณ์หลังจบการศึกษาอย่างน้อย 2 ปี
 3. ผู้เรียนต้องผ่านการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษตามระเบียบของภาควิชา ส่วนของข้อ 3 นักศึกษาต้องการให้มีการเรียนรู้ในกรณีที่ไม่ผ่านการทดสอบ
 3. คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
 1. จบการศึกษาทางด้านการศึกษาตลอดชีวิตหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง
 2. มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัย
 3. มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ
 4. สิ่งเื้ออำนวยการเรียนการสอน
 1. สถานที่
 2. สื่อและอุปกรณ์

3. ตำราและเอกสาร
4. แหล่งเรียนรู้
5. แหล่งศึกษาดูงาน
6. งบประมาณที่ภาควิชาได้รับ
7. ทุณการทำวิทยานิพนธ์

การประเมินพบว่านักศึกษาที่มีความต้องการปรับหน่วยกิตน้อยลง แต่ควรจัดให้มีโครงการกิจกรรมการศึกษาดูงาน สื่อ อุปกรณ์ของภาควิชามากขึ้น

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงหลักสูตรของผู้ทรงคุณวุฒิมีดังนี้

(1) หลักสูตรทั้งในระดับปริญญาตรี โท เอก ควรบรรจุหลักสูตรอาเซียนศึกษาด้วย จะเป็นวิชาบังคับหรือวิชาเลือกก็ได้ หากเป็นวิชาบังคับ 2 หน่วยกิตน่าจะดี เป็นการเตรียมบัณฑิตสำหรับโลกอนาคตและรองรับประชาคมอาเซียน ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า นอกจากนี้ ควรเพิ่มทักษะภาษาอังกฤษ และภาษาเพื่อนบ้าน

(2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมควรนำมาคำนึงในการจัดทำหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของนักการศึกษาในอนาคตจะต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ที่นับว่าจะมีความขัดแย้งทางสังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีภัยพิบัติรูปแบบต่างๆเข้ามามีส่วนกระทบต่อสังคม ชุมชน บุคคล อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โปรแกรมการศึกษาตลอดชีวิตอาจต้องคำนึงเรื่องเหล่านี้พร้อมๆกับเรื่องอื่นๆ(ดูจากน้ำท่วมครั้งนี้)

(3) ควรจะมีหลักสูตรใหม่ๆเป็นวิชาเลือก เช่น Woman studies lifelong .ED, Educational leadership studies, Motivation is online learning, Current issue and Trends in lifelong learning, Supervisory Processes in Education, Technology management, Workplace Learning and Social Change, Education for Sustainability, Community International and Transformative Learning, Citizenship Learning, Indigeneus Education Peace Education, etc.

(4) ควรจะมีวิชาเลือกการบริหารจัดการในองค์กร การจัดการความรู้ Training competency Empowerment

(5) ถ้าเป็นไปได้ น่าจะลองทำบางรายวิชาที่เอื้อต่อการเรียน e-learning หรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนอกคณะ นอกประเทศ สามารถลงทะเบียนได้ ทั้งนี้จะเป็นการสอดคล้องกับแนวคิดของการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต

การประเมินกระบวนการ

การจัดการบริหารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ในรายละเอียดของการชี้แจงการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียน สัดส่วนภาคทฤษฎี และปฏิบัติ การมีส่วนร่วมการเรียนรู้ เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ ใช้วิจัยเป็นฐานการเรียนรู้ สอดแทรกความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา ใช้เครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ และขั้นการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ มีความครบถ้วนแต่มีบางรายวิชาที่ผู้สอนใช้เพียงคะแนนสอบในสัดส่วนที่มากกว่ากิจกรรมการเรียนรู้ หรือผลงานนักศึกษา

การจัดทำวิทยานิพนธ์ สามารถปฏิบัติได้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม การเลือกหัวข้อและกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ตรงตามความต้องการและความสนใจ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์มีเวลาให้การปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบงานและให้ข้อเสนอแนะอย่างชัดเจน นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือและแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อที่ศึกษาอย่างเพียงพอ แต่ยังมีความสำเร็จล่าช้าในการทำวิทยานิพนธ์ ในช่วงของการนำเสนอความก้าวหน้าของโครงร่างวิทยานิพนธ์ได้รับคำชมเชยจากผู้ทรงคุณวุฒิว่าสามารถใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้

การให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่การให้บริการของเจ้าหน้าที่ภาคเจ้าหน้าที่คณะ ห้องสมุด บัณฑิตวิทยาลัยในการแจ้งข้อมูลตารางเรียน/ตารางเวลา/การแจ้งปฏิทินการศึกษา การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์พิมพ์รายงานและวิทยานิพนธ์ การให้บริการสืบค้นข้อมูล การติดตามความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปได้ด้วยดี

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การดำเนินงานประกันคุณภาพในกระบวนการจัดการเรียนการสอน การติดตามและประเมินผลภายใน การนำผลการประเมินไปปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและกิจกรรม มีการดำเนินการโดยคณะศึกษาศาสตร์

การประเมินภาพรวม

ผลการเสวนากลุ่มเพื่อปรับปรุงหลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิตศึกษา สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ทั้งข้อมูลเชิงบวก และข้อเสนอเพื่อการพัฒนาที่มีดังนี้

1. สถานที่ควรมีการปรับปรุงห้อง Self Study สำหรับนักศึกษาจะได้ใช้ในช่วงเวลาของการมาศึกษาทั้งก่อน หรือหลังที่มีการจัดการเรียนรู้ หรือช่วงว่างระหว่างรอพบอาจารย์ หรือการพูดคุยระหว่างนักศึกษา
2. การจัดโครงการประกอบการเรียนวิชาสัมมนาควรคำนึงถึงกลุ่มผู้เข้าร่วมที่เป็นบุคคลภายนอกที่มีจำนวนน้อย หากมีผู้เข้าร่วมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายภายนอกมากจะเกิดประโยชน์กับชุมชนมากขึ้น
3. ควรมีการปฐมนิเทศ หรือจัด Open House ก่อนการรับเข้าเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจว่าสาขามีปรัชญา แนวคิดของการพัฒนามนุษย์อย่างไร ซึ่งรุ่นพี่อาสาสมัครเป็นจิตอาสา หรือสื่อการประชาสัมพันธ์ที่มีเนื้อหาหลักมากกว่าเดิม
4. เกณฑ์การประเมินผล บางรายวิชา และการสอบประมวลความรู้ควรชัดเจน
5. การเรียนรู้ควรเน้นศาสตร์การศึกษาตลอดชีวิตโดยบูรณาการกับศาสตร์อื่นของผู้เรียนที่แต่ละบุคคลจะมีลักษณะที่หลากหลาย จะก่อให้เกิดประโยชน์องค์ความรู้มากขึ้น เช่นผู้เรียนมีพื้นฐานทางจิตวิทยา ทางเทคโนโลยี ทางการพยาบาลหากมีการฝึกคิด ฝึกปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการศึกษาตลอดชีวิตจะนำไปสู่การพัฒนาที่ดียิ่ง
6. การเรียนร่วมกันระหว่าง ป.ตรี ป.โท ป.เอก ในบางครั้งบางรายวิชาควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับระดับของการนำไปใช้ หรือความเหมาะสม
7. การเรียนรู้ในลักษณะของ Team Teaching ก่อเกิดการเรียนรู้มากขึ้น การวิจัยเชิงคุณภาพ การออกแบบการวิจัยมีความครอบคลุม สร้างเสริมศักยภาพ ภาควิชาให้อิสระทางความคิดเชิงการพัฒนามนุษย์
8. การมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้า การลงพื้นที่ที่สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี
ในการเสวนามีบรรยากาศที่ไม่เป็นทางการ ในกรณีที่นักศึกษามีความเข้าใจคลาดเคลื่อน ณาจารย์ได้สร้างความเข้าใจ ประเด็นหรือปัญหาใดที่สามารถปรับปรุงได้จะดำเนินการทันที หรือบางเรื่องจำเป็นก็จะนำเข้าหารือในการประชุมภาควิชาเพื่อส่งเสริม และพัฒนาสาขาต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิต และการประเมินผลกระทบ

ตอน 2.1 การประเมินปัจจัยนำเข้า

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านปัจจัยนำเข้า

ที่	ด้านปัจจัย	\bar{X}	S.D.	ระดับการประเมิน (N=18)
1	จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร(66 หน่วยกิต)เหมาะสม	4.00	.82	มาก
2	จำนวนหน่วยกิตบังคับเฉพาะสาขา(18 หน่วยกิต)เหมาะสม	3.57	.79	มาก
3	จำนวนหน่วยกิตบังคับเลือก(6 หน่วยกิต)เหมาะสม	3.71	.76	มาก
4	จำนวนหน่วยกิตบังคับเลือกเสรี(6 หน่วยกิต)เหมาะสม	3.71	.76	มาก
5	การสอบQualifying Examination	4.00	1.00	มาก
6	เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักสูตร	3.67	.52	มาก
7	เนื้อหาสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียน	3.57	.53	มาก
8	เน้นการค้นคว้า วิจัยเป็นฐาน	3.86	.69	มาก
9	บูรณาการกับบริบทการเปลี่ยนแปลงสังคมและศาสตร์อื่น	3.86	.38	มาก
10	ทฤษฎีและปฏิบัติเหมาะสม	3.71	.76	มาก
11	พื้นฐานความรู้วิชาการ	4.00	.82	มาก
12	ความพร้อมสภาพกาย จิต	4.43	.53	มาก
13	การใฝ่เรียนรู้	4.29	.49	มาก
14	ความภูมิใจต่อสาขา	4.00	.55	มาก
15	สัดส่วนอาจารย์และนักศึกษา	3.29	.96	ปานกลาง
16	ผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายสนับสนุน	3.29	1.39	ปานกลาง
17	สถานที่เรียน	3.57	.53	มาก
18	สื่อ และอุปกรณ์	3.57	.79	มาก
19	ตำรา และเอกสาร	3.00	.82	ปานกลาง
20	แหล่งเรียนรู้	3.571	.98	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	ด้านปัจจัย	\bar{X}	S.D.	ระดับการประเมิน (N=18)
21	แหล่งศึกษาดูงาน	3.29	.96	ปานกลาง
22	งบประมาณที่ภาควิชาได้รับ	3.11	.90	ปานกลาง
23	ทุนการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้รับ	2.50	.84	ปานกลาง
รวมทั้งหมด		3.57	.77	มาก

จากตารางพบว่า ด้านสภาวะแวดล้อมมีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตร และสอดคล้องกับความคาดหวังมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากคือ 4.00 และ 3.57 ตามลำดับ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .82 และด้านปัจจัยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องในรายชื่อที่ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 4.43 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4.42 ยกเว้นความภูมิใจต่อสาขามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 และบางรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ จำนวนสัดส่วนอาจารย์และนักศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายสนับสนุน ตำรา และเอกสาร แหล่งศึกษาดูงาน งบประมาณที่ภาควิชาได้รับ และทุนการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้รับมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.29 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.82-0.95 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3

ตอนที่ 2.2 การประเมินกระบวนการ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการ

ที่	คำถามด้านกระบวนการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการประเมิน (N=18)
1	การวางแผนหลักสูตร	3.86	.70	มาก
2	การดำเนินการ	3.856	.90	มาก
3	การควบคุมหลักสูตร	3.71	.95	มาก
4	การส่งเสริมสนับสนุน	3.71	.95	มาก
5	การพัฒนาหลักสูตร	3.86	1.07	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ที่	คำถามด้านกระบวนการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการประเมิน (N=18)
6	ชี้แจงการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียน	4.43	.79	มาก
7	สัดส่วนภาคทฤษฎี และปฏิบัติ	3.86	1.07	มาก
8	การมีส่วนร่วมการเรียนรู้	4.43	.535	มาก
9	เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์	4.14	.69	มาก
10	ใช้วิจัยเป็นฐานการเรียนรู้	4.00	.82	มาก
11	สอดแทรกความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.14	.69	มาก
12	กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.00	.82	มาก
13	สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา	3.86	1.07	มาก
14	ใช้เครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้	3.86	1.07	มาก
15	ชี้แจงวัตถุประสงค์ การวัดและเกณฑ์การประเมิน	4.00	.82	มาก
16	มีระบบการประเมินที่ดี	3.43	.98	มาก
17	เนื้อหาครอบคลุม	3.57	.98	มาก
18	มีส่วนร่วมการประเมิน	3.71	1.38	มาก
19	ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนา	3.57	1.40	มาก
20	บุคลากรทะเบียน	3.42	.79	มาก
21	บุคลากรการเงิน	3.43	.79	มาก
22	บุคลากรกิจกรรม	3.14	1.07	มาก
23	วัสดุอุปกรณ์	3.43	1.13	มาก
รวมทั้งหมด		3.80	.90	มาก

ผลการวิเคราะห์ด้านกระบวนการภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90 ซึ่งสอดคล้องกับทุกรายข้อโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดการชี้แจงการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียน (4.43) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด การบริการบุคลากรกิจกรรม(3.14) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.00-1.40

ตอนที่ 2.3 การประเมินผลผลิต

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลผลิต

ที่	คำถามด้านผลผลิต	\bar{X}	S.D.	ระดับการประเมิน
1	ความรู้ความสามารถด้านการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์	4.00	.58	มาก
2	ความรู้ความสามารถด้านการวิจัย และการพัฒนา	3.86	.38	มาก
3	ความรู้ความสามารถด้านภาษาวัฒนธรรม ภาษาIT และภาษาอังกฤษ	4.00	.00	มาก
4	คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.29	.76	มาก
5	มีความรู้ ความสามารถการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.14	.69	มาก
6	มีทักษะทางวิชาการ การบริหาร และการปฏิบัติอย่างรอบด้าน	4.14	.69	มาก
7	พัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.14	.69	มาก
8	รักและภาคภูมิใจสถาบัน	4.29	.76	มาก
รวมทั้งหมด		4.11	.57	มาก

ผลการวิเคราะห์ด้านผลผลิตภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 ซึ่งสอดคล้องกับทุกรายข้อโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ รักและภาคภูมิใจในสถาบัน (4.29) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ความรู้ความสามารถด้านการวิจัย และการพัฒนา(3.86) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.00-0.76

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามีผลการเรียนคะแนนเฉลี่ย 3.483 ร้อยละของนักศึกษาจบรุ่นที่1ในระยะเวลา 5 ปีจำนวน 3 ราย(ร้อยละ 100)

ตอนที่ 2.4 การประเมินผลกระทบ

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลกระทบ

ที่	ด้านผลกระทบ	\bar{X}	S.D.	ระดับการประเมิน
1	ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างสม่ำเสมอ	4.00	.00	มาก
2	มีความกระตือรือร้นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร	5.00	.00	มากที่สุด
3	มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่	4.00	.00	มาก
4	มีความเป็นผู้นำทางความคิด สามารถให้ข้อคิดหรือมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในองค์กรได้	5.00	.00	มากที่สุด
5	มีความสามารถในการจัดระบบงาน	5.00	.00	มากที่สุด
6	มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม	4.00	.00	มาก
7	มีความสามารถในการสื่อสาร	5.00	.00	มากที่สุด
8	ความสามารถในการประสานงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน	4.00	.00	มาก
9	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน	5.00	.00	มากที่สุด
10	มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในองค์กร	4.00	.00	มาก
11	มีความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์และประเมินปัญหาอย่างเป็นระบบ	5.00	.00	มากที่สุด
12	มีความรู้ความสามารถในการศึกษาวิจัยที่เหมาะสม	4.00	.00	มาก
13	มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้ดำเนินการหรือวิทยากรในการฝึกอบรมให้กับองค์กร	5.00	.00	มากที่สุด
รวมทั้งหมด		4.54	.09	มากที่สุด

หัวหน้างานมีระยะเวลาการทำงานร่วมกับคณาจารย์บัณฑิตก่อนสำเร็จการศึกษาเพียง ระหว่าง 0 ถึง 10 ปีหลังสำเร็จการศึกษาเพียง 1 ปี

ผลการวิเคราะห์พบว่าด้านผลกระทบภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 4.53 ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.09 ซึ่งสอดคล้องกับรายชื่อส่วนใหญ่ได้แก่ มีความกระตือรือร้นในการทำงานให้ บรรลุเป้าหมายขององค์การ มีความเป็นผู้นำทางความคิด สามารถให้ข้อคิดหรือมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในองค์การได้ มีความสามารถในการจัดระบบงาน มีความสามารถในการสื่อสาร มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการทำงาน มีความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์และประเมินปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความรู้ ความสามารถในการเป็นผู้ดำเนินการหรือวิทยากรในการฝึกอบรมให้กับองค์การโดยมีค่าเฉลี่ย 5 และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.00 ส่วนรายชื่อที่เหลือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากรายละเอียดดังแสดงใน ตาราง

ส่วนคุณลักษณะเด่นเป็นพิเศษของคณาจารย์บัณฑิตสาขาการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนา มนุษย์ด้านความเข้าใจปัญหาของมนุษย์ ชุมชน และ องค์กร พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถด้านการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาหลักสูตร และการประกันคุณภาพ

นำผลการประเมิน และข้อเสนอแนะมาปรับปรุงหลักสูตรซึ่งอยู่ภายใต้กรอบมาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาและหลักการประกันคุณภาพ โดยสรุปผลการประเมิน สภาพปัญหา เสนอในการประชุมภาคีวิชา กรรมการประจำหลักสูตร การวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำร่างหลักสูตรมี สารสำคัญดังนี้

1. การปรับปรุงหลักสูตรเป็น การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นหัวใจของการพัฒนามนุษย์ และ สังคม
2. จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 54 หน่วยกิต มีโครงสร้างหลักสูตรดังนี้

หมวดวิชาพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)	8 หน่วยกิต
หมวดวิชาบังคับ	12 หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือก ไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์ มีค่าเทียบเท่า	36 หน่วยกิต
รวมหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า	54 หน่วยกิต
3. คำอธิบายรายวิชา และการเพิ่มวิชาเลือกใหม่
4. กำหนดเกณฑ์ภาษาอังกฤษตามบัณฑิตวิทยาลัย

5. การจัดทำแผนการเรียน
6. อาจารย์และอาจารย์พิเศษ
7. การจัดทำผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล
8. หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา
9. การพัฒนาคณาจารย์
10. การประกันคุณภาพหลักสูตร

การดำเนินการข้างต้นได้จัดทำเป็นหลักสูตรฉบับปรับปรุง 2555 เพื่อเสนอคณะศึกษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย และสภามหาวิทยาลัยตามขั้นตอนของการปรับปรุงหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการ
อุดมศึกษาต่อไป

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาลดชีวิต และการพัฒนามนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์1) เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาลดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ในด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยป้อน กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบและ2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและการประกันคุณภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาลดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง และการเสวนา กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยนักศึกษาจำนวน 18 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ จำนวน 10 คน กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ดุษฎีบัณฑิต จำนวน 3 คน และหัวหน้างานในหน่วยงานต้นสังกัดของดุษฎีบัณฑิต จำนวน 3 คน มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.ผลการประเมินหลักสูตรด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบมีสาระสำคัญดังนี้

1.1 ด้านสภาวะแวดล้อม

ความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตร และวัตถุประสงค์ มีความสอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐานการศึกษาชาติ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร และคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชามีโครงการเปิดรับนักศึกษาเข้าศึกษาในภาคปกติอย่างต่อเนื่องทุกปี ทั้งมีแผนการให้บริการทางวิชาการด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์อย่างสม่ำเสมอทุกปี การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่หลักสูตรผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

เป็นภาควิชาที่มีชื่อเสียงในด้านการจัดการความรู้ ด้านการศึกษาลดชีวิต มีอาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการศึกษาลดชีวิตและที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างรายวิชาสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนไม่แพงเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอื่น ส่วนข้อที่เป็นปัญหาสำคัญคืออาจารย์ประจำหลักสูตรมีจำนวนน้อย สถานที่และอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ไม่เพียงพอ

1.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร มีหมวดวิชาบังคับพื้นฐาน 3 หน่วยกิต วิชาบังคับเฉพาะสาขา 18 หน่วยกิต วิชาบังคับเลือก 6 หน่วยกิต วิชาเลือกเสรี 3 หน่วยกิต วิทยานิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต การสอบวัดคุณสมบัติและภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่ภาคกำหนด รวม 66 หน่วยกิต ซึ่งเห็นควรให้มีการปรับลดจำนวนหน่วยกิตตามเกณฑ์ของสกอ. การปรับปรุงวิชาเลือก การเรียนและสอบภาษาอังกฤษตามมาตรฐานของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร คุณสมบัติผู้เรียน/การสอบคัดเลือกคุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสม สิ่งเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ

ผลการประเมินด้านปัจจัยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องในรายชื่อที่ส่วนใหญ่มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นบางรายชื่อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ จำนวนสัดส่วนอาจารย์และนักศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายสนับสนุน ตำรา และเอกสาร แหล่งศึกษาดูงาน งบประมาณที่ภาควิชาได้รับ และทุนการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้รับ

1.3 การประเมินกระบวนการ

การจัดการบริหารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ในรายละเอียดของการชี้แจงการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียน สัดส่วนภาคทฤษฎี และปฏิบัติ การมีส่วนร่วมการเรียนรู้ เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ ใช้วิจัยเป็นฐานการเรียนรู้ สอดแทรกความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา ใช้เครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ และขั้นการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ มีความครบถ้วนแต่มีบางรายวิชาที่ผู้สอนใช้เพียงคะแนนสอบในสัดส่วนที่มากกว่ากิจกรรมการเรียนรู้ หรือผลงานนักศึกษา

การจัดทำวิทยานิพนธ์ สามารถปฏิบัติได้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม การเลือกหัวข้อและกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ตรงตามความต้องการและความสนใจ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์มีเวลาให้การปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบงานและให้ข้อเสนอแนะอย่างชัดเจน นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือและแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อที่ศึกษาอย่างเพียงพอ แต่ยังมีความสำเร็จล่าช้าในการทำวิทยานิพนธ์ ในช่วงของการนำเสนอความก้าวหน้าของโครงร่างวิทยานิพนธ์ได้รับคำชมเชยจากผู้ทรงคุณวุฒิที่สามารถใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้

การให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่การให้บริการของเจ้าหน้าที่ภาคเจ้าหน้าที่คณะ ห้องสมุด บัณฑิตวิทยาลัยในการแจ้งข้อมูลตารางเรียน/ตารางเวลา/การแจ้งปฏิทิน

การศึกษา การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์พิมพ์รายงานและวิทยานิพนธ์ การให้บริการสืบค้นข้อมูล การติดตามความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปได้อย่างดี

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การดำเนินงานประกันคุณภาพในกระบวนการจัดการเรียนการสอน การติดตามและประเมินผลภายใน การนำผลการประเมินไปปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและกิจกรรม มีการดำเนินการโดยคณะศึกษาศาสตร์

การประเมินด้านกระบวนการภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับทุกรายข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดการชี้แจงการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด การบริการบุคลากร

1.4 การประเมินผลผลิต

ผลการประเมินด้านผลผลิตภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับทุกรายข้อโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ รักและภาคภูมิใจในสถาบัน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ความรู้ความสามารถด้านการวิจัย และการพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ย 3.483 ร้อยละของนักศึกษาจบรุ่นที่ 1 ในระยะเวลา 5 ปี จำนวน 3 ราย(ร้อยละ 100)

1.5 การประเมินผลกระทบ

ผู้ประเมินคือหัวหน้างานมีระยะการทำงานร่วมกับดุขภูิบัณฑิตก่อนสำเร็จการศึกษาเพียงระหว่าง 0 ถึง 10 ปีและทำงานร่วมกันหลังสำเร็จการศึกษาเพียง 1 ปี

ผลการวิเคราะห์พบว่าด้านผลกระทบภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรายข้อส่วนใหญ่ได้แก่ มีความกระตือรือร้นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร มีความเป็นผู้นำทางความคิด สามารถให้ข้อคิดหรือมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในองค์กรได้ มีความสามารถในการจัดระบบงาน มีความสามารถในการสื่อสาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน มีความเข้าใจสามารถวิเคราะห์และประเมินปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้ดำเนินการหรือวิทยากรในการฝึกอบรมให้กับองค์กร

ส่วนคุณลักษณะเด่นเป็นพิเศษของดุขภูิบัณฑิตสาขาการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์ด้านความเข้าใจปัญหาของมนุษย์ ชุมชน และ องค์กร พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์

2.แนวทางการพัฒนาและการประกันคุณภาพ

นำผลการประเมิน และข้อเสนอแนะมาปรับปรุงหลักสูตรซึ่งอยู่ภายใต้กรอบมาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาและหลักการประกันคุณภาพ โดยสรุปผลการประเมิน สภาพปัญหา เสนอในการประชุมภาควิชา กรรมการประจำหลักสูตร การวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำร่างหลักสูตรมีสาระสำคัญดังนี้

1. การปรับปรุงหลักสูตรเป็น การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นหัวใจของการพัฒนามนุษย์ และสังคม
2. จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 54 หน่วยกิต
3. คำอธิบายรายวิชา และการเพิ่มวิชาเลือกใหม่
4. กำหนดเกณฑ์ภาษาอังกฤษตามบัณฑิตวิทยาลัย
5. การจัดทำแผนการเรียน
6. อาจารย์และอาจารย์พิเศษ
7. การจัดทำผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล
8. หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา
9. การพัฒนาคณาจารย์
10. การประกันคุณภาพหลักสูตร

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปสาระสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม

ความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐาน การศึกษาชาติ ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่ต้องการเน้นย้ำว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก1) เป็นการศึกษาตลอด ชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ3) การพัฒนาสาระและกระบวนการ เรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส่วนหมวด 3 การบริหารแบ่งการศึกษาเป็น 3 ประเภท คือ การศึกษาใน

ระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542) หลักสูตร มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร และแผนยุทธศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์ ความต้องการของผู้เรียนเพื่อ กระบวนการสร้างความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับปรัชญามหาวิทยาลัย“ศิลป์และศาสตร์ สร้างสรรค์ชาติยั่งยืน” ปณิธาน “สร้างสรรค์ศิลปะ วิทยาการ และภูมิปัญญาเพื่อสังคม” ตลอดจน วิสัยทัศน์ “ศิลปากรเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการสร้างสรรค์” (<http://www..su.ac.th.>) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการจัดการและ การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต มีความสามารถด้านวิชาการ การบริหารและการปฏิบัติในวิชาชีพ มีการพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม และการวิจัย มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีทักษะในการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสอดคล้องกับจุดเน้นของกลุ่มสถาบันกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) เช่นเดียวกับงานวิจัยของนวลฉวี ประเสริฐและคณะ(2551 : บทคัดย่อ) และสุขสมร เจนจิจจะ (2544 : บทคัดย่อ)ที่พบว่า ด้านบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของ สังคมในปัจจุบัน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับมากและมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก ส่วนโครงสร้างและเนื้อหาวิชาหลักสูตรมีความเหมาะสมดี

แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา ภาควิชามีโครงการเปิดรับนักศึกษาเข้าศึกษาในภาคปกติอย่างต่อเนื่องทุกปี ส่วนภาคพิเศษยังไม่มีการดำเนินการ ทั้งมีแผนการจัดโครงการบริการทางวิชาการด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์อย่างสม่ำเสมอทุกปี ภาควิชามีแผนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่หลักสูตรผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย(<http://www.graduate.su.ac.th.>)เป็นภาควิชาที่มีชื่อเสียงในด้านการจัดการความรู้ ด้านการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งเดิมมีการเปิดการเรียนการสอนในระดับหลักสูตร มหาบัณฑิต ตั้งแต่ปีพ.ศ.2516 มีชื่อเดิมว่าการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาต่อเนื่อง มีอาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและที่เกี่ยวข้อง (หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต,2548:5-18)โครงสร้างรายวิชาสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลกระทบจากการสัมภาษณ์หัวหน้างานบัณฑิต ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนไม่แพงเมื่อเปรียบกับสถาบันอื่น(ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และคู่มือนักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2554.)จุดอ่อนที่สำคัญคืออาจารย์ประจำหลักสูตรมีจำนวนน้อย สถานที่และอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ภายในภาควิชามีอาจารย์เพียง 3 คน และอาจารย์ภายนอก 2 คน ส่วนอุปกรณ์เช่นคอมพิวเตอร์มีจำนวนเพียงพอกับห้องเรียน แต่ห้องเรียนมีขนาดเล็กด้วยข้อจำกัดของพื้นที่ซึ่งเหมาะสำหรับการเรียนการสอนไม่เกิน 15 คน อีกทั้งอยู่ในระหว่างการปรับปรุงสถานที่ และหนังสือภายในภาควิชา ผู้เรียนสามารถค้นคว้า ตำรา หนังสือ งานวิจัยส่วนใหญ่ที่มีจำนวนเพียงพอจากห้องสมุดกลาง

ด้วยมีความพร้อมทั้งเวลา และสิ่งอำนวยความสะดวกในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา คุณารักษ์ (2535) ว่าหลักสูตรนั้นมีความหมายรวมถึง โครงการหรือแผน อันประกอบไปด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่ศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาบังคับพื้นฐาน 3 หน่วยกิต วิชาบังคับเฉพาะสาขา 18 หน่วยกิต วิชาบังคับเลือก 6 หน่วยกิต วิชาเลือกเสรี 3 หน่วยกิต วิทยานิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต การสอบวัดคุณสมบัติและภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่ภาคกำหนด รวม 66 หน่วยกิต นักศึกษาเห็นควรให้มีการปรับลดจำนวนหน่วยกิตตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่กำหนดจำนวนหน่วยกิตรวมเพียง 48 หน่วยกิต (สำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.2549) ส่วนการเรียนและสอบภาษาอังกฤษควรกำหนดตามมาตรฐานของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร (คู่มือนักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2554)

ผลการประเมินด้านปัจจัยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องในรายชื่อที่ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นบางรายชื่อยังมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ จำนวนสัดส่วนอาจารย์และนักศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายสนับสนุน ตำรา และเอกสาร แหล่งศึกษาดูงาน งบประมาณที่ภาควิชาได้รับ และทุนการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้รับ ซึ่งแตกต่างจากความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้น วุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และผลงานทางวิชาการของอาจารย์ในสาขาวิชาการสอนภาษาไทยเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่อยู่ในระดับ A (สมร เจนจิจะ 2544 : บทคัดย่อ)

3. การประเมินด้านกระบวนการ

การจัดการบริหารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ในรายละเอียดของการชี้แจงการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียน สัดส่วนภาคทฤษฎี และปฏิบัติ การมีส่วนร่วมการเรียนรู้ เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ ใช้วิจัยเป็นฐานการเรียนรู้ สอดแทรกความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา ใช้เครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ และขั้นการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ มีความครบถ้วนแต่มีบางรายวิชาที่ผู้สอนใช้

เพียงคะแนนสอบในสัดส่วนที่มากกว่ากิจกรรมการเรียนรู้ หรือผลงานนักศึกษาซึ่งไม่สอดคล้องกับวิไล ท่องแผ้วที่พบว่าการวัดผลประเมินผลอยู่ในระดับมาก(2547:บทคัดย่อ)ทั้งนี้อาจเป็นเพียงบางรายวิชาแต่โดยภาพรวมของทุกวิชาได้ดำเนินการตามมาตรฐานของสกอ.(ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานอุดมศึกษาพ.ศ. 2549)

การจัดทำวิทยานิพนธ์ สามารถปฏิบัติได้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม การเลือกหัวข้อและกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ตรงตามความต้องการและความสนใจ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์มีเวลาให้การปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบงานและให้ข้อเสนอแนะอย่างชัดเจน นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือและแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อที่ศึกษาอย่างเพียงพอสอดคล้องกับบวฉวี ประเสริฐและคณะ(2551 : บทคัดย่อ) แต่ยังมีความสำเร็จล่าช้าในการทำวิทยานิพนธ์(จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จใช้เวลา 5 ปี) ในช่วงของการนำเสนอความก้าวหน้าของโครงร่างวิทยานิพนธ์ได้รับคำชมเชยจากผู้ทรงคุณวุฒิว่าหัวข้อวิทยานิพนธ์สามารถใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้

การให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่การให้บริการของเจ้าหน้าที่ภาคเจ้าหน้าที่คณะ ห้องสมุด บัณฑิตวิทยาลัยในการแจ้งข้อมูลตารางเรียน/ตารางเวลา/การแจ้งปฏิทินการศึกษา การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์พิมพ์รายงานและวิทยานิพนธ์ การให้บริการสืบค้นข้อมูล ใช้การจัดการตามระบบของมหาวิทยาลัย ส่วนการติดตามความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์เป็นการดำเนินงานของภาควิชาซึ่งนักศึกษาเห็นว่ามีผลการดำเนินการที่ดี

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การดำเนินงานประกันคุณภาพในกระบวนการจัดการเรียนการสอน การติดตามและประเมินผลภายใน การนำผลการประเมินไปปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและกิจกรรม มีการดำเนินการในภาพรวมของคณะ ทั้งการควบคุมคุณภาพ(Quality Control)การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit)และการประเมินคุณภาพ(Quality Assessment)เป็นไปตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา 2553

การประเมินด้านกระบวนการภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับทุกรายข้อโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดการชี้แจงการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของบุญจันทร์ สีสันต์.(2548:บทคัดย่อ).ที่พบว่าผลการประเมินสภาพการนำหลักสูตรไปใช้ มีดังนี้ การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของคณาจารย์อยู่ในระดับดี การวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับดี การบริหารงานหลักสูตรอยู่ในระดับดี

4. การประเมินผลผลิต

ผลการประเมินด้านผลผลิตภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับทุกรายข้อโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ รักและภาคภูมิใจในสถาบัน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ความรู้ความสามารถด้านการวิจัย และการพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ย 3.483 ร้อยละของนักศึกษาจบรุ่นที่ 1 ในระยะเวลา 5 ปีจำนวน 3 ราย (ร้อยละ 100) โดยมีผลด้านบวกสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไล ทองแผ่ (การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู.2547:บทคัดย่อ) บางส่วนและไม่สอดคล้องในบางส่วนซึ่งมีผลการวิจัยในด้านผลสัมฤทธิ์ และพฤติกรรมที่พบว่านักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้สำเร็จการศึกษารุ่นที่1 มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.45 ซึ่งต่ำกว่า 3.50 อยู่ในเกณฑ์ไม่พอใจ พฤติกรรมการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา มีการนำความรู้ที่ศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงาน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา มีความสามารถเพิ่มขึ้น แต่มีพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงคือ จรรยาบรรณครูและบุคลิกภาพความเป็นครู

5. การประเมินผลกระทบ

ผลการวิเคราะห์พบว่าด้านผลกระทบภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรายข้อส่วนใหญ่ได้แก่ มีความกระตือรือร้นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ความเป็นผู้นำทางความคิด สามารถให้ข้อคิดหรือมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในองค์กรได้ มีความสามารถในการจัดระบบงาน มีความสามารถในการสื่อสาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน มีความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์และประเมินปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้ดำเนินการหรือวิทยากรในการฝึกอบรมให้กับองค์กร ส่วนรายข้อที่เหลือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ส่วนคุณลักษณะเด่นเป็นพิเศษของคณาจารย์บัณฑิตสาขาการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์ด้านความเข้าใจปัญหาของมนุษย์ ชุมชน และ องค์กร พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์สอดคล้องกับมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาในมาตรฐานทั้ง 5 ด้าน มีข้อค้นพบเช่นเดียวกับงานวิจัยของนวลฉวีและคณะ (การประเมินหลักสูตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน,2551:บทคัดย่อ)ปรากฏว่าการปฏิบัติงานทั่วไป และผลงานทางวิชาการของมหาบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษา แล้วเป็นที่พอใจของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานทั้งทางตรง และทางอ้อมอยู่ในระดับดี และงานวิจัยของวิไล ทองแผ่(การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู.2547:บทคัดย่อ) พบว่าพฤติกรรมการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา มีการนำความรู้ที่ศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงาน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา มีความสามารถเพิ่มขึ้น

6.แนวทางการพัฒนา

ดำเนินการปรับโครงสร้างจำนวนหน่วยกิต รายวิชา การจัดการเรียนการสอนในชั้นของการประเมินผลซึ่งสอดคล้องกับมาเรียม นิลพันธุ์และคณะ(ประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตร และการสอน.2554:บทคัดย่อ) ซึ่งแนวทางการพัฒนาและการประกันคุณภาพหลักสูตร ดำเนินการจากชั้นของการสรุปผลการประเมิน สภาพปัญหาเสนอในการประชุมภาควิชาเพื่อปรับปรุงหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาพ.ศ.2551) ที่กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการปรับปรุงภายในระยะเวลา 5 ปี และกำหนดโครงสร้าง คุณสมบัติ และขั้นตอนการปรับปรุง แล้วเสนอให้กรรมการประจำหลักสูตรพิจารณา ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ จัดทำร่างหลักสูตรต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการรวบรวมข้อมูลของประเด็น/ปัญหาและข้อเสนอแนะ สาขานำมาพิจารณาเพื่อปรับปรุงหลักสูตร มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ลดจำนวนหน่วยกิตตามมาตรฐานของสกอ. การปรับวิชาเลือก และมาตรฐานภาษาอังกฤษให้เป็นตามเกณฑ์ของบัณฑิต
2. อุปกรณ์ สถานที่เพื่อบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ควรให้มีห้องศึกษาด้วยตนเอง(Self study)พร้อมสื่อและอุปกรณ์การศึกษาตลอดชีวิต
3. ควรมีการศึกษาดูงานเพื่อการเรียนรู้ระหว่างศึกษา และการทำวิทยานิพนธ์
4. การวัดและประเมินผลบางรายวิชาใช้เพียงคะแนนการสอบ ควรทบทวนเพื่อความโปร่งใส และการประเมินที่โยงการปฏิบัติ กิจกรรม มากกว่าความจำ และทฤษฎีซึ่งอาจไม่ครอบคลุมกิจกรรม รายงาน
5. การเรียนร่วมกับนักศึกษาปริญญาตรีในชั้นเรียนอาจเกิดช่องว่างของการเรียนรู้ ให้มีการปฏิสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
6. การดูแลช่วยเหลือ และกระตุ้น และติดตามในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้ใกล้ชิดมากขึ้น โดยจัดทำเป็นแผนระหว่างนักศึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินหลักสูตรทุกปีการศึกษาเพื่อการปรับปรุงภายในโดยเฉพาะรายวิชา และการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้านและรวดเร็ว
2. ควรมีการติดตามและประเมินผลคณาจารย์บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต เพื่อผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจของโลกอนาคต
3. การผลิตสื่อทางไกลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามปรัชญาการศึกษา อีกทั้งเป็นการรองรับการเป็นASAEN Community
4. จัดโครงการผู้ช่วยสอน มอบหมายให้นักศึกษาปริญญาเอกมีชั่วโมงรับผิดชอบของ นักศึกษาปริญญาตรีเพื่อเพิ่มทักษะการสอนระหว่างการศึกษา
5. ทดลองเปิดหลักสูตรแผน ก การทำเฉพาะวิทยานิพนธ์

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). **คู่มือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). “**ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา**” ราชกิจจานุเบกษา ล.122 ตอนพิเศษ 39 ง 25 พฤษภาคม 2548.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). “**ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานอุดมศึกษาพ.ศ. 2549.**”
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). “**ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2551.**”
- กาญจนา คุณารักษ์. (2535). **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2554.
- คู่มือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2554.
- จำเนียร สุขหลาย และคณะ. (2545). “**แบบจำลอง CIPP**” **รวมบทความทางการประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539) . **การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ อีสัน เพรส.
- ไชยยศ ไพริยศิริธรรม.(2551). **การประเมินความต้องการจำเป็นในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**.
- นวลฉวี ประเสริฐสุขและคณะ (2551)**ประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). **การพัฒนาหลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- วิไล ทองแผ่.(2547).**การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู.สถาบันราชภัฏเทพสตรี. (อัครา)**
- อึ้ง บั้วศรี. (2532). **ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- บุญจันทร์ สีสันต์. (2548). **การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏอุบลราชธานีปริญญาามหาบัณฑิต สาขาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). **บริหารโครงการ**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

- พิทยา ว่องกุล และคณะ. (2542). **ยุทธศาสตร์ประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- พิสนุ ผ่องศรี. (2549). การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : เทียมฟ้า
การพิมพ์.
- _____. (2551). เทคนิควิธีการประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : พรอพ
เพอตีฟริ้นท์จำกัด.
- พัฒนา จันทนา. (2544). **การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคม
ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. ศศ.ม. สาขาการสอนสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัฒนา จันทนา , พงษ์ศักดิ์ แป้นแก้ว, สมร เจนจิจะ . (2551). รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพการ
จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่:คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2548). **การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 4).
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). **พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน 2525**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). **ทฤษฎีการประเมิน**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า112.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2541). **ทฤษฎีการประเมิน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศิริณา จิตต์จรัส. (2547). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. เอกสารประกอบการสอน 2546.**
สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.**หลักสูตร
ดุष्ฎิบัณฑิต**.
- สมร เจนจิจะ. (2544). **วารสารการวิจัยทางการศึกษา. การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
(วารสาร) ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 หน้า 33-49.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : มิตรสยาม.
- _____. (2537). **เทคนิคการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ**. กรุงเทพมหานคร.
- สมพิศ สุขแสน. (2552). **CIPP model : จากรูปแบบการประเมินโครงการ**. (ออนไลน์) อ้างเมื่อ 20
มิถุนายน 2552. จาก <http://www.Riu.ac.th,2545>.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). **การประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2537). **รวมบทความทางการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2541). **การประเมินโครงการ:หลักการการประยุกต์**. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง,
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2545). **แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินโครงการ, ประมวลสาระชุดวิชาการ
ประเมิน และการจัดการโครงการการประเมิน หน่วยที่ 1 – 5(พิมพ์ครั้งที่ 2), นนทบุรี :**

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุภาพร พิศาลบุตร. (2545). **การวางแผนการบริหารโครงการ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์เอกสารตำราและสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- _____. (2545). **การวางแผนการบริหารโครงการ**. (พิมพ์ที่ 2). ศูนย์เอกสารตำราและสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2543). **การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุมิตร คุณานุกร. (2523). **หลักสูตรและการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนการพิมพ์.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2550). **การประเมินโครงการโดยใช้ CIPP Model**. วิทยากรณ์ : 106 (11) 14 – 19.
- สำราญ มีแจ้ง. (2544). **การประเมินโครงการทางการศึกษา : นิชนอแดเวอร์ไทซ์กรุป**.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2551). **กรอบแผนอุดมศึกษา 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)** สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิกจำกัด.
- _____. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545** กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิกจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2254)** กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิกจำกัด.
- Albee, Alana (1999) ‘Assessing impact: some current and key issues’, Caledonia Centre for Social Development, <http://www.caledonia.org.uk/pia.htm> [a very useful paper].
- Beauchamp, George A. (1968). **A Curriculum Theory**. 2nd ed. Willmette, Illinois: The Kage Press.
- Saylor, Galen and Alexander, Willam M. Curriculum Planning for Better Teaching and Leaning. New York: Rinechart and Company,
- CIPPI MODEL. (2554). [Online aviable] : http://www.slidefider.net/c/cippi_introduction_model/21540809 เข้าถึงเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2554.
- Good, C. V. (1973). **Dictionary of Education**. New York : McGraw – Hill.

- Johnson, Tauna. (2011). **Natural Resources Integrated Curriculum: A Formative Program Evaluation Diss.** Dissertation Abstracts International.
- Lovon P. (2007). An Evaluation of The Nation Curriculum Redesign project : Eightth grade science curriculum pedagogical strategies. Dissertation Abstracts International,
- Paul Robert Finn. (1983). An Evaluation of The Effects of a Leisure Education Curriculum on Delinquents s Motivation, Knowledge and Behavior changes Related to Boredom .Dissertation Abstracts International.
- Pratt, David. (1980). **Curriculum: Design and Development.** NY: Harcourt Brace Jovanovich
- Stufflebeam, D.L. Madaus, G. F. & Kellaghan, T. (Eds.), (2000) Evaluation models (2nd ed.). Boston: Kluwer Academic Publishers.
- Torbin I. Barry . (1983). The delevopment of a curriculum strategy for self-Evaluation of student's perception of their significant learning .Dissertation Abstracts International.
- Trochim, William M.K. (2002), **Introduction to Evaluation,** <http://www.socialresearchmethods.net/kb/intreval.htm> [definitions, strategies, types, questions and methods; link to The Planning-Evaluation Cycle and An Evaluation Culture. Based on book, Research Methods Knowledge Base].
- Welch, Wayne W. (1974). **The Process of Evaluation.** Journal of research on science Teaching, 11 (2), pp./ 175-183.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ดร.เสาวคนธ์ สุดสวาสดิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ดร.ยิ่ง กิริติบุรณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ดร.ชวิศ จิตรวิจารณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
4. ดร.เกษม อยู่บำรุง มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คำอธิบายประกอบประเด็นการสอบถาม

เรียน นักศึกษาดุขฎฐฎบฎฑิต ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษยและสังคม

กรอบประเด็นการสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของดุขฎฐฎบฎฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษยและสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร การศึกษาครั้งนี้เป็นการติดตามผลการผลิตบัณฑิต ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร การจัดการการเรียนการสอนและการวิจัยสู่คุณภาพการศึกษา

ภาควิชาจึงขอความร่วมมือมายังท่านผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อให้โปรดให้ข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อความนี้ โปรดแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา

สาขาการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนามนุษย ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษยและสังคม ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการเสวนาอย่างดียิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริณา จิตต์จรัส)

หัวหน้าโครงการ

ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษยและสังคม คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
จังหวัดนครปฐม โทร/โทรสาร 0-34-255777

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านสภาวะแวดล้อมและด้านกระบวนการ							
1.	การวางแผนหลักสูตร						
2.	การดำเนินการ						
3.	การควบคุมหลักสูตร						
4.	การส่งเสริมสนับสนุน						
5.	การพัฒนาหลักสูตร						
6.	ชี้แจงการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่ บทเรียน						
7.	สัดส่วนภาคทฤษฎี และปฏิบัติ						
8.	การมีส่วนร่วมการเรียนรู้						
9.	เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์						
10.	ใช้วิจัยเป็นฐานการเรียนรู้						
11.	สอดแทรกความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจรรยาบรรณ วิชาชีพ						
12.	กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
13.	สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ เนื้อหา						
14.	ใช้เครือข่ายและแหล่งเรียนรู้						
15.	ชี้แจงวัตถุประสงค์ การวัดและ เกณฑ์การประเมิน						
16.	มีระบบการประเมินที่ดี						
17.	เนื้อหาครอบคลุม						
18.	มีส่วนร่วมการประเมิน						
19.	ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนา						
20.	บุคลากรทะเบียน						

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
21.	บุคลากรการเงิน						
22.	บุคลากรกิจกรรม						
23.	วัสดุอุปกรณ์						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำอธิบายประกอบแบบประเมิน

เรียน คณาจารย์ และอาจารย์พิเศษ

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นคณาจารย์ และอาจารย์พิเศษ ของ ดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนและสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร การศึกษาครั้งนี้เป็นการติดตามผลการผลิตบัณฑิต ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร การจัดการการเรียนการสอนและการวิจัยสู่คุณภาพการศึกษา สาขาวิชาจึงขอความร่วมมือมายังท่าน เพื่อได้โปรดให้ข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อความในแบบประเมินนี้ โปรดแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาและกรุณาส่งข้อมูลถึงภาควิชาอย่าง เป็นความลับ ภายในระยะเวลาประมาณ สองสัปดาห์หลังได้รับ

สาขาการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาคนและสังคม ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนและสังคม ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริณา จิตต์จรัส)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนและสังคม คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
จังหวัดนครปฐม โทร/โทรสาร 0-34-255777

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
การประเมินสถานะแวดล้อม				
1. ความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตร				
	1. หลักสูตรสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติ			
	2. หลักสูตรสอดคล้องกับพรบ. มหาวิทยาลัย และคณะ			
	3. หลักสูตรสอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน			
	4. หลักสูตรสนองความต้องการของผู้เรียน			
	5. หลักสูตรเน้นกระบวนการสร้างความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์			
	6. หลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			
	7. หลักสูตรสอดคล้องกับจุดอ่อน จุดแข็งของภาควิชา			
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม				
	1. มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการจัดการและการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต			
	2. มีความสามารถด้านวิชาการ การบริหารและ การปฏิบัติในวิชาชีพ มีการพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม และการวิจัย			
	3. มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ			

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
	4.มีทักษะในการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี			
3 .แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา				
	1.ภาควิชามีโครงการเปิดรับนักศึกษาเข้าศึกษาในภาคปกติอย่างต่อเนื่องทุกปี			
	2.ภาควิชามีโครงการเปิดรับนักศึกษาเข้าศึกษาในภาคพิเศษอย่างต่อเนื่องทุกปี			
	3.ภาควิชามีแผนการจัดโครงการบริการทางวิชาการด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์อย่างสม่ำเสมอทุกปี			
	4.ภาควิชามีแผนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่หลักสูตรผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย			
	5.ภาควิชามีแผนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่หลักสูตรโดยภาควิชาส่งตรงถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
4. จุดอ่อน/จุดแข็งของภาควิชา/สาขาวิชา				
	1.เป็นภาควิชาที่มีชื่อเสียงในด้านการจัดการความรู้ด้านการศึกษาตลอดชีวิต			

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
	2.ภาคีวิชามีอาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการศึกษาตลอดชีวิต			
	3.โครงสร้างรายวิชาสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ			
	4.ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนไม่แพงเมื่อเปรียบกับสถาบันอื่น			
	5.อาจารย์ประจำหลักสูตรมีจำนวนน้อย			
	6.สถานที่และอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ไม่เพียงพอ			
การประเมินปัจจัยนำเข้า				
1. โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร				
	1.หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต) 3 หน่วยกิต ได้แก่ ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาต่างชาติ บัณฑิตทางการศึกษา 1 การมีวิชาบังคับก่อน สำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางการศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาผู้ใหญ่ หรือการศึกษานอกระบบ ต้องเรียนรายวิชาที่กำหนดจำนวน 3 หน่วยกิต (ไม่นับหน่วยกิต) ได้แก่ หลักและปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต			

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
	<p>2.วิชาบังคับเฉพาะสาขา 18 หน่วยกิต ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ระเบียบวิธีวิจัยและการออกแบบงานวิจัย 2. พัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ 3. การพัฒนาโครงการการศึกษาตลอดชีวิตและพัฒนามนุษย์ 4. การสัมมนาทางการศึกษาตลอดชีวิตและพัฒนามนุษย์ 5. การพัฒนามนุษย์ 6. สัมมนาวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก 			
	<p>3. วิชาบังคับเลือก 6 หน่วยกิต ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับการศึกษาตลอดชีวิต 2.การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ระหว่างประเทศ 3.การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ 4.การวิเคราะห์นโยบายการศึกษาตลอดชีวิต 			
	<p>4. วิชาเลือกเสรี 27 รายวิชา ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้คอมพิวเตอร์ในการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา 2. โปรแกรมทางสถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา 			

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
	3. กระบวนการเรียนรู้และการสอน ผู้ใหญ่ 4. การบริหารการศึกษาตลอดชีวิต 5. การพัฒนาและการประเมินผล โครงการ 6. การจัดการความรู้ 7. สตรีศึกษา 8. การจัดการฝึกอบรม 9. ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษา คั่นคว่า ในสาขาการศึกษาตลอด ชีวิตและการพัฒนามนุษย์ 10. ปฏิบัติการวิจัยเชิงคุณภาพใน การศึกษาตลอดชีวิต 11. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการศึกษา ตลอดชีวิต 12. การบริหารองค์กรการศึกษา ตลอดชีวิต 13. การวางแผนและการจัดหลักสูตร ทางการศึกษาตลอดชีวิต 14. การนิเทศงานการศึกษาตลอด ชีวิต 15. การประเมินผลโครงการทาง การศึกษาตลอดชีวิต 16. การศึกษาของชุมชน 17. การวางแผนการวิจัยและการ ประเมินผลแบบมีส่วนร่วม 18. การพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ของ ผู้ใหญ่ 19. การศึกษากับการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม 21. สัมมนาปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา			

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
	<p>ตลอดชีวิตของประเทศโลกที่สาม</p> <p>22. การฝึกอบรมผู้นำชุมชน</p> <p>23. การจัดการศึกษาทางไกล</p> <p>24. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิตในประเทศไทย</p> <p>25. ภูมิปัญญาไทยและการพัฒนาสินค้าพื้นบ้าน</p> <p>26. การเงินเพื่อการจัดการการศึกษาตลอดชีวิต</p> <p>27. สัมมนาการอาชีวศึกษาสำหรับผู้ใหญ่</p> <p>28. สังกศนุแห่งการเรียนรู้</p>			
	5.การทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต			
	6.การลงทะเบียนสอบวัดคุณสมบัติ เมื่อนักศึกษาได้ศึกษารายวิชาบังคับทั้งหมด และรายวิชาเลือกต่างๆ มาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต			
การจัดแผนการเรียน				
2. คุณสมบัติผู้เรียน/การสอบคัดเลือก				
	1.ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญา มหาบัณฑิตทุกสาขาหรือเทียบเท่า มีเกรดเฉลี่ยอย่างน้อย 3.25 ขึ้นไป			
	2.ผู้เรียนมีประสบการณ์หลังจบ การศึกษาอย่างน้อย 2 ปี			
	3.ผู้เรียนต้องผ่านการทดสอบความรู้ ภาษาอังกฤษตามระเบียบของ ภาควิชา			

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
3. คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์				
	1.จบการศึกษาทางด้านการศึกษา ตลอดชีวิตหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง			
	2.มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัย			
	3.มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ			
4. สิ่งเอื้ออำนวยการเรียนรู้การสอน				
	1.สถานที่			
	2.สื่อและอุปกรณ์			
	3.ตำราและเอกสาร			
	4.แหล่งเรียนรู้			
	5.แหล่งศึกษาดูงาน			
	6.งบประมาณที่ภาควิชาได้รับ			
	7.ทุนการทำวิทยานิพนธ์			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ

คำอธิบายประกอบแบบประเมิน

เรียน ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ของดุขภูมิตต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ภาควิชาการศึกษาเพื่อ การพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร การศึกษาครั้งนี้เป็นการติดตามผล การผลิตบัณฑิต ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร การจัดการ การเรียนการสอนและการวิจัยสู่คุณภาพการศึกษา

ภาควิชาจึงขอความร่วมมือมายังท่าน เพื่อได้โปรดให้ข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อคำถามในแบบ ประเมินนี้ โปรดแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาและกรุณาส่งข้อมูลถึงภาควิชาอย่างเป็นทางการกลับ ภายในระยะเวลาประมาณ 2 สัปดาห์หลังได้รับ โปรดตอบคำถามโดย

1. กรอกข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของ ผู้ตอบ
2. เขียนข้อมูลเพิ่มเติมในช่องว่างที่เว้นไว้ให้คำคำถามแต่ละข้อเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อ ประเด็นคำถามนั้น

สาขาการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาคนุษย์ ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนุษย์และ สังคม ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริณา จิตต์จรัส)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนุษย์และสังคม คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
จังหวัดนครปฐม โทร/โทรสาร 0-34-255777

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
การประเมินสภาวะแวดล้อม				
1. ความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตร				
	8. หลักสูตรสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติ			
	9. หลักสูตรสอดคล้องกับพรบ. มหาวิทยาลัย และคณะ			
	10. หลักสูตรสอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน			
	11. หลักสูตรสนองความต้องการของผู้เรียน			
	12. หลักสูตรเน้นกระบวนการสร้างความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์			
	13. หลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			
	14. หลักสูตรสอดคล้องกับจุดอ่อน จุดแข็งของภาควิชา			
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม				
	5.มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการจัดการและการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต			
	6.มีความสามารถด้านวิชาการ การบริหารและ การปฏิบัติในวิชาชีพ มีการพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม และการวิจัย			
	7.มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ			

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
	8.มีทักษะในการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี			
3 .แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา				
	6.ภาควิชามีโครงการเปิดรับนักศึกษาเข้าศึกษาในภาคปกติอย่างต่อเนื่องทุกปี			
	7.ภาควิชามีโครงการเปิดรับนักศึกษาเข้าศึกษาในภาคพิเศษอย่างต่อเนื่องทุกปี			
	8.ภาควิชามีแผนการจัดโครงการบริการทางวิชาการด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์อย่างสม่ำเสมอทุกปี			
	9.ภาควิชามีแผนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่หลักสูตรผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย			
	10. ภาควิชามีแผนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่หลักสูตรโดยภาควิชาส่งตรงถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
	3.หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต) 3 หน่วยกิต ได้แก่ ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาต่างชาติ บัณฑิตทางการศึกษา 1 การมีวิชาบังคับก่อน สำหรับผู้ไม่มีพื้นฐานทางการศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาผู้ใหญ่ หรือการศึกษานอกระบบ ต้องเรียนรายวิชาที่			

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
	กำหนด จำนวน 3 หน่วยกิต (ไม่นับหน่วยกิต) ได้แก่ หลักและปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต			
	<p>4.วิชาบังคับเฉพาะสาขา 18 หน่วยกิต ได้แก่</p> <p>6. ระเบียบวิธีวิจัยและการออกแบบงานวิจัย</p> <p>7. พัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่</p> <p>8. การพัฒนาโครงการการศึกษาตลอดชีวิตและพัฒนามนุษย์</p> <p>9. การสัมมนาทางการศึกษาตลอดชีวิตและพัฒนามนุษย์</p> <p>10. การพัฒนามนุษย์</p> <p>6. สัมมนาวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก</p>			
	<p>5. วิชาบังคับเลือก 6 หน่วยกิต ได้แก่</p> <p>1. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับการศึกษาตลอดชีวิต</p> <p>2. การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ระหว่างประเทศ</p> <p>3. การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ</p> <p>6. การวิเคราะห์นโยบายการศึกษาตลอดชีวิต</p>			
	<p>7. 4.วิชาเลือกเสรี 27 รายวิชา ได้แก่</p> <p>1. การใช้คอมพิวเตอร์ในการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา</p>			

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
	2. โปรแกรมทางสถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา 3. กระบวนการเรียนรู้และการสอนผู้ใหญ่ 4. การบริหารการศึกษาตลอดชีวิต 5. การพัฒนาและการประเมินผลโครงการ 6. การจัดการความรู้ 7. สตรีศึกษา 8. การจัดการฝึกอบรม 9. ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษา คั่นคว่า ในสาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ 10. ปฏิบัติการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาตลอดชีวิต 11. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการศึกษาตลอดชีวิต 12. การบริหารองค์กรการศึกษาตลอดชีวิต 13. การวางแผนและการจัดหลักสูตรทางการศึกษาตลอดชีวิต 14. การนิเทศงานการศึกษาตลอดชีวิต 15. การประเมินผลโครงการทางการศึกษาตลอดชีวิต 16. การศึกษาของชุมชน 17. การวางแผนการวิจัยและการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม 18. การพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้			

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
	<p>ของผู้ใหญ่</p> <p>19. การศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม</p> <p>21. สัมมนาปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศโลกที่สาม</p> <p>22. การฝึกอบรมผู้นำชุมชน</p> <p>23. การจัดการศึกษาทางไกล</p> <p>24. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิตในประเทศไทย</p> <p>25. ภูมิปัญญาไทยและการพัฒนาสินค้าพื้นบ้าน</p> <p>26. การเงินเพื่อการจัดการการศึกษาตลอดชีวิต</p> <p>27. สัมมนาการอาชีวศึกษาสำหรับผู้ใหญ่</p> <p>28. สังคมแห่งการเรียนรู้</p>			
	8.การทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต			
	9.การลงทะเบียนสอบวัดคุณสมบัติ เมื่อนักศึกษาได้ศึกษารายวิชาบังคับทั้งหมด และรายวิชาเลือกต่างๆ มาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต			
การจัดแผนการเรียน				
2. คุณสมบัติผู้เรียน/การสอบคัดเลือก				
	4.ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาามหาบัณฑิตทุกสาขาหรือเทียบเท่า มีเกรดเฉลี่ยอย่างน้อย			

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
	3.25 ขึ้นไป			
	5.ผู้เรียนมีประสบการณ์หลังจบการศึกษาอย่างน้อย 2 ปี			
	6.ผู้เรียนต้องผ่านการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษตามระเบียบของภาควิชา			
3. คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์				
	1.จบการศึกษาทางด้านการศึกษาตลอดชีวิตหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง			
	2.มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัย			
	3.มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ			
4. สิ่งเื้ออำนวยการเรียนการสอน				
	1.สถานที่			
	2.สื่อและอุปกรณ์			
	3.ตำราและเอกสาร			
	4.แหล่งเรียนรู้			
	5.แหล่งศึกษาดูงาน			
	6.งบประมาณที่ภาควิชาได้รับ			
	7.ทุนการทำวิทยานิพนธ์			
การประเมินกระบวนการ				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

คำอธิบายประกอบประเด็นการสอบถาม

เรียน คุณวุฒิบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนุชย์และสังคม

กรอบประเด็นการสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาคนุชย์ ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนุชย์และสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร การศึกษาครั้งนี้เป็นการติดตามผลการผลิตบัณฑิต ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร การจัดการการเรียนการสอนและการวิจัยสู่คุณภาพการศึกษา

ภาควิชาจึงขอความร่วมมือมายังท่านผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อให้โปรดให้ข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อความนี้ โปรดแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา

สาขาการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาคนุชย์ ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนุชย์และสังคม ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการเสวนาอย่างดียิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริณา จิตต์จรัส)

หัวหน้าโครงการ

ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนุชย์และสังคม คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
จังหวัดนครปฐม โทร/โทรสาร 0-34-255777

ลำดับที่	ประเด็น	ความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านสภาวะแวดล้อมและด้านกระบวนการ							
1.	การวางแผนหลักสูตร						
2.	การดำเนินการ						
3.	การควบคุมหลักสูตร						
4.	การส่งเสริมสนับสนุน						
5.	การพัฒนาหลักสูตร						
6.	ชี้แจงการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่ บทเรียน						
7.	สัดส่วนภาคทฤษฎี และ ปฏิบัติ						
8.	การมีส่วนร่วมการเรียนรู้						
9.	เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิด สร้างสรรค์						
10.	ใช้วิจัยเป็นฐานการเรียนรู้						
11.	สอดแทรกความมีระเบียบ วินัย คุณธรรม และ จรรยาบรรณวิชาชีพ						
12.	กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ						
13.	สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ เนื้อหา						
14.	ใช้เครือข่ายและแหล่ง เรียนรู้						
15.	ชี้แจงวัตถุประสงค์ การวัด และเกณฑ์การประเมิน						
16.	มีระบบการประเมินที่ดี						
17.	เนื้อหาครอบคลุม						

ลำดับที่	ประเด็น	ความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
18.	มีส่วนร่วมการประเมิน						
19.	ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนา						
20.	บุคลากรทะเบียน						
21.	บุคลากรการเงิน						
22.	บุคลากรกิจกรรม						
23.	วัสดุอุปกรณ์						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น

คำอธิบายประกอบการสอบถาม

เรียน หัวหน้างานในหน่วยงานต้นสังกัดของคุชกุ์บัณฑิต ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนุขย์และสังคม

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของหัวหน้างานในหน่วยงานต้นสังกัดของคุชกุ์บัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาคนุขย์ ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนุขย์และสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร การศึกษาครั้งนี้เป็นการติดตามผลการผลิตบัณฑิต ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร การจัดการการเรียนการสอนและการวิจัยสู่คุณภาพการศึกษา

ภาควิชาจึงขอความร่วมมือมายังท่าน เพื่อได้โปรดให้ข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อคำถามซึ่งประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลคุณลักษณะและผลการปฏิบัติงานของคุชกุ์บัณฑิต

ระดับความคิดเห็นต่อข้อคำถามแต่ละข้อมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยหรือมีลักษณะเช่นนั้นระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยหรือมีลักษณะเช่นนั้นระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยหรือมีลักษณะเช่นนั้นระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยหรือมีลักษณะเช่นนั้นระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยหรือมีลักษณะเช่นนั้นระดับน้อยที่สุด หรือไม่มีเลยหรือไม่เห็นด้วย

เลย

สาขาการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาคนุขย์ ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนุขย์และสังคม ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบข้อคำถาม

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริณา จิตต์จรัส)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนุขย์และสังคม คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

จังหวัดนครปฐม โทร/โทรสาร 0-34-255777

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

1. ผู้ตอบทำงานร่วมกับดุษฎีบัณฑิตสาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ก่อนสำเร็จการศึกษากี่ปี

1 ปี

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. ผู้ตอบทำงานร่วมกับดุษฎีบัณฑิตสาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์หลังสำเร็จการศึกษแล้วกี่ปี

1 ปี

2-3 ปี

มากกว่า 3 ปี

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 การแสดงความคิดเห็นต่อดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์

โปรดตอบคำถามโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่านต่อดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานของท่านในด้านต่าง ๆ และโปรดตอบคำถามทุกข้อ

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านผลผลิต							
1.	ความรู้ความสามารถด้านการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์						
2.	ความรู้ความสามารถด้านการวิจัย การพัฒนา						
3.	1. ความรู้ความสามารถด้านภาษา วัฒนธรรม ภาษาIT และภาษาอังกฤษ						
4.	คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ						
5.	มีความรู้ ความสามารถการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต						
6.	มีทักษะทางวิชาการ การบริหาร และการปฏิบัติอย่างรอบด้าน						
7.	พัฒนาตนเองเสมอ						
8.	รักและภาคภูมิใจในสถาบัน						
9.	ด้านผลกระทบ						
1.	ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่าง						

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	สม่ำเสมอ						
2.	มีความกระตือรือร้นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร						
3.	มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่						
4.	มีความเป็นผู้นำทางความคิดสามารถให้ข้อคิดหรือมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหาในองค์กรได้						
5.	มีความสามารถในการจัดระบบงาน						
6.	มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม						
7.	มีความสามารถในการสื่อสาร						
8.	ความสามารถในการประสานงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน						
9.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน						
10.	มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในองค์กร						

ที่	ประเด็น	ความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
11.	มีความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ และประเมินปัญหาอย่างเป็นระบบ						
12.	มีความรู้ความสามารถในการ ศึกษาวิจัยที่เหมาะสม						
13.	มีความรู้ความสามารถในการเป็น ผู้ดำเนินการหรือวิทยากรในการ ฝึกอบรมให้กับองค์กร						

3. โดยภาพรวมท่านมีความพึงพอใจต่อคณาจารย์บัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ในระดับใด

- มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
- มีความพึงพอใจในระดับมาก
- มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
- มีความพึงพอใจในระดับน้อย
- มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

4. ท่านมีความเห็นว่าคณาจารย์บัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ควรมีคุณลักษณะเด่น เป็นพิเศษในด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

ประเด็นการเสวนากลุ่ม

การประเมินสถานะแวดล้อม

1. ความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตร

หลักสูตรสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติ

หลักสูตรสอดคล้องกับพรบ.มหาวิทยาลัย และคณะ

หลักสูตรสอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน

หลักสูตรสนองความต้องการของผู้เรียน

หลักสูตรเน้นกระบวนการสร้างความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

หลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

หลักสูตรสอดคล้องกับจุดอ่อน จุดแข็งของภาควิชา

2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม

มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการจัดการและการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต

มีความสามารถด้านวิชาการ การบริหารและ การปฏิบัติในวิชาชีพ มีการพัฒนาองค์ความรู้

นวัตกรรม และการวิจัย

มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ

มีทักษะในการสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยี

3. แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา

ภาควิชามีโครงการเปิดรับนักศึกษาเข้าศึกษาในภาคปกติอย่างต่อเนื่องทุกปี

ภาควิชามีโครงการเปิดรับนักศึกษาเข้าศึกษาในภาคพิเศษอย่างต่อเนื่องทุกปี

ภาควิชามีแผนการจัดโครงการบริการทางวิชาการด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนา
มนุษย์อย่างสม่ำเสมอทุกปี

ภาควิชามีแผนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่หลักสูตรผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

ภาควิชามีแผนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่หลักสูตรโดยภาควิชาส่งตรงถึงหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง

4. จุดอ่อน/จุดแข็งของภาควิชา/สาขาวิชา

เป็นภาควิชาที่มีชื่อเสียงในด้านการจัดการความรู้ด้านการศึกษตลอดชีวิต

ภาควิชามีอาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการศึกษตลอดชีวิต

โครงสร้างรายวิชาสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนไม่แพงเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอื่น

อาจารย์ประจำหลักสูตรมีจำนวนน้อย

สถานที่และอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ไม่เพียงพอ

การประเมินปัจจัยนำเข้า

1. โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร

1. **หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน** (ไม่นับหน่วยกิต) 3 หน่วยกิต ได้แก่ ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาดุขุฎิบัณฑิตทางการศึกษา 1

การมีวิชาบังคับก่อน สำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางการศึกษตลอดชีวิต การศึกษาผู้ใหญ่ หรือการศึกษานอกระบบ ต้องเรียนรายวิชาที่กำหนด จำนวน 3 หน่วยกิต (ไม่นับหน่วยกิต) ได้แก่ หลักและปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต

2. **วิชาบังคับเฉพาะสาขา** 18 หน่วยกิต ได้แก่

1. ระเบียบวิธีวิจัยและการออกแบบงานวิจัย
2. พัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
3. การพัฒนาโครงการการศึกษาตลอดชีวิตและพัฒนามนุษย์
4. การสัมมนาทางการศึกษตลอดชีวิตและพัฒนามนุษย์
5. การพัฒนามนุษย์
6. สัมมนาวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก

3. **วิชาบังคับเลือก** 6 หน่วยกิต ได้แก่

1. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับการศึกษตลอดชีวิต
2. การศึกษตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ระหว่างประเทศ
3. การศึกษตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
4. การวิเคราะห์นโยบายการศึกษาตลอดชีวิต

4. วิชาเลือกเสรี 27 รายวิชา ได้แก่

1. การใช้คอมพิวเตอร์ในการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา
2. โปรแกรมทางสถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา
3. กระบวนการเรียนรู้และการสอนผู้ใหญ่
4. การบริหารการศึกษาตลอดชีวิต
5. การพัฒนาและการประเมินผลโครงการ
6. การจัดการความรู้
7. สตรีศึกษา
8. การจัดการฝึกอบรม
9. ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาค้นคว้า ในสาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนา

มนุษย์

10. ปฏิบัติการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาตลอดชีวิต
11. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการศึกษาตลอดชีวิต
12. การบริหารองค์การการศึกษาตลอดชีวิต
13. การวางแผนและการจัดหลักสูตรทางการศึกษาตลอดชีวิต
14. การนิเทศงานการศึกษาตลอดชีวิต
15. การประเมินผลโครงการทางการศึกษาตลอดชีวิต
16. การศึกษาของชุมชน
17. การวางแผนการวิจัย และการ
18. ประเมินผลแบบมีส่วนร่วม
19. การพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
20. การศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
21. สัมมนาปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศโลกที่สาม
22. การฝึกอบรมผู้นำชุมชน
23. การจัดการศึกษาทางไกล
24. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิตในประเทศไทย
25. ภูมิปัญญาไทยและการพัฒนาสินค้าพื้นบ้าน
26. การเงินเพื่อการจัดการการศึกษาตลอดชีวิต
27. สัมมนาการอาชีวศึกษาสำหรับผู้ใหญ่
28. สังคมแห่งการเรียนรู้

5. การทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต

6. การลงทะเบียนสอบวัดคุณสมบัติ เมื่อนักศึกษาได้ศึกษารายวิชาบังคับทั้งหมด และรายวิชาเลือกต่างๆ มาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต

7. การจัดแผนการเรียน

2. คุณสมบัติผู้เรียน/การสอบคัดเลือก

1. ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททุกสาขาหรือเทียบเท่า มีเกรดเฉลี่ยอย่างน้อย 3.25 ขึ้นไป

2. ผู้เรียนมีประสบการณ์หลังจบการศึกษาอย่างน้อย 2 ปี

3. ผู้เรียนต้องผ่านการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษตามระเบียบของภาควิชา

3. คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1. จบการศึกษาทางด้านการศึกษาด้านชีวิตหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

2. มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัย

3. มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ

4. สิ่งเื้ออำนวยการเรียนการสอน

1. สถานที่

2. สื่อและอุปกรณ์

3. ตำราและเอกสาร

4. แหล่งเรียนรู้

5. แหล่งศึกษาดูงาน

6. งบประมาณที่ภาควิชาได้รับ

7. ทุนการทำวิทยานิพนธ์

การประเมินกระบวนการ

1. การจัดการบริหารหลักสูตร

การวางแผนหลักสูตร

การดำเนินการ

การควบคุมหลักสูตร

การส่งเสริมสนับสนุน

การพัฒนาหลักสูตร

2. กระบวนการเรียนการสอน

ชี้แจงการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียน

สัดส่วนภาคทฤษฎี และปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมการเรียนรู้

เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์

ใช้วิจัยเป็นฐานการเรียนรู้

สอดแทรกความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา

ใช้เครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

3. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ การวัด และเกณฑ์การประเมิน

2. มีระบบการประเมินที่ดี

3. เนื้อหาครอบคลุม

4. มีส่วนร่วมการประเมิน

5. ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนา

4. การจัดทำวิทยานิพนธ์

การทำวิทยานิพนธ์สามารถปฏิบัติได้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม

การเลือกหัวข้อและกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ตรงตามความต้องการและความสนใจ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์มีเวลาให้การปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบงานและให้ข้อเสนอแนะอย่างชัดเจน

นักศึกษามีความพอใจและตั้งใจในการทำวิทยานิพนธ์

นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือและแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อที่ศึกษาอย่างเพียงพอ

นักศึกษาประสบความสำเร็จในทุกขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาสามารถใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้

5. การให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การให้บริการของเจ้าหน้าที่ภาค

การให้บริการของเจ้าหน้าที่คณะ

การให้บริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

การให้บริการของเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย

-การแจ้งข้อมูลตารางเรียน/ตารางเวลา/การแจ้งปฏิทินการศึกษา

-การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์พิมพ์รายงานและวิทยานิพนธ์

-การให้บริการสืบค้นข้อมูล

- การติดตามความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์
- การให้ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์
- การตรวจสอบความถูกต้องของวิทยานิพนธ์
- การเก็บรวบรวมวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิต

6.ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

- การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ
- การดำเนินงานประกันคุณภาพในกระบวนการจัดการเรียนการสอน
- การติดตามและประเมินผลภายใน
- การนำผลการประเมินไปปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและกิจกรรม

ประวัติคณะวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริณา จิตต์จรัส

ชื่อ - สกุล (ภาษาไทย) ศิริณา จิตต์จรัส
(ภาษาอังกฤษ) Sirina Jitcharat

ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบัน ข้าราชการ รองศาสตราจารย์

สถานที่ทำงาน ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนุชย์และสังคม คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร โทรศัพท์ 0815618740 e-mail address : Sirina_c@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ชื่อสถานศึกษาและประเทศ	ปี พ.ศ.ที่จบ
Ph.D. สาขาพัฒนาชนบท	มหาวิทยาลัย Central Luzon ประเทศฟิลิปปินส์	2531
ศศ.ม. สาขาพัฒนาสังคม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	2524
วท.บ. สาขาพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล	2522

ความเชี่ยวชาญ การวิจัยทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ การพัฒนาและการศึกษาชุมชน

ผลงานทางวิชาการและวิจัย

- การสร้างชุดการสอนวิจัยเบื้องต้นสำหรับศึกษานิเทศก์ และครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 (ทุนสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ)
- การประเมินสภาพความพร้อมท้องถิ่นในการขยายการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี เขตการศึกษา 1
- การศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการสั่งแต่งตั้งข้าราชการครูของกรมต่างๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ (ทุนสำนักงาน ก.ค.)
- ประเมินศักยภาพการอบรมผู้บริหารระดับสูงสถาบันพัฒนาผู้บริหาร (ทุนกระทรวงศึกษาธิการ)
- การสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียน (ทุนสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 2545)
- บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องสัตว์ป่าและการอนุรักษ์สัตว์ป่า(ทุนสำนักงานครุสภา กระทรวงศึกษาธิการ)

- การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา(ทุนมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 2546)

- การบริหารจัดการเพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพสมุนไพรในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ทุนเครือข่ายวิจัยภาคกลางตอนบน.2548)

- แนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานเพื่อก้าวสู่ระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์(OTOP) กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ ของตกแต่ง และของที่ระลึกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา(ทุนสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.2549)

- โครงการวิจัยการพัฒนานวัตกรรมสำหรับการเผยแพร่ความรู้ด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตของคนไทยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก:กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา(ทุนสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2550)

- โครงการศึกษาและสรุปบทเรียนกรณีการทดลองการถ่ายโอนสถานีอนามัยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ทุนสวรส. กระทรวงสาธารณสุข 2551)

หนังสือ(ตำรา)

- ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา บัณฑิตศึกษา สาขาส่งเสริมการเกษตรและ สหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คีรีบูน จงวุฒิเวศย์

ชื่อ - สกุล (นาง) (ภาษาไทย) คีรีบูน จงวุฒิเวศย์
(ภาษาอังกฤษ) KIRIBOON JONGWAUTIWES

ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบัน ข้าราชการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สถานที่ทำงาน ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนและสังคม คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร โทรศัพท์ 0818281456 โทรสาร 034255777 e-mail address :
kiriboonj@gmail.com

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ชื่อสถานศึกษาและประเทศ	ปี พ.ศ.ที่จบ
Doctor of Philosophy	University of Missouri Columbia, U.S.A.	2529
Master of Arts in Agrarian Studies	University of the Philippines	2522
ศิลปศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประเทศไทย	2518

สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ ระบุสาขาวิชา การศึกษา กลุ่มวิชาการศึกษาดลอดชีวิตและการ
พัฒนามนุษย์

ผลงานวิจัย

คีรีบูน จงวุฒิเวศย์และคณะ. สภาพะการทำงาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและแนวทางการพัฒนาวิชาชีพศึกษาศาสตร์ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร :นครปฐม,2541.

มาเรียม นิลพันธุ์และคีรีบูน จงวุฒิเวศย์ รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาจัดทำหลักสูตรการอบรมอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม กรมศิลปากร : กรุงเทพมหานคร, 2542.

คีรีบูน จงวุฒิเวศย์และมาเรียม นิลพันธุ์. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาและจัดทำคู่มืออาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม กรมศิลปากร : กรุงเทพมหานคร, 2542.

ลิขิต กาญจนภรณ์และคณะ รายงานการวิจัยเรื่องการผลิตโครงการจัดตั้งอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม(อส.มศ.) :นครปฐม,2542.

ศิริณา จิตจรัสและคณะ .ประเมินศักยภาพและผลการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา นครปฐม,2542.

สุวิดา ธรรมมณีวงศ์และคณะ. แบบแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับชนบทไทยในภาคกลาง : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นครปฐม,2543

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษา มหาวิทยาลัย : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัยศิลปากร :นครปฐม,2545.

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องสมุนไพรชุมชนปลักไม้ลาย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม : นครปฐม, 2546.

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์และคณะ. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. รายงานวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม,2546.

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์และคณะ. รายงานการประเมินผลการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชนจังหวัดมุกดาหาร : มุกดาหาร, 2546.

มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ การพัฒนารูปแบบการครุศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ : กรณีศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.นครปฐม,2549.

มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ การศึกษาการเรียนรู้และแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นครปฐม,2552.

3. นางสาวพรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข

ชื่อ - สกุล (นางสาว) (ภาษาไทย) พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข
(ภาษาอังกฤษ) Panpat Plungsricharoensuk

ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบัน พนักงานมหาวิทยาลัย อาจารย์

สถานที่ทำงาน ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคม คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000 โทร. 0851590517 Email
Address: plungpanpat@gmail.com panpat@su.ac.th

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ชื่อสถานศึกษาและประเทศ	ปี พ.ศ.ที่จบ
ศศ.ม.การพัฒนาสังคม	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2551
สส.บ.สังคมสงเคราะห์ (เกียรตินิยมดี)	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2543

ผลงานทางวิชาการ (งานแต่ง เรียบเรียง แปล วิจัย บทความ)

- Balakrishnan, R., Angkarb, P.K., Sakda, T., & Panpat, P. *Gender responsive technology for poverty alleviation in Thailand*. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Bangkok and United Nations Development Programme. Bangkok. 2003.

- Balakrishnan, R., Panpat, P., Sakda, T., & Angkarb, P.K. *Directory of Institutions to access Technology and Information Service*. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Bangkok and United Nations Development Programme. Bangkok. 2003.

- เบลูจมาศ อยู่ประเสริฐ และพรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข หน่วยที่ 5 กระบวนการพัฒนาชุมชนเกษตร ในชุดวิชา 91307 การพัฒนาชุมชนเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีที่ผลิตชุดวิชา 2553

งานวิจัย

พงศ์พันธุ์ เจริญทรัพย์และคณะ 2552.การศึกษาปัจจัยและวิธีการจัดการสู่ผลสัมฤทธิ์การขับเคลื่อนโรงปุ๋ยอินทรีย์ชุมชน แหล่งทุน กรมพัฒนาที่ดิน มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐและคณะ 2552. การประเมินผลโครงการแนวทางการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืนโดยประชาชนมีส่วนร่วม แหล่งทุน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บำเพ็ญ เขียวหวานและคณะ 2552. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการเครือข่าย กองทุนสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอ : กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และเครือข่ายองค์กรการเงินสวัสดิการพัฒนาคนพิจิตร แหล่งทุน
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

บำเพ็ญ เขียวหวานและคณะ 2552.การวิจัยแนวทางพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนตาม
แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แหล่งทุน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัย สุโขทัย
ธรรมมาธิราช

พงศ์พันธุ์ เขียวหิรัญและคณะ 2553 การศึกษาสถานภาพ ความต้องการความรู้ และการ
แก้ไขปัญหาการขับเคลื่อนโรงพยาบาลอินทรีย์ชุมชนสู่ผลสัมฤทธิ์.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐและคณะ2553. การประเมินผลโครงการแนวทางจัดการพื้นที่ชุ่ม
น้ำอย่างยั่งยืนโดยประชาชนมีส่วนร่วม แหล่งทุน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.